Calea ferată „asfaltată“ cu zgură / Cine a incendiat Amazonul

ROMÂNIA
Newsweek®

6-12.09.2019

Medicina de precizie este cea mai promițătoare abordare în lupta cu boala. Dar cine plătește pentru cercetare?

INTELIGENȚĂ ARTIFICIALĂ CONTRA CANCER

Anul 2 ■ Numărul 70 ■ Preț: 11,90 lei

19070
5 948494 000029

MATINALUL #1 DIN ROMÂNIA

KISS FM

LUNI-VINERI • 06:00-10:00

Newsweek ROMÂNIA

6-12.09.2019 _ ANUL 2 _ NR.70

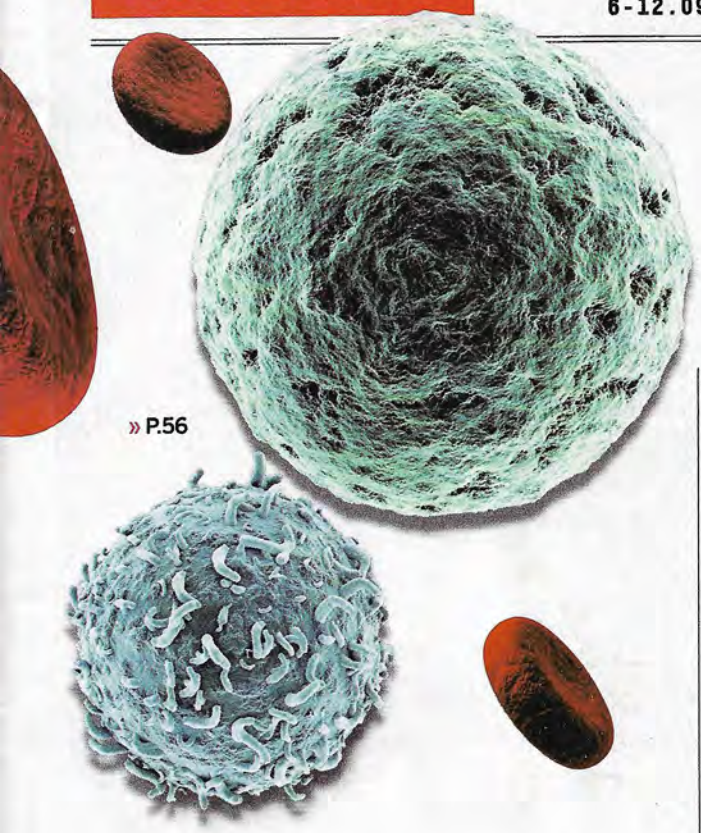

» P.56

SUMAR

Periscop

06 **Analiză**
Brățările electronice, un colac de salvare pentru victime?

Opinii

10 MIHAI DUȚĂ
Cumpăna șobolanilor
RADU PARASCHIVESCU
Getica, genetica și Daco-Getica
11 CRISTIAN PREDA
Groenlanda

Periscop

12 **Scandalos**
Guvernul, incapabil să rezolve criza citostaticelor
14 **Educație**
Școala începe cu toaleta în fundul curții
18 **CFR**
A apărut calea ferată „asfaltată" cu zgură
22 Mita românească ajunge până în Sicilia
24 **Dosarul „Coroiu" al Securității**
Cum a desființat instanța acuzațiile lui Cristoiu aduse lui Hodor
32 KUMA ROMÂNIA
20 de ani. Producător de concepte pentru baie & bucătărie

Internațional

28 **Isterie globală**
Cine a incendiat Amazonul

Dosar

34 **Medicină**
Cancerul în vizor
39 De ce e ieftin să faci cercetare costisitoare pentru cancer
44 Inteligența artificială și spargerea codului cancerului
48 AI nu mă va înlocui
52 **În numere**
Cancer

Magazin

54 **Premieră**
Campionatul Mondial de Jiu-Jitsu brazilian, în România
56 **Auto**
Kia Ceed 1.4 T-GDi DCT
Amenințarea coreeană
60 **Călătorii**
Poarta către Spațiu

Calendar

62 URSS ne impune condițiile de pace

Newsweek ROMÂNIA

Află cum te poți abona » P.64-65

REDACȚIA

DIRECTOR _ **Sabin Orcan**

REDACTOR-ȘEF _ **Răzvan Chiruță**

REDACTOR-ȘEF ADJUNCT _ **Cătălin Prisacariu**

Online manager _ **Ștefan Onica**
Senior editor _ **Mircea Marian**
Senior editor _ **Silviu Sergiu**
Senior editor _ **Mihai Duță**
Senior editor _ **Petre Bădică**
Senior editor _ **Ramona Ursu**
Editor _ **Flavia Drăgan**
Editor _ **Adina Mutăr**
Editor _ **Răzvan Scăești eanu**
Reporter special _ **Petru Zoltan**
Reporter _ **Adelina Sahlean**
Contributori _ **Sabin Gherman, Alexandru Lăzescu, Radu Paraschivescu, Cristian Preda**

ART DIRECTOR

Cecilia Bălănescu

DTP

Ionuț Aldea

TRADUCERE

Monica Ady

GRAFICĂ

Cătălin Zaharia

FOTO

INQUAM PHOTO AGENCY shutterstock gettyimages

EDITOR

SC News Internațional SA

Bd. Mărăști, nr. 65-67, Sector 1, București
(Pavilion G3, Complexul Romexpo, Intrarea B)
Telefoane:
0374.00.23.81; 0374.00.23.82
Email:
redactia@newsweek.ro
abonamente@newsweek.ro
publicitate@newsweek.ro

DIRECTOR COMERCIAL _ **Carmen Dincă**

DIRECTOR PUBLICITATE _ **Adrian Dinu**
Telefon: 0722 250 070

OFFICE MANAGER _ **Andrei Sabin Orcan**

TIPAR:
IPG Infopress™ Group

ISSN 2601 - 5897

Newsweek este o marcă înregistrată a Newsweek LLC (SUA)

DOSEMEALTI, TURCIA

Covoare în soare

Înainte de a fi puse în vânzare, celebrele covoare turcești lucrate manual sunt trimise în districtul Dosemealti, din sudul provinciei Antalya din Turcia, pentru a fi uscate la soare. Imaginea a fost surprinsă pe 20 august 2019. Covoarele sunt întoarse cu regularitate pe ambele fețe, pentru a li se înmuia culorile și a căpăta o patină antică. 40.000 de oameni muncesc în industria turcească de covoare lucrate manual, iar exporturile aduc anual peste 10 miliarde de dolari PIB-ului Turciei. Covoarele sunt vândute în special în Arabia Saudită, SUA și Germania.

FOTO: BURAK KARA/GETTY IMAGES

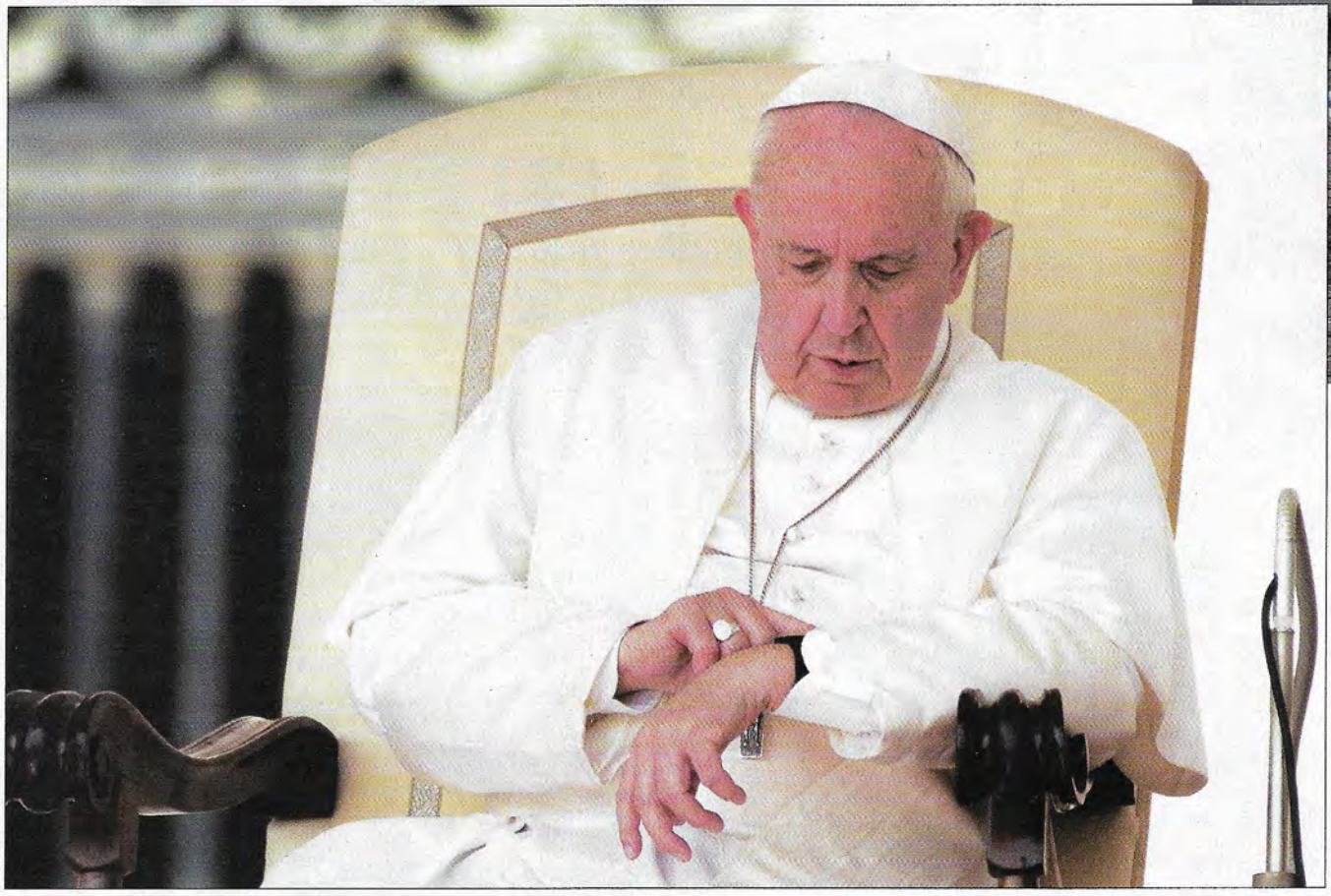

HONG KONG, CHINA

Pistoale la proteste

Un protestatar trage cu un pistol cu bile de cauciuc, în timpul confruntărilor cu poliția din Hong Kong, după un miting desfășurat pe 24 august 2019. Oamenii au continuat să iasă în stradă pentru a-și apăra drepturile democratice în fața regimului de la Beijing, care dorește restrângerea acestora.

CHRIS MCGRATH/GETTY IMAGES

SFÂNTUL SCAUN, VATICAN

Un Papă grăbit

Papa Francisc își consultă ceasul de mână în timpul audienței generale săptămânale pe care o acordă enoriașilor romano-catolici, în piața din fața Basilicii Sf. Petru, de la Vatican. Imaginea a fost surprinsă pe 28 august 2019.

MASSIMO VALICCHIA/NURPHOTO VIA GETTY

PRAGA, CEHIA

Operă în cadă

Fanii operei au putut urmări „Don Giovanni" de Mozart pe acoperișul clădirii „Lucerna" din capitala Cehiei, Praga, tolăniți în... căzi de baie. Reprezentația a avut loc pe 29 August 2019 și a fost susținută de Adam Plachetka, în prezent cel mai de succes tenor ceh.

GABRIEL KUCHTA/GETTY IMAGES

ANALIZĂ

Brățările electronice, un colac de salvare pentru victime?

Cu 30% dintre ordinele de protecție încălcate doar în primele șase luni ale anului, monitorizarea electronică poate fi o soluție în cazurile de violență domestică.

SUNT MAI BINE DE 10 ANI DE când legile românești vorbesc despre monitorizarea cu ajutorul brățărilor electronice, care ar trebui să îi facă pe agresori să respecte ordinele de protecție, iar pe cei puși sub control judiciar sau în arest la domiciliu să respecte măsurile preventive. Până acum, nici un proiect de lege privind folosirea dispozitivelor nu a trecut de Parlament.

În luna iulie, Ministerul de Interne a lansat în dezbatere publică un proiect care reglementează folosirea brățărilor electronice, în condițiile în care România este criticată constant în rapoartele internaționale că nu reușește să-și protejeze victimele. Nu mai târziu de anul trecut, o țară întreagă era șocată de cazul Nicoletei Botan, directoarea unei grădinițe din Capitală, care a fost înjunghiată în plină stradă, chiar la locul de muncă, de fostul soț. Femeia avea un ordin de protecție, însă polițiștii nu au reușit să intervină înainte ca bărbatul să se apropie de ea și să o omoare.

Cazul Nicoletei Botan a readus în discuția publică necesitatea folosirii brățărilor electronice, care trimit o alertă în timp real către Poliție și care astfel pune în gardă victima, fără ca ea să mai fie nevoită să sune la 112. Agresorul poate fi astfel localizat extrem de repede.

11 ordine de protecție, toate încălcate

Sunt șase ani de când Ioana* trăiește într-un film de groază. Pleacă de acasă la ora 04.00 dimineața și nu merge niciodată pe stradă fără să fie însoțită de fiul sau de fratele ei. Se uită mereu peste umăr, să vadă dacă a fost urmărită. Își schimbă traseul pe care merge la muncă o dată la câteva zile, de teamă că el îl poate afla. Mai devreme sau mai târziu, îl descoperă. Și asta înseamnă pentru ea palme peste față, părului în mijlocul străzii, picioare în stomac și nelipsitul „c..vo!", aruncat printre dinți.

Ioana (48 de ani), din București, l-a părăsit pe soțul ei, cu care era căsătorită din 1995, în 2012 și a divorțat un an mai târziu. Ea și fiul lor suportaseră deja patru ani de bătăi și umilințe, de când el începuse să bea și devenise violent. „Într-o zi, n-am mai suportat. Era în preajma Crăciunului. Ne-a dat afară din casă, pe stradă", povestește femeia, cu vocea sugrumată de plâns. Ioana are la activ 11 ordine de protecție și toate au fost încălcate. Primele 10 ordine de protecție au fost pentru ea și pentru copilul ei, care era minor.

La emiterea ultimului ordin de protecție, Ioana a mers în instanță cu trei coaste fracturate și 18 zile de spitalizare.

Anul trecut, el a urmărit-o în spital, unde se internase pentru o piatră la rinichi, și le-a spus medicilor și asistentelor că a venit să facă un avort. Și nu s-a mulțumit cu atât: a intrat după ea în liftul care o ducea la ecografie și, de față cu asistenta care o însoțea, a lovit-o cu pumnii și picioarele. Când asistenta a încercat să-i sară în ajutor, el a amenințat-o: „Vezi-ți de treabă, că te iau și pe tine!". Când liftul s-a oprit, a ieșit și a fugit. Doctorul de la ecografie chiar i-a spus mirat: „Doamnă, dar nu sunteți însărcinată, aveți o piatră la rinichi". Tot pe el îl crezuseră, adaugă femeia cu glas amar. În acea seară, după ce a fugit de la spital, bărbatul s-a dus acasă la ea, unde a încercat să-și lovească băiatul. Poliția

DE

FLAVIA DRĂGAN
flavia.dragan@newsweek.ro

CRIME. Feministele atrag atenția asupra femeilor omorâte de partenerii lor. O treime din ordinele de protecție sunt încălcate de agresori (jos). Avocații Giulia Crișan (între cei doi copii) și Daniel Fenechiu (stânga) spun că brățările electronice pot salva vieți

a venit numai după ce a sunat femeia, din spital, la 112. Ioana înșiră, unul după altul, episoadele pe care și le amintește și spune că nu mai are nicio speranță că va scăpa de el. Nu are încredere în Poliție, iar hârtiile pe care stă scris că agresorul, fostul ei soț, nu se poate apropia de ea la mai puțin de 300 de metri i-au dovedit, până acum, că sunt doar hârtii. Deși are șapte dosare penale de încălcare a ordinelor de protecție, bărbatul nu a fost niciodată arestat sau trimis în judecată, până acum. În urmă cu câteva zile, Ioana l-a surprins când îi dădea din nou târcoale la muncă și a sunat la 112. Atunci a fost prins că a încălcat ordinul de protecție și a fost reținut pentru 24 de ore. Când a fost eliberat, procurorul a considerat că, dacă va fi pus sub control judiciar, o va lăsa în pace pe Ioana, pentru că el și-a declarat domiciliul într-un județ la câteva sute de kilometri de București. „Dar el doarme în mașină și mă urmărește peste tot", adaugă femeia.

**Ioana nu este numele real al victimei. Pentru siguranța ei, îi publicăm povestea sub protecția anonimatului.*

CUM VOR FUNCȚIONA BRĂȚĂRILE ELECTRONICE

Sistemul Informatic de Monitorizare Electronică (SIME) va fi folosit în cazul executării măsurii controlului judiciar, arestului la domiciliu, aplicării ordinului de protecție, ordinului de protecție provizoriu și ordinului european de protecție, dar și în cazul supravegherii la distanță a deținuților, potrivit proiectului de lege al Ministerului Afacerilor Interne (MAI), pus în dezbatere publică în 16 iulie.

Dispozitivele fixe vor fi montate la domiciliul persoanei supravegheate, iar cele mobile, pe mâna sau glezna agresorului/inculpatului. În cazurile de violență domestică, și victima va avea asupra sa o brățară electronică, pentru ca Poliția să o poată găsi și alerta. Totuși, pentru a fi limitată ingerința în viața privată a persoanelor supravegheate, MAI propune alcătuirea unui dosar electronic, al cărui conținut va fi cunoscut doar de ofițerul care introduce datele în sistem, iar datele de localizare ale persoanei nu vor fi disponibile pentru oamenii legii decât în cazul în care persoana încalcă termenii supravegherii. În acest caz, brățara emite o alertă cu datele de identificare ale persoanei către cel mai apropiat organ de ordine publică (echipe mobile din care vor face parte angajați ai Poliției Române, Poliției de Frontieră, Jandarmeriei și Poliției Locale).

De asemenea, brățara va înregistra discuțiile între persoana monitorizată și polițist, pentru a putea fi folosite în instanță, dacă persoana a încălcat regulile supravegherii.

SIME va costa, în faza-pilot, circa 3,5 milioane de euro, bani care ar trebui alocați din bugetul de stat:

- Sistemul informatic de creare a semnalărilor (hardware, software, licențe), operat de Poliția Română – 1,53 milioane de euro
- Sistemul informatic de generare a alertelor (care va funcționa pe infrastructura sistemului 112, hardware și licențe), operat de STS – 430.000 de euro
- dispozitive mobile pentru organele de intervenție – 1,25 milioane de euro
- brățări electronice (500 de bucăți în faza-pilot) – 275.000 de euro.

Ministerul de Interne a precizat că sprijină în continuare proiectul, momentan fiind în etapa analizării propunerilor primite, după ce proiectul a fost în dezbatere publică.

Utilizarea brățărilor electronice a apărut, până acum, în Legea privind combaterea violenței domestice, din 2003, și în Codul de Procedură Penală, din 2010.

Brățările electronice sunt folosite în Austria, Belgia, Luxemburg, Danemarca, Suedia, Elveția, Franța, Germania, Cipru, Norvegia, Olanda, Marea Britanie și Ungaria, potrivit Ministerului de Interne.

FOTO: FILIA/ REȚEAUA VIF PENTRU COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN FAMILIE ; ARHIVA PERSONALĂ: INQUAM PHOTOS / GEORGE CĂLIN

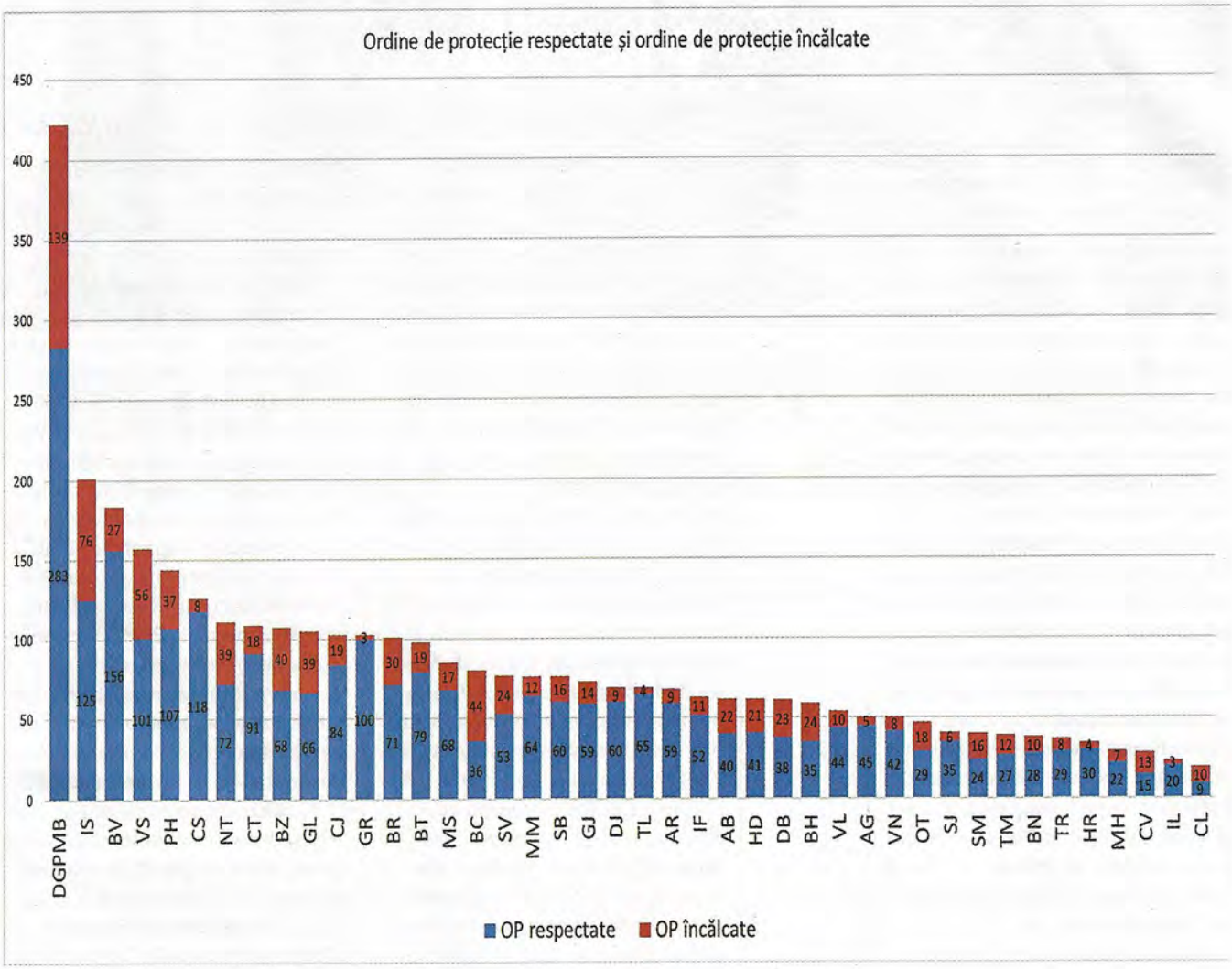

30 la sută din ordinele de protecție sunt încălcate de agresori

„Situația în care se află Ioana arată eșecul tuturor instituțiilor care ar fi trebuit să o protejeze", spune, pe un ton apăsat, Giulia Crișan, avocată la Asociația Anais, organizația al cărei centru pentru victimele violenței domestice a fost închis de Primăria Capitalei, în primăvară, din lipsă de fonduri.

„Dacă ar fi existat brățările electronice, Poliția ar fi văzut în timp real că el se apropie de ea și ar fi văzut că, de fapt, el s-a apropiat permanent de ea", explică Giulia Crișan, care o reprezintă pe Ioana în fața instanței și îi cunoaște toți cei șase ani de luptă.

Avocata arată că, în prezent, victima trebuie să semnaleze la 112 că agresorul a încălcat ordinul de protecție, însă, în majoritatea cazurilor, agresorul fuge de la locul faptei până la venirea Poliției,

Sistemul de monitorizare electronică va costa, în faza-pilot, circa 3,5 milioane de euro

iar victima nu poate dovedi prezența lui, fiind nevoită să găsească martori ca să demonstreze că agresorul a încălcat limita de protecție. Agresorul urmărește victima pentru a-i provoca teamă, pentru a-i demonstra că încă deține controlul, iar Poliția nu o poate ajuta. De cele mai multe ori, el se apropie de victimă în spații publice unde nu poate fi văzută sau la domiciliu, când este singură, deci victima nu poate dovedi prezența lui și nici nu poate cere ajutor. Prin introducerea brățărilor electronice, Poliția poate interveni imediat, iar victima nu mai este nevoită să probeze pre-

Aproape 20.000 de cazuri de violență în familie și peste 3.500 de ordine de protecție, în primele șase luni ale lui 2019

zența agresorului. Aproape 20.000 de cazuri de violență domestică s-au înregistrat în primele șase luni ale anului și au fost emise peste 3.500 de ordine de protecție și alte 3.600 de ordine de protecție provizorie (cele pe care polițistul le emite pe loc, atunci când consideră că viața victimei este pusă în pericol), potrivit datelor Poliției Române, publicate de Asociația Filia. Circa 30 la sută dintre ordinele de protecție emise de instanțe sunt încălcate de agresori, mai arată statistica.

În acest context, Giulia Crișan spune că „nu le putem reproșa polițiștilor încălcarea ordinelor de protecție, pentru că, fizic, nu au cum să supravegheze toate victimele. Singura noastră șansă sunt acele brățări. Acum, să vedem dacă există interes".

Acuzație: până acum „nu s-a dorit" adoptarea proiectului

De aceeași părere este și avocatul Daniel Fenechiu (PNL), care, în calitate de parlamentar, a depus până acum patru proiecte de lege privind folosirea brățărilor electronice.

„Brățara electronică poate salva o viață, preîntâmpina distrugerea unor bunuri sau săvârșirea unei infracțiuni. La fiecare lege a bugetului, solicitam Ministerului de Finanțe fonduri pentru brățările electronice, fără să existe o lege, mizând pe faptul că, dacă vom avea buget, vom reuși să facem și legea, adică am pus căruța înaintea boilor, încercând să-i determinăm să o facă", spune avocatul. Fenechiu mai atrage atenția că, dacă am fi avut implementat sistemul de monitorizare, persoanele cu probleme penale n-ar mai putea fi protejate și n-ar mai putea încălca măsura controlului judiciar, așa cum s-a întâmplat în cazul ex-deputatului Sebastian Ghiță, care n-ar fi putut să fugă în Serbia, iar autoritățile române să îl găsească mult mai târziu.

Întrebat de ce nu a fost adoptat proiectul până acum, avocatul este de părere că „nu s-a dorit".

„Eu cred că, pe lângă faptul că unii și-ar fi dorit să îl dea cu dedicație, cred că, și la nivelul Ministerului de Interne, gândirea îmbătrânită a unor oameni care sunt la vârf, care se tem și se opun la orice înseamnă schimbare, generează inerțial refuzul la orice. Eu văd asta în Comisia Juridică a Senatului, unde Ministerul se opune la orice propunere legislativă care necesită o modificare în modul de a acționa al MAI, chiar dacă vii cu exemple din alte țări și explici", arată Daniel Fenechiu.

În ciuda legilor care cer introducerea brățărilor electronice, există și voci care se opun, chiar din rândul polițiștilor. Astfel, Federația Sindicatelor Polițiștilor (FDSPR) consideră că Poliția Română este „subdimensionată numeric" și nu are capacitatea „să gestioneze sarcinile care i-ar reveni prin această lege".

MAI
Ex-ministrul Carmen Dan, apropiată a lui Liviu Dragnea, a demisionat cu o zi înainte de publicarea proiectului privind brățările electronice, care este continuat și în mandatul interimar al lui Mihai Fifor.

GRAFIC: REȚEAUA VIF PENTRU COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN FAMILIE; FOTO: INQUAM PHOTOS / GEORGE CĂLIN

MIHAI DUȚĂ

Cumpăna șobolanilor

Gata! În afară de gâlceava dintre găina rătăcită și clovnul milog nu ne mai trebuie nimic. Ar fi totuși o cumpănă, la Cumpănașu. Mereu mă întreb dacă toată prosteala asta mai prinde la cineva. Mereu sunt surprins că prinde la prea mulți. Toți ăștia care ne vor binele acum, ni l-au mai vrut odată și nu s-a întâmplat nimic.

Încă mai aștept spitalele de pe vremea lui Ponta și kilometrii de autostradă din mandatul lui Tăriceanu. De la Dăncilă ce să mai aștept? Poate doar să nu mai pună virgulă între subiect și predicat când vorbește, să nu-și mai bată joc, în general, de orice subiect.

Am avut, de curând, de-a face din nou cu sistemul medical românesc. Oameni amărâți, veniți de departe, mulți prea târziu ca să se mai facă bine. Aglomerație pe holuri, ore întregi de așteptare, suferință. De ce se întâmplă asta? Doar au mărit salariile la doctori, mă întreabă tata. Degeaba mărești salariile medicilor dacă ei au la ușă de zece ori mai mulți pacienți decât ar putea vedea într-o zi sau poate chiar într-o lună. Și foarte mulți dintre blonavi vin din afara orașului pentru că, acolo unde stau ei, nu există un spital în care să se trateze. Și vin cu ultima speranță în București, pentru că și ei trebuie să trăiască. Îi vezi și ți se rupe sufletul.

Stați liniștiți că muriți la fel de ușor și cu salariile mărite.

Spitale regionale. Ați auzit cuvintele astea în ultimii șapte ani din gurile politicienilor? Dar de văzut le-ați văzut?

În schimb, vin americanii de la Metallica și donează 250.000 de euro pentru un spital construit de un ONG animat de două doamne care s-au săturat să aștepte să facă statul ceva. Iar oamenii aceștia nu candidează nicăieri.

Traversez Bulgaria în fiecare vară, de mulți ani. De fiecare dată merg pe mai mulți kilometri de autostradă. 10, 20, 30 de kilometri pe an. Și se construiește în continuare. Dar noi vorbim cu superioritate despre bulgari. Însă încet, încet ne lasă-n urmă. Noi îi facem praf numai la promisiuni. Și o avem pe Viorica. Înainte l-am avut pe Dragnea care venise după Ponta. Dar venise așa, mai încet, că nu se construise niciun kilometru de autostradă pe care să se poată veni mai repede. Ce credeți că făceau bulgarii ăștia pârliți duminică? Ei bine, fraierii munceau la modernizarea mai multor bucăți de autostradă. Cu utilaje cu tot. Nu ca boierii noștri pe care dacă-i vezi cărând o roabă, marți la prânz, pe podul Grant, te gândești că o duc acasă.

Și peste toți mincinoșii se cațără acum Alexandru Cumpănașu. Care ne spune cum va elimina crima organizată. Ce clanuri ar destructura și ce pârghii ar avea de la Cotroceni nu ne explică. Ceea ce mă face să cred că nu intenționează de fapt să candideze, ci doar să-și vândă potențialele voturi în campania electorală. Nu m-ar mira deloc să spună că mafia nu l-a lăsat să strângă semnăturile necesare și de aceea ne îndeamnă să-l votăm pe X, care-l va lăsa pe el să se lupte cu clanurile. Probabil vizează un post de ministru de când se plimbă cu Touaregul Jandarmeriei.

Oare de ce am mai lăsa astfel de escroci să ne mai mintă un mandat? N

MIHAI DUȚĂ
este senior editor al *Newsweek România*

Getica, genetica și Daco-Getica

Demult, pe când se potcovea puricele bla bla bla, un tânăr a intrat într-o librărie și a cerut „Genetica" lui Vasile Pârvan. Librăreasa s-a holbat mefient. „Cum ați spus, vă rog?". „«Genetica» lui Vasile Pârvan", a repetat îndatoritor tânărul. „Poate «Getica»", a îngăimat librăreasa. „«Getica»? Precis? A, cu asta n-am ce face. Bine, mulțumesc, sărut mâna", a spus tânărul și a ieșit valvârtej din librărie. Era criză de manuale de biologie pe atunci. În special biologia de clasa a XII-a (exact, genetica) lipsea cu desăvârșire. Tânărul nostru prinsese din zbor numele lui Pârvan, dar, neștiind precis la ce folosește, a văzut în el un înlocuitor al cvartetului Petre Raicu-Doina Duma-Bogdan Stugren-Florica Mărăscu, autorii jinduitei bucoavne școlărești. De unde să știe tânărul că peste decenii „Getica" lui Vasile Pârvan se va bucura de cititori în al căror piept scoate tril după tril pitpalacul patriotismului deraiat?

Unul dintre baritonii (dacă nu cumva bașii) acestui tip de iubire a râului și a ramului național se numește Ilie Ciuclea și deține o echipă de fotbal. Domnul Ciuclea face parte dintr-un partid de aristocrați sanctificabili care începe cu PS, se termină cu D și are trei litere în acronim. În această dublă calitate – de patriot și PSD-ist –, Ilie Ciuclea a apărut nu cu mult timp în urmă ca patron al echipei Juventus Colentina. Cele două cuvinte merg împreună ca leucemia cu smaraldul, motiv pentru care numele echipei a devenit Juventus București. Numai că nici așa n-a fost bine. Patronul a fost informat că există un alt Juventus ceva mai important la Torino,

RADU PARASCHIVESCU

care nu privește cu ochi buni această preluare de brand și de identitate. Culant și nedorind să riște un proces, patronul cunoscut cândva sub apelativul parfumat de „Regele gunoaielor" a rebotezat echipa. Așa a apărut Daco-Getica București, care se străduiește în prezent, cu șanse apreciabile, să retrogradeze din liga a doua în a treia. Într-un fotbal prin care au trecut alcătuiri numite Building Vânju Mare, Recolta Urzicuța, Ambianța Valea Ciorii și Nova Mama Mia Becicherecu Mic, încă o ciudățenie n-ar mai mira pe nimeni. Problema – sau una dintre ele – este traficul cu simboluri naționale pe care l-a făcut și-l face în continuare Ilie Ciuclea. Înstăpânirea pe lucruri care nu pot fi ale unui club sau ale unei persoane, fie ea și o intimă a ordurilor.

Cu un an în urmă, la primul meci al echipei sub noua denumire, patronul s-a prezentat la meci în costum național. Până aici, nimic condamnabil. Ilie Ciuclea n-are decât s-o ia pe urmele lui Marian Nistor, dacă i se pare sănătos. Problema este că, la fiecare meci jucat acasă de Daco-Getica, la megafoanele stadionului se aude imnul național. Iar asta nu mai e în regulă. „Tricolorul" nu poate fi adjudecat de nimeni, cu atât mai puțin de un ins abuziv, care folosește meciul de fotbal pentru trivialități șovine sau xenofobe. Mâine-poimâine te trezești că Ilie Ciuclea va dori să pună imnul României de Revelion, de Sfântul Ilie sau de onomastica nepotului. Poate că n-ar strica, fiindcă tot e plină țara de patrioți care dorm cu steagul sub pernă, să-i atragă cineva atenția lui Ilie Ciuclea că poate fi patronul Daco-Geticii, dar nu și al imnului național. El chiar mai puțin decât alții. Fiindcă Ilie Ciuclea, nu altcineva, este cel care, cu doi ani în urmă, la un meci Juventus București-Sepsi Sfântu Gheorghe, a ordonat difuzarea unei variante parodice a cântecului „Doamne, ocrotește-i pe români", împănată cu trimiteri porno-xenofobe din categoria „Sus îi lancu pe statuie și la unguri le dă..." altceva decât bere și bună ziua. Iar imediat după asta s-a auzit „Tricolorul", ceea ce te face să privești porecla „Regele gunoaielor" dintr-o altă lumină. De acolo, de pe statuie. N

RADU PARASCHIVESCU
este scriitor

CUVÂNTUL SĂPTĂMÂNII

CRISTIAN PREDA

Groenlanda

Nu vine vorba prea des despre ea, dar dacă se întâmplă, este pomenită topirea gheții sau – la modul mai general – încălzirea globală ori, cum i se spune în ultima vreme, schimbarea climatică. Da, despre Groenlanda vorbesc. De curând, ea a ocupat prima pagină a gazetelor fiindcă Donald Trump a anunțat că statul american ar vrea s-o cumpere. Știrea a ajuns și-n gazetele de la noi, întrucât președintele României era la Washington în zilele când danezii – care dețin suveranitatea asupra insulei – refuzau oferta venită de la Casa Albă. Trump nu e primul președinte al SUA care propune achiziționarea insulei. Și administrația Truman a vrut același lucru, dar n-a reușit. Pe de altă parte, americanii au mai cumpărat de la danezi niște insule, cele Virgine, în 1917.

În prezent, Danemarca nu vrea să mai vândă ceva. Ea e conștientă că americanii – care au baze militare pe insulă, la Thule –vizează și resursele ei minerale. Interesul comercial e la fel de însemnat ca și cel strategic, fiindcă topirea gheților îngăduie vaselor să apuce așa-numită „rută nordică": pe termen mediu și lung, aceasta ar putea schimba lumea comerțului mondial.

Gestul lui Donald Trump e și o prelungire a războiului comercial al SUA cu China. În ultimul deceniu, Beijing a susținut mai multe proiecte de exploatare minieră în Groenlanda, care au făcut obiectul unor vii dezbateri, mai ales că era vorba – ca și-n celelalte locuri de pe glob cu astfel de investiții – și de „importarea" de lucrători chinezi. Pentru o insulă cu doar câteva zeci de mii de locuitori, nu e o perspectivă prea fericită.

Nu trebuie neglijat nici faptul că discuția despre cumpărarea Groenlandei intervine într-un context internațional dominat de iminenta ieșire a Marii Britanii din Uniunea Europeană. E ceva important, fiindcă nu trebuie uitat că Groenlanda e singurul teritoriu care a până acum ieșit din UE: într-adevăr, după aderarea danezilor – odată cu britanicii – la Comunitatea Economică Europeană (CEE), în 1973, cea mai mare insulă din lume a organizat un referendum, în 1985, în urma căruia a hotărât să părăsească CEE. Ajutorul primit de la UE este consistent: circa 200 de milioane de euro pentru exercițiul financiar 2014-2020. De la Copenhaga vin separat peste 460 de milioane de euro anual.Voi adăuga un lucru despre care nu se vorbește prea des. Viața politică din Groenlanda este foarte animată. Ultimele două alegeri – din 2014 și 2018 – au consemnat victoria Siumut, un partid apropiat de socialiștii europeni. Parlamentul de la Nuuk are numai 31 de membri, care provin din șapte partide diferite, inclusiv dintr-unele care și-ar dori independența teritoriului. Trump nu are prea mulți prieteni în Groenlanda... N

CRISTIAN PREDA
este europarlamentar și profesor de științe politice la Universitatea București

SCANDALOS

Guvernul, incapabil să rezolve criza citostaticelor

De ani întregi, România trece printr-o nesfârșită criză a citostaticelor, însă, o lungă perioadă de timp, guvernul PSD a refuzat să recunoască acest fapt și cu atât mai puțin să ia măsuri.

LOVIȚI DIRECT SUNT INCLUSIV copiii, ai căror părinți nu găsesc medicamente în țară și, dacă au resurse, trebuie să le cumpere din străinătate. Cât de indiferent este statul român la situația dramatică a copiilor bolnavi de cancer se vede și din faptul că un ONG – „Dăruiește Viața" – construiește, din donații private, un spital pentru acești copii. Statul român, dimpotrivă, a impus acestui ONG, prin modificarea legislației, condiții care i-au îngreunat misiunea.

Criza citostaticelor este complet ignorată și de presa care trăiește din contracte de publicitate oferite de instituțiile controlate de PSD. În 2012, guvernul Boc a fost executat de Antena 3 pentru că morfina necesară pacienților bolnavi de cancer și leucemie era de negăsit.

Mihai Gâdea l-a făcut „nesimțit" și „dobitoc" pe șeful de la acel moment al Casei Naționale de Asigurări de Sănătate (CNAS), Mihai Duță. În regimul Dragnea, subiectul a dispărut de pe agenda presei.

Newsweek România vă arată cum, din 2017 până acum, PSD a promis că va rezolva criza citostaticelor, dar nu a reușit nimic. Abia în vara lui 2018, într-un răspuns la o interpelare, actualul ministru, Sorina Pintea, a prezentat public o listă a medicamentelor care lipsesc și care sunt spitalele afectate.

Guvernul neagă criza

Primele interpelări legate de criza citostaticelor au apărut încă din martie 2017. Deputatul PNL Dumitru Oprea i-a semnalat ministrului Bodog faptul că la spitalul de pediatrie lipseau medicamente esențiale pentru copiii bolnavi de cancer. Părinții încercau să le cumpere din străinătate, dar unii nu aveau bani suficienți. Ministrul Sănătății, Florian Bodog, îi răspunde cu cinci pagini de citate din legi și hotărâri de guvern, dar nu confirmă situația și nu avansează nicio soluție.

În mai 2017, o altă interpelare semnala faptul că producătorii a 11 medicamente împotriva cancerului vor să se retragă din România, după ce guvernul PSD a impus prețuri cu 35% mai mici.

În interpelarea deputatului PMP Marius Pașcan se mai afirma că 1.300 de bolnavi de hemofilie și 70.000 de persoane cu Parkinson nu mai găseau medicamentele necesare. Bodog îi transmite că ministerul „depune toate eforturile necesare". Și alte interpelări din 2017 și 2018 au primit aceleași non-răspunsuri.

Pintea, primele mărturisiri

Abia în iulie 2019, Ministerul Sănătății recunoaște situația și prezintă o listă a medicamentelor care lipseau. Într-un răspuns la o întrebare a deputatului PNL Sorin Moldovan, Pintea arată că la toate marile spitale erau semnalate lipsuri: la Spitalul Marie Curie din București nu se găseau patru medicamente, la Sânta Maria din Iași – cinci medicamente, iar la două exista „un stoc limitat", iar la spitalele din Brașov și Timișoara, câte nouă. Nici la Târgu Mureș sau Cluj situația nu era mai bună.

Ministerul Sănătății susținea că vrea să modifice legislația, astfel încât să poată achiziționa medicamente încă din momentul în care „stocul este insuficient pentru asigurarea nevoii reale". Ministerul Sănătății susținea că astfel de crize de medicamente pentru copiii bolnavi de cancer se înregistrează în mai toate marile centre de oncologie pediatrică, atât în Europa, cât și în Statele Unite.

DE

MIRCEA MARIAN
mircea.marian@newsweek.ro

BINEFACERE
Metallica a dat 250.000 € pentru primul spital construit din donații. Statul român a pus piedici

Un ONG face spital, în locul statului

Asociația „Dăruiește Viața" a devenit celebră inclusiv în presa de peste hotare pentru faptul că, din fonduri private, construiește un spital pentru copiii bolnavi de cancer. Când acest spital va fi gata, el va fi cedat statului român.

Clădirea va avea 6 etaje și o suprafață totală de 12.000 de metri pătrați, cu un nou bloc operator, cu 7 săli de operații, secții de chirurgie, neurochirurgie, oncologie, hemato-oncologie și terapie intensivă.

Asociația „Dăruiește Viață" și-a propus ca spitalul să fie dat in folosință în 2020. El va funcționa ca spital public, în cadrul Spitalului „Marie Curie".

Recent, trupa Metallica a donat 250.000 de euro pentru acest proiect. În schimb, statul român a pus nenumărate piedici acestei inițiative.

„Ministrul Eugen Teodorovici a dat, pe 15 martie, fără respectarea termenului legal de dezbatere publică, un ordin abuziv, prin care ONG-urile trebuie să îndeplinească o procedură birocratică: să depună, iar și iar, documente pe care le-au mai depus la ANAF, să facă dovada că nu au datorii la stat (...) și, cireașa de pe tort, să declare pe propria răspundere că fac ce zic că fac, ca și cum din start se prezumă că ONG-urile una zic și alta fac. Procedura (...) nu poate fi respectată pentru că declarația electronică pe care au obligația ONG-urile să o depună, pentru a figura în Registru și a putea în continuare să obțină donații și sponsorizări, nu există pe site-ul ANAF", a scris pe Facebook Oana Gheorghiu, una din fondatoarele acestei asociații.

Cauzele crizei: export paralel, prețurile mici

În iulie 2018, un ONG, Observatorul Român de Sănătate, a prezentat un studiu referitor la cauzele crizei de medicamente pentru tratatarea cancerului. Potrivit acestui studiu, „au fost identificate 13 medicamente din lista Programului Național de Oncologie pentru care în prezent există un risc semnificativ de discontinuitate/dispariție din România".

În studiu erau identificate trei cauze ale dispariției de pe piață a medicamentelor oncologice:

- Exportul paralel: 46% din medicamentele identificate au risc de dispariție din această cauză.
- Interesul comercial al producătorului: 23% din medicamentele identificate au risc de dispariție din această cauză.
- Politica de prețuri a statului român: 23% din medicamentele identificate au risc de dispariție din această cauză.

Autorii documentului mai arătau că statul român ține intenționat prețurile la medicamente cât mai jos, dar nu în interesul pacientului, ci pentru a se încadra în buget. „Scopul principal de facto al politicii de sănătate guvernamentale în România nu este creșterea nivelului de sănătate a populației, ci menținerea cheltuielilor în limitele bugetare prestabilite.

România rămâne țara UE cu cele mai scăzute cheltuieli cu sănătatea pe cap de locuitor și, în același timp, o țară unde cheltuielile cu banii jos plătite direct de pacienți surclasează media țărilor UE.

De altfel, cea mai mare parte a acestor plăți directe din buzunarul pacienților se duc către medicamente: 70,8% în România, față de 44,2% cât este media UE", scrie Observatorul Român de Sănătate, în studiul comandat de Asociația „Dăruiește Viața".

Statul român ține intenționat prețurile la medicamente cât mai jos, dar nu în interesul pacientului, ci pentru buget

EDUCAȚIE

Școala începe cu toaleta în fundul curții

Promisiunea făcută de cel puțin patru miniștri ai PSD – potrivit căreia toți copiii vor învăța, din acest an, la școli cu apă potabilă și canalizare – s-a dovedit mincinoasă.

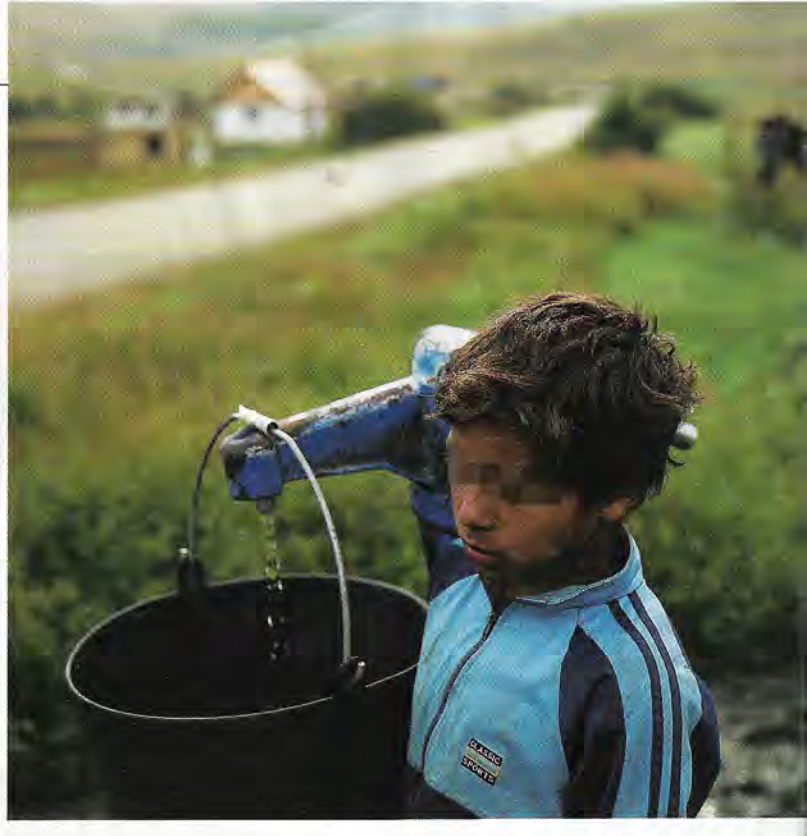

DE

PETRE BĂDICĂ
petre.badica@newsweek.ro

ÎN MARTIE 2019, MINISTRUL Educației, Ecaterina Andronescu, trimitea un răspuns către Cristian Buican, Secretar al Camerei Deputaților, cu privire la „situația unităților de învățământ care dețin grupuri sanitare fără apă curentă și fără canalizare".

Situația era următoarea: numărul unităților de învățământ cu grupuri sanitare în exterior, fără apă și canalizare este de 2.219, din care doar o treime au finanțare. Majoritatea covârșitoare au fost propuse pentru a fi finanțate prin PNDL – 668.

Județele cu cele mai multe școli care au toalete în exteriorul clădirii sunt în: Bacău (153), Botoșani (218), Buzău (68), Dolj (112), Gorj (57), Iași (174), Neamț (59), Olt (79), Suceava (162), Vaslui (266), Vrancea (105). Probleme sunt în județe care, tradițional, votează cu PSD și sunt conduse de puternici baroni locali: Ionel Arsene, Marian Oprișan, Paul Stănescu sau Dumitru Buzatu.

Și *Newsweek România* a cerut Ministerului Educației și ministrului interimar Daniel Breaz cifrele oficiale ale școlilor „cu toatela în fundul curții", dar solicitarea a rămas fără răspuns. Din documentul prezentat, aflăm că, în martie 2019, numărul unităților de învățământ cu toaleta „în exterior", rămase fără finanțare, era de 1.489.

Ministrul Educației, care a și semnat documentul la care facem referire, a anunțat ulterior că a găsit bani pentru a finanța lucrările la jumătate din aceste școli.

Liviu Pop anunță triumfalist – 2021, rezolvăm!

Din 2017, doar la un număr infim de școli, 34 din 730 propuse, s-au făcut lucrări „de intervenții în vederea îmbunătățirii condițiilor igienico – sanitare". Doar 1,5% au fost modernizate de PSD,în 18 luni. În schimb, liderii partidului s-au întrecut în promisiuni.

În „Programul de guvernare", PSD se angajează la: „Reabilitarea / modernizarea clădirilor școlare pentru ca toate unitățile de învățământ să obțină autorizații de funcționare (sanitară și ISU)".

Un copil de trei ani a murit după ce a căzut în fosa septică a unei școli din județul Iași

Situația școlilor fără autorizație ISU este și mai îngrijorătoare: aproape 4.000. Fostul ministru al Educației, Liviu Pop a declarat că „la 159 de ani de la Unirea Principatelor Române, avem 2.418 unități școlare cu grupurile sanitare în exterior. Prin programul de guvernare PSD-ALDE, în cel mult 3 ani, autoritățile vor face ca toate unitățile școlare să aibă condiții decente pentru educația elevilor".

Adică, prin 2021, dată care nu a convenit altor miniștri, mai ambițioși.

Orlando promite containere

În februarie 2019, ministrul de Finanțe, Orlando Teodorovici propunea o soluție rapidă: „Pot să vă spun că sunt încă 1.400 și ceva de școli care sunt în această situație neplăcută (cu WC în curte – n.red.). Până la final de an este obligatoriu ca toate aceste școli să nu mai aibă această situație. Și cum? Se vor aloca, am făcut un program care se lansează imediat. Undeva la 10.000 de euro vor veni pe fiecare școală pentru a pune lângă școala respectivă acele containere moderne care sunt prevăzute cu partea de baie". Evident, nu

FOTO: GETTY IMAGES; NEWSWEEK ROMÂNIA

NEWSWEEK ROMÂNIA
s-a adresat consiliilor județene deoarece numele localităților care dețin școli cu toaletele în exterior nu sunt publice. Școlile sunt în administrarea primăriilor, dar Consiliile Județene, prin Inspectoratele Școlare, dețin evidența unităților de învățământ fără autorizații sanitare sau ISU

s-a făcut nimic în această direcție.

Două luni mai târziu, Ecaterina Andronescu anunța că a făcut rost de banii necesari pentru jumătate din cele 1.489 de școli fără toaletă funcțională. Ministrul de atunci al Educației dădea asigurări că va rezolva problema școlilor cu toaletele în curte sau neconforme, fiind alocată de la buget suma de 65 de milioane de lei. Banii erau suficienți doar pentru 858 de școli.

Într-o videoconferință cu prefecții, șefii structurilor MAI din teritoriu și cu reprezentanții inspectoratelor școlare, fostul ministru interimar al Afacerilor Interne, Mihai Fifor, a cerut, în august, să i se prezinte, din fiecare județ, o situație la zi a stadiului în care se află școlile, astfel încât elevii să fie primiți, pe 9 septembrie, data începerii noului an de învățământ, în spații sigure și civilizate. Singura urmare – Fifor a fost respins de Iohannis pentru funcția de ministru plin la Interne.

Olt: bani pentru 12 din 55

Newsweek România a încercat să dea de urma banilor promiși de urgență de fostul ministru Ecaterina Andronescu și să vadă ce a făcut concret conducerea județelor pentru a pune în practică indicațiile prețioase ale lui Mihai Fifor. Am cerut informații de la consiliile județene Alba, Arad, Argeș, Bacău, Buzău, Botoșani, Dolj, Dâmbovița, Iași, Mureș, Olt, Suceava, Teleorman, Vaslui.

În județul Olt există 79 de școli cu grupuri sanitare în exterior, fără apă și canalizare. Într-un răspuns pentru *Newsweek România*, președintele Consiliului Județen, Marius Oprescu, ne-a precizat că, „potrivit datelor furnizate de Inspectoratul Școlar Olt, de Hotărârea de Guvern 363/2019 beneficiază 12 unități de învățământ.

Suma prevăzută în HG se decontează ulterior efectuării lucrărilor și anume banii vor fi transferați de către inspectoratele școlare județene la solicitarea autorităților locale, pe baza documentelor justificative. Până în momentul de față, nu a fost trimisă spre decontare nicio factură, proiectele fiind în diferite stadii de execuție".

De unde reiese că la niciuna dintre cele 12 școli nu s-au încheiat lucrările de renovare, deși până la începerea școlii mai sunt câteva zile. Chiar și prin alocarea acestor sume, în județul Olt, mai rămân fără finanțare un număr de 43 de școli unde elevii vor merge la toaleta din fundul curții.

SITUAȚIA UNITĂȚILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT CARE DEȚIN GRUPURI SANITARE FĂRĂ APĂ CURENTĂ ȘI FĂRĂ CANALIZARE

JUDEȚUL	Nr unitati de inv.cu grupuri sanitare in exterior fara apa si canalizare	Nr de unitati propuse a fi finantate prin PNDL	Nr de unitati propuse a fi finantate prin POR	Nr de unitati propuse a fi finantate prin PNDR	Nr de unitati propuse a fi finantate prin PRET	Nr unități de învățământ fara finantare
TOTAL	2219	668	20	25	17	1489
Alba	38	13	1	0		24
Arad	40	12	0	1	1	26
Arges	42	2	0	0		40
Bacau	153	26	3	1	1	122
Bihor	46	6	3	0	0	37
Bistrița Nasaud	40	20	0	4	0	16
Botosani	218	107	0	6	1	104
Brasov	2	0	0	0	0	2
Brăila	16	5	0	0	0	11
Buzău	68	17	1	0	0	50
Caras Severin	18	8	2	0	0	8
Calarasi	18	7	0	0	0	11
Constanta	22	8	1	0	0	13
Covasna	17	11	0	0	0	6
Cluj	12	5		0	0	7
Dambovita	38	6		3	1	28
Dolj	112	22		2	0	88
Giurgiu	8	3				5
Galati	50	11				39
Gorj	57	13		1		43
Harghita	14	3				11
Hunedoara	7	0	0	0	0	7
Iasi	174	82		1	1	90
Ialomita	12	5				7
Maramures	37	5				32
Mehedinti	47	8				39
Mures	43	6	1	2		34
Neamt	59	19	3			37
Olt	79	24			2	53
Prahova	28	8	0			20
Satu Mare	8	2				6
Salaj	19	5				14
Sibiu	10					10
Suceava	162	46		2	2	112
Teleorman	89	16		0	2	71
Timis	9	2				7
Tulcea	6	1	1			4
Vaslui	266	93	3		3	167
Valcea	30	11	1			18
Vrancea	105	30		2	3	70

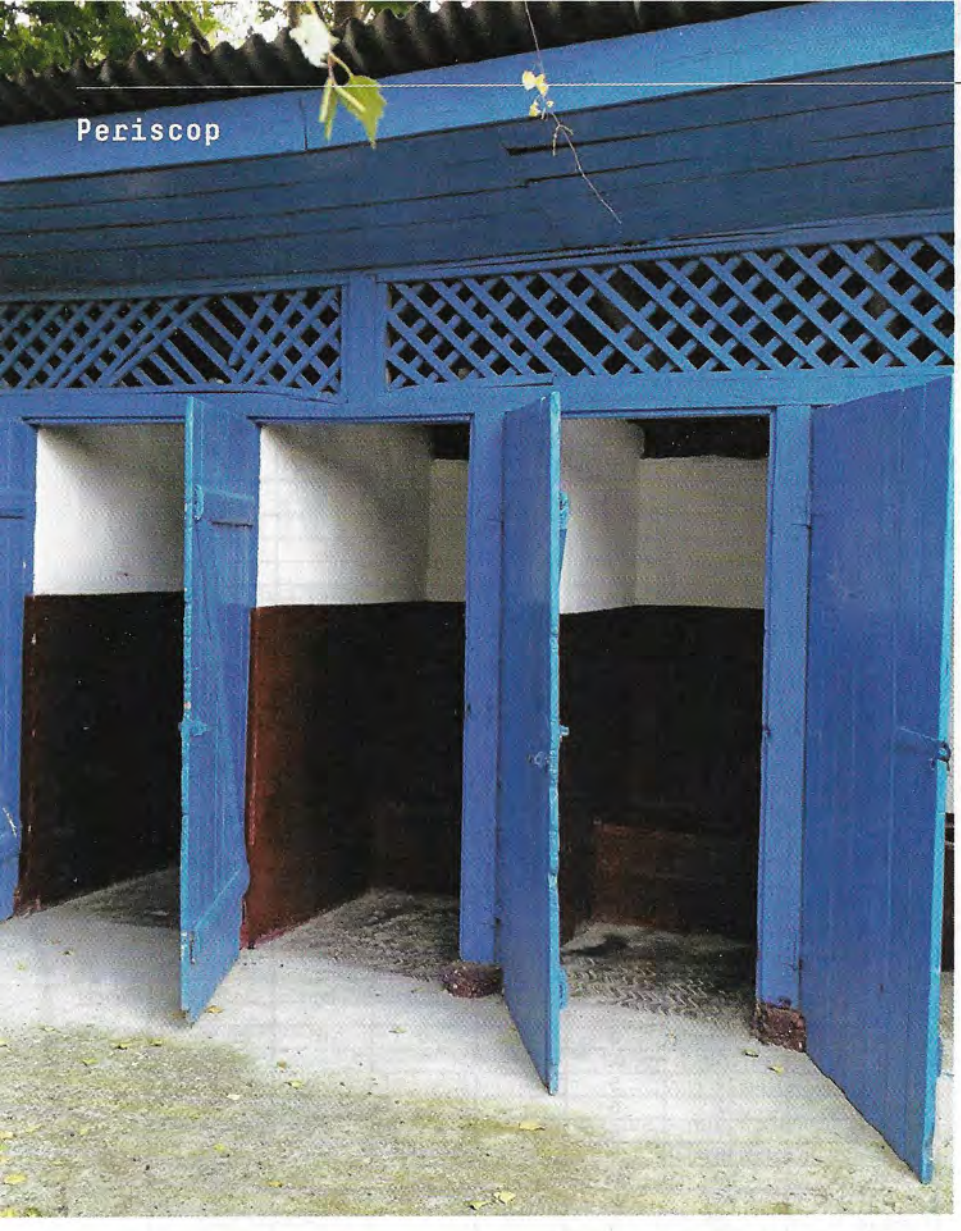

Consiliul Județean Suceava ne-a precizat că „nu i s-au alocat sume prin Hotărârea de Guvern invocată de dumneavoastră (la care s-a referit Andronescu – n.red.). În finanțarea Consiliului Județean Suceava se află un număr de 6 unități de învățământ special. Cheltuielile aferente acestora au fost alocate prin legea bugetară anuală din sume defalcate din TVA pentru finanțarea cheltuielilor descentralizate la nivelul județelor cu destinația cheltuieli aferente învățământului special și centrelor de resurse și asistență socială". Celelalte județe nu au oferit răspunsuri.

Rată de succes, prin PNDL, de 8%

PSD și-a propus ca o parte din școli să fie modernizate prin intermediul „Programului Național de Dezvoltare Locală" (PNDL). Potrivit informațiilor de la Ministerul Dezvoltării, prin PNDL au fost propuse spre finanțare 800 de unități de învățământ fără autorizație de funcționare. Au fost recepționate doar 69. Este vorba despre un procent de 8%.

PNDL 2017-2020- Etapa II
Alocări și număr de obiective pe domenii

Domeniul	Alocații de la bugetul de stat 2017-2020	Total decontat 2017-2019	Nr. obiective de investiții 2017-2020	Nr. obiective receptionate
Alimentare apă	**2.256.260.036,24**	**423.419.878,07**	**545**	**23**
Alimentare apă + canalizare (proiecte integrate)	**2.303.854.587,02**	**216.637.624,52**	**252**	**7**
Canalizare	**4.090.261.061,92**	**549.234.580,53**	**521**	**26**
Drumuri	**14.874.007.395,35**	**2.780.132.151,25**	**2.113**	**129**
Unități de învățământ din care:	**2.410.831.833,85**	**399.721.779,24**	**1.386**	**137**
Unități de învățământ*	928.110.898,80	151.374.581,59	586	68
Unități de învățământ* fără autorizații de funcționare	1.482.720.935,05	248.347.197,65	800	69
Crese și grădinițe	**1.180.431.127,30**	**218.313.433,30**	**864**	**54**
Unități sanitare	**1.087.677.727,39**	**234.594.185,46**	**596**	**30**

FOTO: GETTY IMAGES; NEWSWEEK ROMÂNIA

ROCK FM

It Rocks!

www.rockfm.ro

CFR

A apărut calea ferată „asfaltată" cu zgură

La lucrările pentru calea ferată între Gurasada și Simeria s-a folosit, greșit, zgură în loc de piatră concasată.

566 DE MILIOANE DE EURO. Atât plătește Compania Națională Căi Ferate „CFR" SA pentru o bucată de cale ferată lungă de 40 de kilometri între localitățile Gurasada și Simeria. Banii europeni au ajuns la un consorțiu format din compania spaniolă FCC și italienii de la Astaldi.

Chiar dacă au luat banii în avans, spaniolii vor să schimbe termenii contractului. De exemplu, vor să înlocuiască piatra concasată cu zgură, un material mai slab calitativ și de cinci ori mai ieftin. Motivul? Companiile românești refuză să mai livreze piatră pentru că nu sunt plătite.

Numele companiei Astaldi apare într-o anchetă a Direcției Naționale Anticorupție, pentru că a dat mită peste două milioane de euro controversatului italian Mario La Sala, un apropiat al fostului ministru al Transporturilor, Ovidiu Silaghi, și fost consilier pentru afaceri externe al europarlamentarului Giovanni La Via, care, la rândul său, a fost raportor pentru buget în Parlamentul European.

În schimbul acestor bani, La Sala trebuia să intervină la ministrul Transporturilor pentru a debloca banii datorați de stat firmei italiene pentru lucrările de modernizare a căii ferate București-Constanța.

Licitație de 2,63 miliarde de lei

Pe 30 august 2017, Ministerul Transporturilor a semnat un contract de 2,63 miliarde de lei, aproximativ 566 milioane de euro, pentru reabilitarea a 40 de km de cale ferată între localitățile Gurasada și Simeria. Adică peste 14,1 milioane de euro pentru fiecare kilometru. Trenurile circulă acum pe această porțiune cu o viteză maximă de 40 km/h. Acest tronson de cale ferată face parte din Coridorul IV Pan European, este lung de aproximativ 2.000 de km, pleacă din Nürnberg, trece prin Praga, Viena, Budapesta, Curtici, Simeria, Brașov, București și ajunge în Constanța. Contractul, atribuit în urma unei licitații consorțiului format din firmele spaniole FCC, Contratas Y Ventas SA și italienii de la Astaldi, prevede lucrări de terasamente și consolidări pe întreaga distanță, construirea a 17 poduri, 27 de podețe, patru pasaje superioare, trei pasaje inferioare, lucrări civile în nouă stații de cale ferată, lucrări de electrificare și energoalimentare, precum și lucrări de implementare a sistemului de siguranță a traficului ERTMS. Ordinul de începere a lucrărilor a fost dat în data de 3 octombrie 2017, iar termenul de execuție a contractului a fost stabilit la 36 de luni. La finalizarea lucrărilor, trenurile ar urma să circule cu o viteză maximă de 160 km/oră.

DE

PETRU ZOLTAN
petru.zoltan@newsweek.ro

Italiano - spaniolii, raportați la Guvern

La aproape doi ani de la demararea lucrărilor, au început să apară și problemele. Pe masa premierului Viorica Dăncilă a ajuns un raport prin care aceasta a fost informată că „antreprenorii români nu sunt plătiți sau se semnează contracte și sunt ținuți mobilizați fără a se lucra efectiv. Considerăm că și antrepenorii români trebuie susținuți, altfel se va ajunge să nu mai existe firme românești de infrastructură. În cazul de față avem contracte de peste un an semnate și suntem mobilizați fără a face producție și mai departe fără a factura și încasa, ori o companie este imposibil să supraviețuiască în aceste condiții".

Până în prezent, asocierea FCC - Astaldi a primit nu mai puțin de 873.038.643,60 de lei (fără TVA), din care avans în valoare de

CONTROL
Ministrul Transporturilor, Răzvan Cuc, a cerut explicații despre zgura folosită în loc de piatră concasată

FOTO: INQUAM PHOTOS / GEORGE CĂLIN

357.613.834,43 de lei (fără TVA), plătit în data de 16.10.2017. Restul plăților s-au efectuat în lunile septembrie și noiembrie 2018, respectiv februarie, martie, aprilie și iunie 2019.

„Le-am dat 70 - 80.000 de tone de zgură"

Mai multe companii românești au sistat contractele semnate cu spaniolii de la FCC. De exemplu, furnizorii de piatră concasată refuză să mai livreze materia primă până când nu își vor încasa banii pe facturile emise. Disperați, spaniolii au apelat la o soluție de avarie: vor să înlocuiască piatra cu zgură. Spaniolii de la FCC au solicitat companiei CFR SA să aprobe înlocuirea pietrei concasate cu zgură. Conducerea companiei a refuzat până în prezent să își dea acordul. Cu toate acestea, spaniolii au cumpărat în jur de 80.000 de tone de zgură provenită din depozitul de furnal de la turnătoria Siderurgica, din Hunedoara. O cantitate enormă, care poate fi transportată cu aproximativ 5.300 de basculante. Zgura a fost cumpărată de la Ovidiu Claudiu Luca, patronul firmei Cletorom. Contactat de *Newsweek România*, Ovidiu Luca a recunoscut că a vândut zgură pentru calea ferată.

„Am dat zgură pentru calea ferată. Au venit cu transportul lor. Tona variază între 5 și 8 lei. La FCC am dat cu 5 lei. Până acum, le-am dat 70 - 80.000 de tone. Nu mai știu exact. E bună pentru drumuri, dar nu știu dacă le-a aprobat pentru calea ferată. Dacă sunt interese să bage piatră, normal că nu bagă zgură", a spus Ovidiu Luca.

Reglare de conturi în stil mafiot

Controversatul afacerist Ovidiu Luca a fost cercetat în dosarul „Hidra", dosar în care a fost luată la puricat mafia fierului vechi din județul Hunedoara. Ancheta a fost demarată de procurorii Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism (DIICOT), în anul 2006. Atunci, 40 de persoane au fost anchetate pentru că au produs o pagubă de cinci milioane de euro combinatului Arcelor Mittal din Hunedoara. După un an de investigații, procurorii l-au scos pe Ovidiu Luca de sub ancheta penală, din lipsă de probe.

Tot în 2006, procurorii l-au prins cu cocaină în mașină. Însă acesta spune că toată povestea a fost o înscenare demnă de filmele cu mafioți. „Ce dosar am avut? Ce treabă am avut eu cu ei? Sunt parte vătămată. Mi-au pus droguri în mașină. Mi-au înscenat cu droguri. Mi-au pus la spălătorie în mașină. Au vrut să mă bage la pușcărie, să-mi ia afacerea", a declarat Ovidiu Luca.

Conform declarației dată de procurorul Diana Pecincu, cea care a instrumentat împreună cu Traian Berbeceanu dosarul „Hidra", Ovidiu Luca ar fi fost victima unei înscenări. Procurorii arată în rechizitoriu că, la începutul lunii mai 2006, Andrei Raita și Florin Dumitraș au hotărât să îi înscenеze traficul de droguri lui Luca Ovidiu, zis „Bozgoru".

Acesta era principalul concurent al lui Dumitraș, deoarece parcela (de pe halda de zgură) pe care o exploata cel dintâi avea o suprafață mai mare și era mai bogată în deșeuri metalice. Pe de altă parte, Luca Ovidiu-Claudiu era bun prieten cu Gheorghe Ioniță, iar prin înscenare Dumitraș îl elimina pe acesta și punea mâna pe parcelă. Pentru a duce planul la capăt, Endre l-a contactat personal pe Traian Berbeceanu, căruia „i-a furnizat" informația că în mașina lui Luca se afla cocaină.

Companiile românești subcontractoare ale celor spaniole și italienești nu și-au primit banii conform înțelegerii

Apoi, Administrația Județeană a Finanțelor Publice Hunedoara i-a făcut plângere la parchet pentru că nu și-a platit datoriile către stat. Procurorii hunedoreni l-au anchetat pentru evaziune fiscală, dar au clasat dosarul 622/P/2018, în mai 2019. Fiscul hunedorean a contestat ordonanța de clasare la Tribunalul Hunedoara, dar judecătorii au respins solicitarea. Mai mult, instanța a obligat Fiscul să plătească 100 lei cheltuieli de judecată.

Cu toate acestea, în ultimii 15 ani, controversatul afacerist a strâns o avere de câteva milioane de euro. De exemplu, controlează mai multe pensiuni și hoteluri de lux din județul Hunedoara, dar deține și o colecție de bolizi BMW. Unul dintre hoteluri este Diamond & Complex Ovi, situat pe malul Lacului Cinciș. Acolo mai are trei pensiuni. A finanțat echipa de fotbal din Simeria și a fost membru de onoare al Consiliului de Administrație al echipei de fotbal FC Hunedoara.

„Dacă s-a pus zgură, nu se plătește lucrarea"

Newsweek România a obținut mai multe fotografii care arată că zgura cumpărată de la firma lui Ovidiu Luca a fost folosită în zona Mintia, acolo pe unde trece o porțiune din calea ferată. Directorul general al CFR, Constantin Axinia, a declarat pentru *Newsweek România* că nu și-a dat acordul pentru a fi folosită zgura.

„Nu au cum să folosească zgură. Este imposibil! Imposibil! Nu am auzit în viața mea să se folosească zgură la terasamente de cale ferată. Zgura este poroasă și, când este udă, devine impermeabilă. Nu lasă apa să circule", a spus Axinia. Apoi a explicat că există o „unitate de monitorizare a proiectului, dar avem și consultantul, fără de care nu se poate schimba soluția tehnică. La mine nu a venit nicio solicitare de schimbare a soluției tehnice. Ei sunt la faza de terasamente și excavări pământ. Ei pregătesc suprastructura. Din câte știu eu, nu se folosește zgura la calea ferată". Dar este contrazis de subordonatul său, directorul general adjunct pe investiții de la CFR, Marian Marius Chiper, care susține că spaniolii de la FCC au depus o solicitare de schimbare a pietrei cu zgură. „A fost o solicitare din partea constructorului, dar am respins solicitarea. Din punct de vedere tehnic, folosirea zgurii nu este validată. Nu cred că s-a folosit zgură. E o problemă tehnică dacă s-a folosit. Noi avem acolo niște experți, niște diriginți de șantier. Nu cred că s-a pus zgură".

Din ceea ce susține directorul Marius Chiper, se pare că angajații CFR nu l-au informat de existența zgurii pe șantier. „Dacă s-a pus zgură, nu se plătește lucrarea. Dar nu cred că au folosit așa ceva".

„Cine e vinovat, o să fie decapitat"

Directorul de proiect de la firma spaniolă FCC, Ovidiu Mugurel Cherț, a spus că a fost informat de reprezentanții Ministerului Transporturilor în legătură cu posibila apariție a unui articol despre problemele de la calea ferată. „Am avut informația de la Ministerul Transporturilor că aveți poze cu zgura în terasamente. Dacă e așa, remediem imediat și cei vinovați vor fi dați afară. Indiferent că sunt spanioli sau români. Dacă sunt subcontractori, vor zbura de pe șantier", a declarat directorul Cherț.

Tot el recunoaște că, într-adevăr, compania spaniolă folosește zgură. Dar, zice el, nu pentru terasamentele de cale ferată și pentru platforme tehnologice. „Zgura nu e băgată în terasamentul de la calea ferată. E lângă calea ferată. La Ilia, Râul Cerna. CFR nu ne-a aprobat să folosim zgura în terasamentul căii ferate. Nici la pasaje rutiere. Nu o bag în drumuri, terasamente. O folosesc doar în platforme tehnologice. După ce termin lucrarea, iau zgura de acolo. Probabil am luat 80.000 de tone. Am multă pe stoc, prin depozite".

Principalii contractori ai lucrărilor la calea ferată se apără și spun că zgura e necesară pentru organizarea de șantier

Întrebat dacă a informat compania CFR în legătură cu folosirea zgurii, Cherț a precizat că nu făcut acest lucru pentru că e „tehnologia" companiei spaniole. „Acum două zile m-a sunat doamna director Monica Mihăileanu de la CFR. I-am spus că folosim zgură în platforme de lucru și i-a spus domnului ministru. Cine e vinovat, o să fie decapitat".

După ce a văzut pozele, directorul Cherț a spus că fotografiile au fost făcute la Mintia: „Unele sunt la o platformă de lucru între Deva și Mintia. E un depozit de piatră spartă și balast. Acolo ciuruim piatra veche. Una sau două poze sunt de la intrarea în Mintia, în capătul Y. Care-i zgură e zgură. Aveți dreptate. Dacă aveți suspiciuni, se pot face sondaje. Cine e vinovat, să plătească".

Când e piatră, e prea măruntă

Dar folosirea zgurii nu este singura problemă pentru spaniolii de la FCC. De exemplu, au fost prinși că folosesc piatră neconformă pentru calea ferată Gurasada – Simeria. Însă șefii CFR SA încearcă să ascundă toate neregulile, lăsând impresia că-i protejează pe constructori. Totuși, directorul Cherț, după ce a negat în repetate rânduri că ar fi vreo neregulă în derularea contractului, a recunoscut cu nonșalanță că au fost prinși după ce au folosit piatră neconformă. Ulterior, zice el, a fost înlocuită piatra: „Nu avem probleme! Mai avem ceva probleme pe expropieri. E un pasaj la Mintia, dar nu ne înțelegem cu proprietarul silozului. Din astea! La ieșire din Deva, când s-a făcut proiectul, nu s-a descoperit un fel de podeț prin care trece toată apa pluvială din stația de epurare din Deva. Avem și acolo probleme".

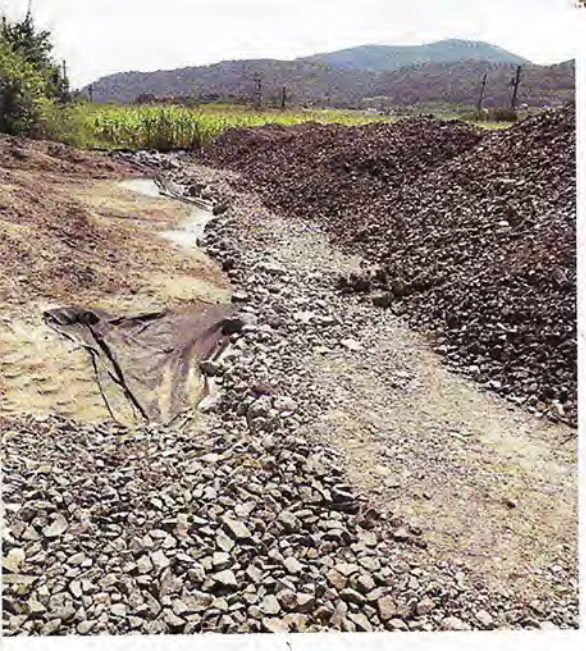

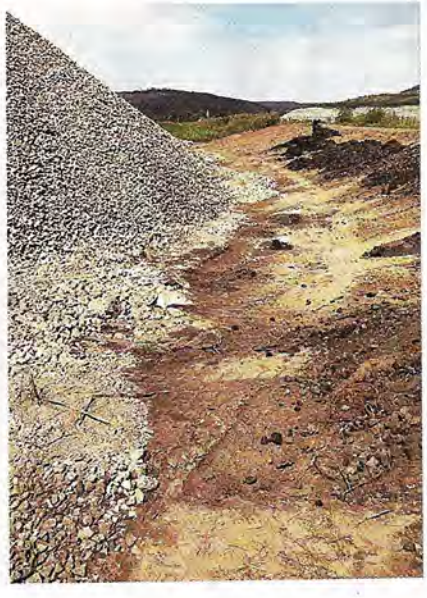

DOVEZI
Mii de tone de zgură au fost livrate în preajma tronsonului de cale ferată dintre Gurasada și Simeria

FOTO: NEWSWEEK ROMÂNIA

Apoi, Cherț și-a dat drumul la gură, dar a ținut să precizeze că, înainte de a fi angajat de spaniolii de la FCC, a fost angajat al CFR.

Despre neregulile de la calea ferată Gurasada – Simeria, Cherț a spus că au mai fost controale, dar nu prea amănunțite: „Avem o neregulă cu niște piatră spartă mai măruntă, pe care o să o remediem. Adică nu s-a respectat granulometria, într-o zonă am avut piatră mai mică. O să curățăm zona și o să remediem. Neconformități au tot apărut, dar le-am rezolvat cu consultanța. Am remediat cu ei. Piatra neconformă a venit de la Luscan. Nu știu dacă știa sau nu. Unii ar fi trebuit să știe. Problema e că piatra asta e adusă de anul trecut în stoc la noi. Nici nu mai știm de anul trecut cât și cum s-a recepționat. Rămâne de stabilit. La șantiere de anvergura asta se mai fac greșeli de trasare. Cum găsim beleaua, cum o remediem".

Subcontractor condamnat pentru evaziune

Asocierea FCC-Astaldi a declarat oficial doar trei subcontractori: Siemens SRL, Consis Proiect SRL și Verta Tel SRL. Însă numărul firmelor care lucrează la calea ferată este mult mai mare. Beneficiarul lucrării, CFR SA, ține la secret numele agenților economici care au fost contractați pentru această lucrare. *Newsweek România* a aflat că una dintre firmele contractate de grupul FCC-Astaldi este Sintalex Impex, din Gorj, companie implicată într-un proces amplu de evaziune fiscală.

Patroana firmei, Carmen Alioani, a fost acuzată de procurori că a cumpărat mai multe utilaje de la spaniolul Eduard Martin necesare la lucrările pe care firma sa le efectua pe tronsonul Rovinari – Filiași. Însă o parte dintre aceste utilaje au fost achiziționate fictiv, pentru a fi diminuată baza de impozitare. Ea a fost acuzată de evaziune fiscal și instigare la fals în înscrisuri sub semnătură privată. Curtea de Apel Craiova i-a dat o pedeapsă de patru ani cu suspendare, iar spaniolul a primit trei ani și șase luni cu suspendare. Firma Sintalex a fost amendată cu suma de 10.000 de lei.

Carmen Alioani este prietenă bună cu directorul Mugur Cherț. Acesta a spus că „firma Sintalex a fost contractată pentru a realiza terasamentele la calea ferată pe linia Simeria-Hunedoara și mai are un tronson. Nu știu exact care".

Ministrul Cuc a cerut explicații

Minstrul Transporturilor, Răzvan Cuc, a declarat pentru *Newsweek România* că a cerut o situație completă de la managerul CFR, Constantin Axinia, care îi va prezenta o notă cu privire la cantitatea de zgură pe care o folosește antrepenorul FCC. „Din ceea ce mi-a comunicat dl. Axinia, înțeleg că zgura pe care o folosește antreprenorul îi este folositoare pentru crearea unei platforme pe care să o exploateze ca și organizare de șantier", a spus Cuc.

„Sunt un ministru care sprijină mediul de afaceri antreprenorial românesc și am militat de la începutul mandatului meu pentru asta și pentru ca firmele străine să nu își bată joc de subcontractorii români. Așa cum ei își primesc banii, tot așa să plătească și ei firmele românești subcontractoare", a adăugat ministrul.

Mita românească ajunge până în Sicilia

O poveste cu bani publici contractați în România are ramificații politice europene.

COMPANIA ITALIANĂ ASTALDI a câștigat singură sau în asociere cu alte firme contracte de peste un miliard de euro de la statul român, majoritatea finanțate din fonduri europene. Acum, numele firmei italiene apare într-o anchetă a Direcției Naționale Anticorupție cu ramificații internaționale: o mită de două milioane de euro pentru italianul Mario La Sala, fost consilier pentru afaceri externe al lui Giovanni La Via, fost europarlamentar și raportor pentru buget în Parlamentul European. În România, Mario La Sala a fost unul dintre apropiații lui Ovidiu Silaghi, fost ministru al Transporturilor.

O parte din șpaga românească a ajuns în contul fostului parlamentar european Giovanni La Via, membru al partidului Forza Italia condus de Silvio Berlusconi. Ancheta în acest caz a fost declanșată de judecătorul de instrucție de la Bruxelles, Michel Caise, care a simțit mirosul unei afaceri ample de corupție, spălare de bani, abuz și fals, în urma unor transferuri de peste 1.000.000 de euro de la București în contul unor companii siciliene din Bruxelles.

În aprilie 2018, jurnalistul italian Salvo Palazzolo a publicat în ediția din Palermo a ziarului „Repubblica" povestea judecătorului de instrucție Michel Caise, a cărui anchetă tocmai luase o întorsătură neașteptată: existau suspiciuni de mituire a unui oficial din Parlamentul European. S-a cerut o comisie rogatorie și s-a ajuns la Tribunalul din Sciacca pentru a afla detalii despre omul de afaceri Mario La Sala și notarul Filippo Palermo, cărora li s-au confiscat active în valoare de două milioane de euro. În cadrul anchetei a fost pomenit numele parlamentarului european Giovanni La Via, președintele comisiei de Mediu, Sănătate și Siguranță Alimentară a Uniunii Europene. În cazul parlamentarului european ancheta a încetat, doarece nu i-a fost ridicată imunitatea.

Pe urmele banilor

Judecătorul de la Bruxelles a dat peste parlamentarul La Via în timp ce verifica conturile a două companii siciliene din Belgia: Sprl Ensemble și Sprl Eble, administrate în trecut de Mario La Sala. Ulterior, companiile au fost administrate de Domenico Lo Jucco. Acesta este manager al Publitalia, agenția de publicitate a Mediaset, fondată de Marcello Dell'Utri. După ce a intrat în partidul Forza Italia, în 1994, Lo Jucco a devenit parlamentar și subsecretar de stat în Ministerul de Interne în primul guvern al lui Silvio Berlusconi. În paralel, a fost trezorierul partidului, până în 2001.

Contractul atribuit în România a generat mite europene investigate și la Bruxelles, și la București

În conturile celor două companii din Belgia au intrat peste două milioane de euro de la compania de construcții românească Team Delta Proiect pentru activități de consultanță nespecificată. Banii au ajuns ulterior în conturile lui La Sala, care în anul 2012 era foarte activ în România. Pe 19 iulie 2012, de exemplu, politicianul La Via primește un transfer de 30.000 de euro cu titlu de „rambursare acționarului în avans". Aceeași formulare a fost folosită și pentru plata a 75.000 de euro făcută notarului Palermo. O ipoteză de lucru a judecătorului belgian arăta că banii încasați de sicilienii din România ar fi fost pentru lucrări și finanțare europeană.

Fostul eurodeputat italian, Giovanni La Via, a declarat presei din Italia că „transferul este perfect legitim, deoarece constituie o rambursare a ceea ce am plătit anterior pentru participare într-o companie de consultanță". Totodată, s-a delimitat de afacerile controversate gestionate de Mario La Sala.

Surse DNA: niște bani au ajuns la USL

Un an mai târziu, în aprilie a.c., Direcția Națională Anticorupție a anunțat că a dispus începerea urmăririi penale și punerea sub control judiciar a lui Mihaela Vasilica Szechely - consilier al ministrului Trasporturilor în perioada iulie – decembrie 2012. Adică, consiliera ministrului liberal Ovidiu Silaghi, care a trecut la ALDE. Aceasta a fost acuzată de trafic de influență și instigare la spălare de bani. Soțul ei, Favino Roberto Pasquale, asociat la firmei Team Delta Proiect, a fost acuzat de trafic de influență și spălare de bani, în timp ce administratorul firmei, Alexandra Mocanu, a fost acuzată de spălare de bani.

BENEFICIARI
Banii publici au trecut, prin semnătura lui Ovidiu Silaghi (sus), la europarlamentarul Giovanni La Via și la USL-ul condus de Victor Ponta

FOTO: INQUAM PHOTOS / LIVIU FLORIN ALBEI; EUROPARL.EUROPA.EU; FACEBOOK

Anchetatorii susțin că cei trei sunt anchetați pentru că o firmă a plătit comisioane de peste două milioane de euro în schimbul deblocării unor plăți datorate de stat pentru lucrările de reabilitare a unor tronsoane de cale ferată. „În cursul anului 2012, în exercitarea atribuțiilor de consilier al ministrului Transporturilor, inculpata Szechely Mihaela Vasilica a pretins sume de bani de la un reprezentant al companiei de construcții, iar în perioada 2012 –2015 a primit, prin intermediul firmei TEAM DELTA PROIECT pe care o controla, suma de 9.410.375,7 de lei", se menționează în comunicatul DNA. Conform DNA, o parte din comisionul încasat, respectiv suma de 1.011.550 de euro, a fost transferată în contul celor două firme belgiene de consultanță, după care a fost folosită pentru plata unor servicii de publicitate prestate în cadrul campaniei electorale ocazionate de alegerile parlamentare din anul 2012. Surse din cadrul DNA au precizat că banii au fost folosiți în campania electorală a USL, alianță politică condusă de Victor Ponta și Crin Antonescu.

Banii din conturile sicilianului

Pe 21 august 2019, procurorii români au anunțat că italianul Mario La Sala a fost pus sub control judiciar pentru 60 de zile pentru trafic de influență. Acesta l-a însoțit în repetate rânduri pe Ovidiu Silaghi în Satu Mare, au participat împreună la emisiuni TV pe plan local, iar presa locală îi ridica osanale italianului.

Dar anchetatorii români susțin că, în perioada iunie - iulie 2012, La Sala a pretins unui reprezentant al companiei de construcții Astaldi, suma de 1.900.000 de euro, promițându-i că, datorită influenței pe care o are asupra ministrului transporturilor, îl va determina să se implice în rezolvarea problemei companiei de construcții, legată de plățile scadente și restante ale CFR. Urma ca banii să fie încasați prin intermediul unor contracte încheiate cu societatea controlată de Favino Roberto Pasquale, Team Delta Proiect SRL.

„În perioada 2012 – 2015, inculpatul a primit indirect, pentru sine sau pentru altul, prin intermediul a trei contracte fictive încheiate de compania de construcții, cu societatea Team Delta Proiect SRL, suma de 9.845.937,31 de lei (aproximativ 2,1 milioane euro) pentru a-și exercita influența asupra ministrului transporturilor și a-l determina pe acesta să se implice în rezolvarea problemei companiei respective", spun procurorii DNA.

Din suma totală, La Sala a încasat 4.472.141 de lei (1.020.550 de euro), în perioada 05.11.2012 – 26.08.2013, prin intermediul a 34 de viramente bancare efectuate din contul societății Team Delta Proiect SRL în conturile celor două societăți belgiene aflate sub controlul său. În perioada imediat următoare, suma de 600.693 de euro a fost virată din conturile societăților belgiene în conturile personale ale lui La Sala.

Ovidiu Silaghi nu a vrut să răspundă la solicitarea *Newsweek România*, însă a precizat că Mario La Sala a fost consilierul eurodeputatului Giovanni La Via.

DOSARUL „COROIU" AL SECURITĂȚII

Cum a desființat instanța acuzațiile lui Cristoiu aduse lui Hodor

Dreptul la liberă exprimare, dreptul la informare și afirmațiile factuale făcute de Mădălin Hodor despre Ion Cristoiu și sursa „Coroiu" a Securității, acestea sunt câteva dintre argumentele din motivarea primei instanțe, la sentința în care magistrații i-au dat câștig de cauză istoricului în procesul intentat de jurnalist.

DE

RAMONA URSU
ramona.ursu@newsweek.ro

MAGISTRAȚII JUDECĂTORIEI Sectorului 3 au motivat decizia, din primă instanță, a hotărârii din procesul în care Ion Cristoiu l-a dat în judecată pe Mădălin Hodor, istoric și angajat al Consiliului Național pentru Studierea Arhivei Securității (CNSAS), pentru un interviu acordat revistei *Newsweek România*, în mai 2018.

În articolul intitulat „Mădălin Hodor confirmă: Ion Cristoiu a fost sursă a Securității", istoricul făcea referire la o serie de documente pe care le studiase, în calitate de cercetător al CNSAS, și în care numele fondatorului ziarului „Evenimentul zilei" apărea menționat la categoria „sursă" a Securității, fiindu-i atribuit numele conspirativ „Coroiu".

Ca urmare a acestui interviu acordat revistei noastre, Ion Cristoiu l-a acționat în judecată pe Mădălin Hodor, invocând prejudicierea imaginii și cerând despăgubiri în valoare de 50.000 de lei.

Fapta ilicită nu există

În 18 aprilie 2019, magistrații Judecătoriei Sectorului 3 din București i-au dat câștig de cauză, în primă instanță, lui Mădălin Hodor, iar în motivarea acestei decizii sunt explicate pe larg argumentele care desființează acuzațiile aduse de Ion Cristoiu angajatului CNSAS. În primul rând, instanța subliniază că, pentru angajarea răspunderii civile delictuale pentru fapta de care este acuzat Hodor, prejudicierea imaginii, trebuie îndeplinite cumulativ câteva condiții.

Este vorba despre „fapta ilicită a presupusului, prejudiciul, raportul de cauzalitate, raportul de prepușenie, precum și legătura dintre fapta ilicită și atribuțiile ce au fost încredințate".

Instanța explică și că „fapta ilicită, ca element al răspunderii civile delictuale, reprezintă orice faptă prin care, încălcându-se normele dreptului obiectiv, sunt cauzate prejudicii dreptului subiectiv al unei persoane".

În cazul de față, mai arată magistratul Judecătoriei Sectorului 3, „nu sunt întrunite elementele răspunderii civile delictuale, întrucât fapta pârâtului Hodor Mădălin nu este una ilicită".

„Libertatea de exprimare stă la baza noțiunii de societate democratică"

Libertatea de exprimare, primul argument

În motivarea hotărârii se mai aduce ca argument libertatea de exprimare, instanța invocând prevederile Convenției Europene a Drepturilor Omului.

Astfel, deciziile CEDO referitoare la acest subiect, transpuse în legislația românească, fac trimitere la „libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a se ține seama de frontiere". Libertatea de exprimare, mai subliniază instanța, stă la baza noțiunii de „societate democratică", iar acest drept al fiecărui individ acoperă „nu doar informațiile sau ideile care sunt primite favorabil sau care sunt considerate inofensive sau indiferente, ci și acelea care ofensează, șochează sau îngrijorează statul sau un anumit segment al populației".

Toate aceste lucruri, mai arată instanța, „reprezintă cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis în absența cărora nu există societate democratică".

Cât privește interviul acordat de Mădălin Hodor publicației *Newsweek România*, judecătorul mai remarcă și că acesta nu a fost îndreptat către Ion Cristoiu, ci viza o cercetare disciplinară începută, în acea perioadă,

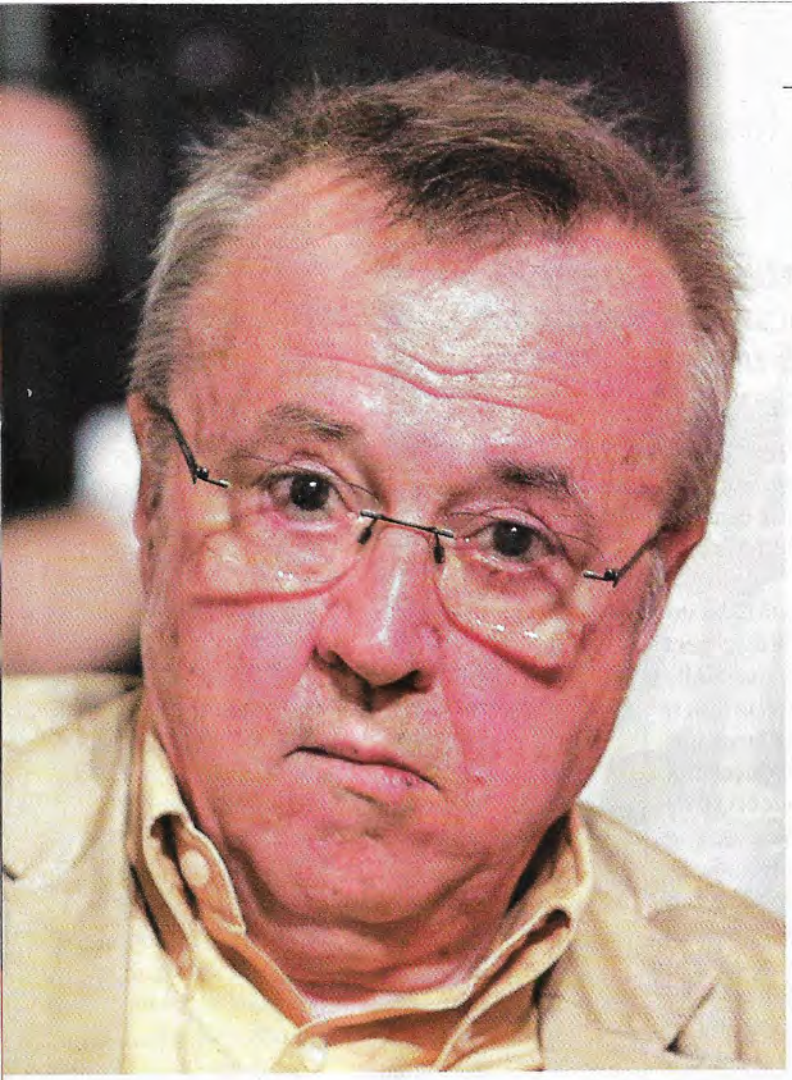

FOTO: INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA, GEORGE CĂLIN

de CNSAS pe numele lui Mădălin Hodor, după ce acesta anunțase că urmează să publice, în revista „22", o serie de liste cu numele unor personaje publice care ar fi avut legătură cu Securitatea.

Întrebat de *Newsweek România* dacă numele lui Ion Cristoiu este menționat pe acele liste, Hodor a confirmat că apare, iar în perioada următoare a și publicat o listă care confirma că jurnalistul este trecut în documentele fostei Securități, atât ca sursa, cât și ca obiectivul „Coroiu".

În perioada în care Hodor publica liste cu nume importante de pe scena publică care ar fi avut legături cu Securitatea, precum istoricul Ioan Aurel Pop, și anunța și publicarea altor liste din arhiva CNSAS, invocând numele lui Cristoiu, publicația „Evenimentul zilei", care găzduiește articole de opinie ale jurnalistului menționat, a început o adevărată campanie de presă împotriva cercetătorului.

Și acest aspect este sesizat de instanță, în motivarea judecătorească: „Mesajul principal al articolului (interviului oferit de Mădălin Hodor revistei noastre – n.r.) nu este reprezentat de o presupusă colaborare a reclamantului cu Securitatea, ci de campania desfășurată de «Evenimentul zilei» împotriva pârâtului Mădălin Hodor.

Astfel, din 18 întrebări la care a răspuns pârâtul, 14 sunt referitoare la ancheta disciplinară la care era supus și la modalitatea efectivă de desfășurare a acestei anchete".

Securitatea, subiect important pentru societate

Pe de altă parte, magistratul Judecătoriei Sectorului 3, care a judecat cazul Cristoiu versus Hodor, a mai arătat și importanța pe care subiectul privind Securitatea o are pentru societatea românească: „Instanța reține că relațiile dintre persoanele publice și Securitate sunt un subiect ce reprezintă un interes major pentru societatea română. Colaborarea cu această organizație este o chestiune socială și morală foarte sensibilă în contextul istoric specific al României".

Judecătorul a mai arătat că nici măcar contextul în care a fost publicat interviul cu Mădălin Hodor nu poate fi invocat de Cristoiu ca argument pentru prejudicierea imaginii sale. Pe

lângă că interviul era legat de un subiect de actualitate, care ținea, la acea dată de cercetarea disciplinară a lui Hodor începută de CNSAS odată cu publicarea listelor cu „elitele colaboraționiste", judecătorul apreciază că „libertatea presei beneficiază de o protecție privilegiată, având obligația de a comunica, pentru îndeplinirea sarcinilor și responsabilităților sale, informații și idei asupra unor chestiuni politice, precum și a altor subiecte de interes general".

În plus, mai subliniază instanța, tocmai faptul că Ion Cristoiu este o persoană publică, „considerat mentor de către alți jurnaliști", a fost un motiv întemeiat care să necesite atenția presei.

Nici propriul martor nu l-a ajutat

Un element invocat de apărarea lui Ion Cristoiu, în timpul procesului cu Mădălin Hodor, a fost trimiterea la un proces civil pe care jurnalistul l-a avut, în 2008, cu fostul lider PRM, Corneliu Vadim Tudor.

Politicianul îl acuza pe Cristoiu că a colaborat cu Securitatea folosind numele conspirativ „Coroiu", însă nu a reușit să probeze, cu documente, ceea ce a susținut.

Cristoiu l-a acționat în instanță pe Vadim, pentru declarațiile făcute, și a câștigat procesul, care nu a vizat, însă, analizarea calității de sursă sau de colaborator cu Securitatea a jurnalistului.

Câștigarea acelui proces cu Vadim, luat ca argument împotriva lui Hodor, nu a avut niciun efect în fața instanței, care a scris în motivarea sentinței din acest an că, în dosarul în care era vizat fostul politician, „a fost analizată fapta ilicită săvârșită de Corneliu Vadim Tudor, și nu calitatea de sursă sau de colaborator cu Securitatea a reclamantului. (...)

În orice caz, în cadrul interviului publicat în data de 28.05.2018 (articolul din *Newsweek România* – n.r.), reclamantul nu a fost acuzat în niciun moment de către pârât că ar fi fost colaborator al Securității".

„Relațiile dintre persoanele publice și Securitate sunt un subiect ce reprezintă un interes major pentru societatea română"

Mădălin Hodor, mai arată judecătorul, „a intrat în posesia unui document de interes public, ce viza mai multe persoane, nu numai pe reclamant, și care a fost dat publicității prin prisma calității sale de istoric și de cercetător".

Cât privește daunele cerute de Ion Cristoiu, acestea au fost, în mod evident, respinse de către judecător, care a mai scris în motivare că a luat act de „buna credință a pârâtului Hodor Mădălin, care nu a făcut acuzații netemeinice și care a explicat în cadrul interviului că documentul nu spune ce au făcut aceste surse și în ce perioadă au colaborat cu Securitatea, ci doar că, începând cu anul 1985, acești oameni au fost scoși de pe lista surselor Securității".

Pe de altă parte, tot pentru a motiva respingerea daunelor sau a cheltuielilor de judecată cerute de Cristoiu lui Hodor, magistratul a mai invocat inclusiv declarația făcută în fața instanței chiar de un martor solicitat de jurnalist în proces. Este vorba desre Mirel Curea, redactor-șef adjunct al publicației „Evenimentul zilei" care, în cadrul probei cu interogatoriu din timpul procesului, a spus că, „în urma publicării interviului, activitatea profesională a reclamantului nu a avut de suferit, nu a pierdut contracte și a fost în continuare chemat la emisiuni".

După ce a pierdut, în primă instanță, procesul cu Hodor, Ion Cristoiu a făcut apel, urmând ca dosarul să fie judecat mai departe.

Cum a început scandalul

Istoricul Mădălin Hodor, angajat în cadrul CNSAS, a publicat, în revista „22", în data de 17.04.2018, articolul intitulat „Ioan Aurel Pop, Cornel Nistorescu și Dorel Abraham, pe lista colaboratorilor Securității". Conform unui tabel din arhiva fostei Securități, mai multe personalități apăreau ca fiind în legătură cu UM0225, brigada Antiemigrație, care funcționa în cadrul Centrului de Informații Externe, actualul SIE. Pe această „listă a celor 200", așa cum a fost botezată ulterior de presă, nu apare numele lui Ion Cristoiu, ci pe o alta, din același dosar, listă menționată separat de istoric.

Ion Cristoiu l-a dat în judecată pe Mădălin Hodor pentru prejudicierea imaginii, după ce acesta a acordat un interviu revistei *Newsweek România*, în 28 mai 2018, în care vorbește despre documentele din arhiva fostei Securități în care este menționat numele ziaristului. În ziua publicării interviului, *Newsweek România* a publicat și un interviu cu Ion Cristoiu, în care acesta spunea, printre altele, că „nu aveam cum să colaborez cu Securitatea, dar nu pot să răspund în abstract". În martie anul acesta, *Newsweek România* a publicat o serie de documente din arhiva fostei Securități, acte care au fost depuse și la instanță de CNSAS, la solicitarea instanței și a apărării lui Mădălin Hodor, care arată că Ion Cristoiu este menționat atât ca sursa, cât și ca obiectivul „Coroiu".

PRIMUL RADIO DE SPORT DIN ROMÂNIA

Bucureşti: 105.8 FM

Botoşani: 91.1 FM

Braşov: 96.4 FM

Drăgăşani: 88.0 FM

Făgăraş: 90.90 FM

Focşani: 102.0 FM

Galaţi: 87.7 FM

Predeal: 101.1 FM

Rupea: 90.3 FM

Severin: 97.9 FM

Slatina: 92.4 FM

Victoria: 92.8 FM

Zărneşti: 88.2 FM

WWW.SPTFM.RO

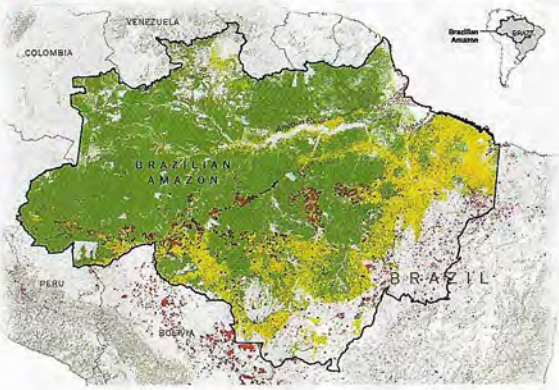

ISTERIE GLOBALĂ

Cine a incendiat Amazonul

Fermierii și propaganda ecologistă, dar și președintele Braziliei au contribuit la crearea imaginii unui dezastru ecologic.

ÎN FIECARE MINUT, O SUPRAFAȚĂ egală cu trei stadioane de fotbal din pădurea amazoniană este mistuită de flăcări. Fumul degajat a făcut ca, la mijlocul lunii august, cerul metropolei braziliene Sao Paolo să se întunece, iar asupra locuitorilor să se abată o ploaie neagră.

De la începutul anului, incendiile au atins o cifră record: 72.843 de focare detectate până la 20 august. Asta înseamnă o creștere cu 83% față de perioada similară a anului trecut și de 35% comparativ cu media ultimilor opt ani. Într-o singură săptămână, sateliții INPE au depistat 9.507 noi focare de incendii.

Cifrele au fost făcute publice de către Centrul pentru Cercetări Spațiale (INPE) din Brazilia și preluate de instituții prestigioase de presă, precum Reuters. „Dezastrul ecologic" creionat de mass-media este, din fericire, de dimensiuni mult mai mici. Potrivit oamenilor de știință de la Universitatea din Maryland, citați de „The New York Times", majoritatea focarelor identificate cu ajutorul sateliților sunt pe terenuri deja despădurite. Ele au fost incendiate de fermieri pentru regenerarea pășunilor și a solului. Este adevărat însă că suprafețele de pădure tropicală defrișate prin incendiere până în 2018 sunt semnificative. Anul acesta, însă, proporțiile dezastrului sunt mult mai mici. Fără ca asta să însemne că jungle amazoniană nu este în pericol.

Fumul negru

Jungla amazoniană acoperă o suprafață de 5.500.000 km² (2.100.000 de mile pătrate). Aproximativ 60% din această suprafață se află în interiorul granițelor Braziliei, restul de 40% aparținând Peru, Columbia, Venezuela, Ecuador, Bolivia, Guyana, Surinam și Guiana Franceză. Potrivit „National Geographic", în ultimii 50 de ani, pădurea amazoniană a pierdut circa 17% din suprafața sa totală. Oamenii de știință se tem că se poate ajunge lesne la 25%, situație în care întregul ecosistem ar putea fi pus în pericol. Altfel spus, jungla se poate transforma în savană, ceea ce, din punct de vedere ecologic, înseamnă o degradare.

Presa internațională a scris pe larg despre ceea ce se întâmplă în bazinul amazonian. Războiul ideologic între Stânga ecologistă și Dreapta pro-business s-a intensificat. Președintele francez, Emmanuel Macron, s-a certat cu omologul său brazilian, Jair Bolsonaro, la Summitul G7. Macron l-a acuzat pe Bolsonaro că asistă impasibil la distrugerea unuia dintre plămânii Terrei. „Casa noastră arde de-a dreptul. Pădurea tropical amazoniană- plămânul care produce 20% din oxigenul planetei noastre- este în flăcări. Este o criză internațională", a scris Macron pe Twitter, alimentând propaganda ecologistă.

DE

SILVIU SERGIU
silviu.sergiu@newsweek.ro

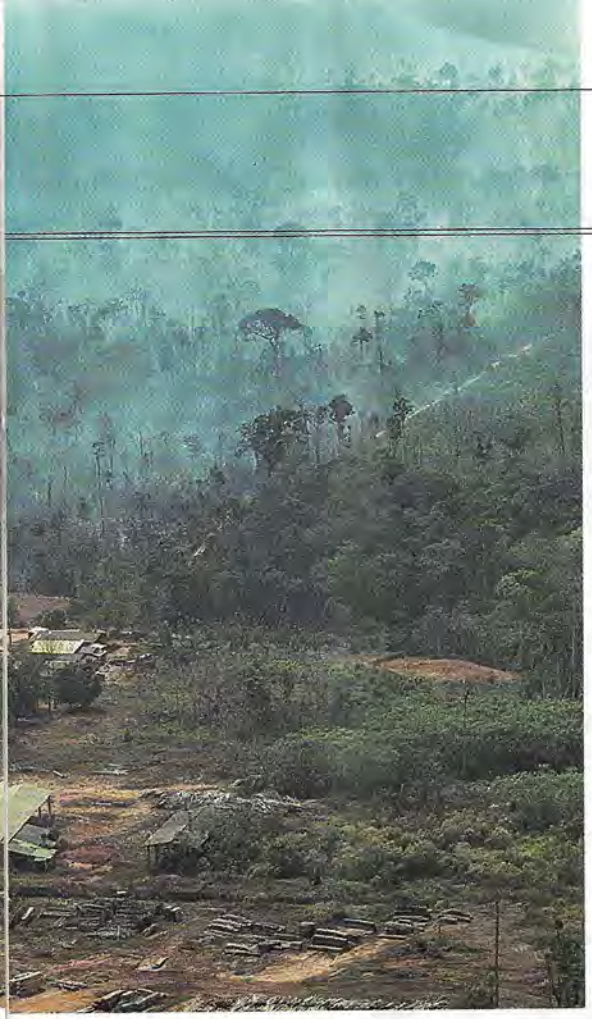

FOTO: GREENPEACE

INFOGRAFIA „THE NEW YORK TIMES" (stânga) este relevantă: majoritatea focarelor de incendiu (roşu) sunt în zonele defrişate până în 2018 (galben) şi mai puţin în pădurea tropicală (verde)

În replică, Bolsonaro s-a legat de vârsta soţiei lui Macron, deşi adevărul este că a trimis destul de târziu 44.000 de soldaţi să lupte cu incendiile. Lucrurile au degenerat pe toate planurile. Brazilia a respins, în primă fază, ajutorul G7 de 22 milioane de dolari pentru stingerea incendiilor. Ulterior, a precizat că-l va accepta, dacă va fi lăsată să cheltuiască banii cum crede de cuviinţă.

Oamenii de ştiinţă îl contrazic pe Emmanuel Macron. Potrivit publicaţiei „Scientific American", aproape tot oxigenul pe care oamenii îl respiră provine din oceanul planetar, iar cantitatea este suficientă pentru încă câteva milioane de ani.

Scott Denning, profesor de ştiinţe la Universitatea din Colorado, a oferit explicaţii detaliate pe această temă: o treime din oxigenul produs pe uscat, prin fotosinteză, provine de la pădurile tropicale. Cea mai mare parte din această cantitate, însă, este consumată de organismele care trăiesc acolo. În opinia sa, dacă toată materia organică de pe planetă ar arde instantaneu, mai puţin de 1% din oxigenul planetei ar fi consumat. „Cantitatea de oxigen este determinată mai degrabă de geologie decât de utilizarea terenurilor", punctează Denning.

Asta nu înseamnă că ceea ce se întâmplă cu pădurea amazoniană nu este regretabil, nu doar din punct de vedere ecologic, ci şi umanitar, dacă ne gândim la efectele asupra celor 305 triburi indigene care trăiesc şi depind de junglă pentru a supravieţui.

Nu mai vorbim de faptul că jungla amazoniană adăposteşte 10% din totalul speciilor care trăiesc pe pământ, motiv pentru care este cea mai importantă regiune ca biodiversitate de pe Terra. Aici găsim circa 40.000 de specii de plante, 3.000 de specii de peşti, peste 1.000 de specii de păsări. Oamenii de ştiinţă estimează că pădurea tropicală din bazinul Amazonului adăposteşte circa 2 milioane de specii de nevertebrate, plante, peşti, păsări, mamifere, amfibieni şi reptile.

„Scientific American" susţine răspicat că incendiile vor avea urmări în ceea ce priveşte criza climatică, deoarece dioxidul de carbon şi fumul degajat în atmosferă va potenţa efectul de seră.

Aproape tot oxigenul de care are nevoie omenirea este produs de oceane. Rezervele ajung câteva milioane de ani

Beneficiarii

Cine sunt vinovaţii pentru această stare de fapt? Pentru a răspunde la această întrebare trebuie să punctăm cine sunt beneficiarii defrişărilor brutale. Răspunsul este simplu: fermierii şi cei care practică mineritul.

Nu este, probabil, nicio coincidenţă că cele mai multe şi agresive focare au apărut şi s-au răspândit în regiunile Mato Grosso şi Pará din Brazilia, unde se găsesc foarte multe ferme în care se cresc vite.

Încă de la începutul anilor 2000, Banca Mondială raporta faptul că, în proporţie de 91%, incendiile sunt provocate de crescătorii de animale, interesaţi de extinderea păşunilor şi terenurilor agricole, pe care să planteze soia cu care sunt hrănite animalele.

Potrivit unui studiu recent al Universităţii „Yale", intitulat „Creşterea vitelor în regiunea Amazonului", fermierii sunt vinovaţi în proporţie de doar... 80%. Potrivit cercetării, efectivele de bovine ale Braziliei numără în momentul de faţă aproximativ 200 de milioane de capete. Ţara este cel mai mare exportator de carne de vită din lume, cu o cotă de piaţă de 25% la nivel global. „Costurile mici de producţie fac din creşterea vitelor o activitate economică extrem de atractivă. Randamentul şi preţul mic al terenului încurajează extinderea fermelor şi defrişarea pădurilor", precizează studiul „Yale".

Potrivit datelor Fondului Monetar Internaţional (FMI) din 2019, Brazilia are a noua economie a lumii- cu un PIB de 1,8 triliarde de dolari-, iar aceasta este într-o continuă expansiune.

La începutul anilor '80, exporturile braziliene de carne de vită se limitau la America Centrală. Beneficiile guvernamentale oferite crescătorilor de vite au încurajat despăduririle, drumurile au fost modernizate, la fel şi reţeaua elec-

Anul acesta, incendiile din Brazilia s-au dublat comparativ cu anul 2013

Numărul total de incendii între 1 ianuarie și 21 august

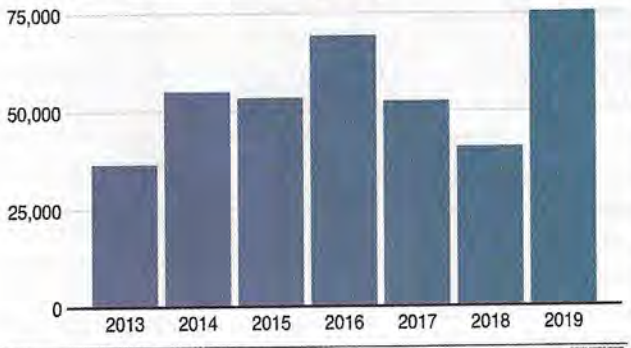

Source: National Institute for Space Research BBC

Brazilia nu este singura țară din regiunea Amazonului care se confruntă cu un număr mare de incendii

Numărul total de incendii între 1 ianuarie și 21 august

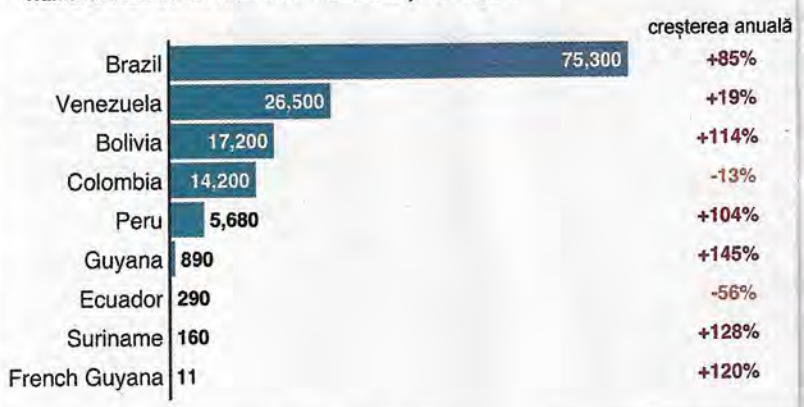

Source: National Institute for Space Research BBC

trică, iar facilitățile de procesare a cărnii s-au dezvoltat. La sfârșitul anilor '90 și începutul anilor 2000, industria cărnii de vită a explodat în Brazilia, la fel și exporturile, susținute și de devalorizarea monedei naționale. În același timp, mare parte din efectivele de vite ale Braziliei a fost declarate libere de febră aftoasă, deschizându-se astfel piețele pentru export.

Creșterea bovinelor în Amazonia este, însă, o activitate cu randament scăzut, densitatea fiind adesea de doar un cap de vită/hectar. Fermele sunt de dimensiuni medii și mari. Ele dețin în proprietate terenuri cu o suprafață cuprinsă între câteva sute și câteva mii de hectare.

Hrana vitelor de Amazon este rareori suplimentată cu proteine, astfel că pășunile trebuie incendiate la câțiva ani, pentru ca iarba să se reîmprospăteze, iar solul să se regenereze.

Pentru a preveni despăduririle a fost încurajată cultivarea soiei, folosită și pe post de furaje pentru vite. Brazilia a devenit, în timp, unul dintre cei mai mari exportatori de soia. Datorită implicării organismelor internaționale, brazilianul de rând a fost încurajat să ia măsuri pentru reducerea defrișărilor. Banca Mondială a anulat, la un moment dat, un împrumut către o mare companie specializată în creșterea bovinelor, iar guvernul brazilian a intensificat aplicarea Codului forestier, obligând proprietarii amazonieni să mențină 80% din terenurile pe care le dețin în proprietate sub formă de pădure. În ultimul deceniu, ritmul defrișărilor a încetinit, dar s-au reintensificat în ultima vreme.

Vremea nu poate fi o cauză

Meteorologii susțin că, sub nicio formă, vremea nu poate fi făcută vinovată de intensitatea lor și de larga răspândire a focarelor.

O astfel de poziție a avut-o Ane Alencar, director de programe la Institutul de Studii de Mediu Amazoniene. „În 2019, nu am avut evenimente meteo care să favorizeze incendiile, cum ar fi de pildă uraganul «El Niño». Explicația nu poate fi alta decât eforturile de despădurire ilegală", a declarat ea site-ului „Universo Online" (UOL).

Cercetătorul INPE, Alberto Setzer, a confirmat această teorie. „Nu este nimic anormal în legătură cu vremea din acest an sau cu precipitațiile din regiunea Amazon, care sunt doar puțin sub medie. Oamenii acuză frecvent sezonul uscat pentru incendiile sălbatice din Amazon, dar acest lucru nu este chiar exact. Sezonul uscat creează condițiile favorabile pentru utilizarea și răspândirea focului, dar izbucnirea unui incendiu este munca oamenilor, fie în mod deliberat, fie din întâmplare", a spus Setzer.

„Pădurea amazoniană este cea mai mare pădure tropicală de pe Glob. Ea nu arde niciodată de la sine, datorită ploilor torențiale care cad. În ciuda precipitațiilor, a ars în continuu timp de mai multe săptămâni", a scris și publicația americană „Vox".

Contribuția lui Jair Bolsonaro

Incendierea pădurii amazoniene a fost încurajată de venirea la putere, în ianuarie 2019, a conservatorului pro-business, Jair Bolsonaro, poreclit „Căpitanul Fierăstrău". Acesta a relaxat legislația de mediu care asigura protecție bazinului amazonian. „Extinderea fără precedent a incendiilor s-a produs de când Jair Bolsonaro a preluat funcția în ianuarie. El a jurat să deschidă Amazonul pentru agricultură și minerit, și a ignorat îngrijorarea internațională referitoare la ritmul crescut al defrișărilor", scrie „Reuters".

Pășunile trebuie incendiate la câțiva ani, pentru ca iarba să se reîmprospăteze, iar solul să se regenereze

INCENDIEREA
de către fermieri a terenurilor defrișate deja creează o problemă majoră: fumul degajat în atmosferă accelerează efectul de seră

Potrivit globalnews.com, Bolsonaro a spus în repetate rânduri că, în opinia sa, Brazilia trebuie să fie receptivă intereselor de afaceri, să permită mineritul (subsolul junglei amazoniene conține cantități importante de aur – n.red), agricultura și exploatarea resurselor minerale.

„Brazilia a pus în aplicare politici de despăduriri foarte grave. Acest lucru dă curaj fermierilor. Ei sunt încurajați de aceste politici publice să intre în Amazon", a precizat Florencia Ortúzar, avocată a grupului de mediu latino-american AIDA.

Chestionat în legătură cu răspândirea focarelor de incendii, președintele Jair Bolsonaro a respins criticile, dând vina pe „queimada", sezonul în care fermierii își incendiază pășunile și terenurile agricole pentru a le regenera. Pe bună dreptate. „Am fost numit «Căpitanul Fierăstrău». Acum sunt Nero, pentru că aș fi incendiat Amazonul. În realitate, este sezonul queimadei", s-a victimizat el în fața jurnaliștilor.

De altfel, președintele Braziliei l-a concediat pe directorul INPE, Ricardo Galvão, după ce acesta a anunțat public că ritmul defrișărilor a crescut cu 83%. Cifră pe care Jair Bolsonaro a catalogat-o drept o „minciună". Mai mult, el a acuzat ONG-urile de mediu că au dat intenționat foc pădurii amazoniene, dar nu a prezentat nicio dovadă în acest sens.

Pe de altă parte, Brazilia a respins cele 22 de milioane de dolari oferite de liderii țărilor membre G7. Oficialii acestei țări nu au oferit un motiv clar pentru respingerea ofertei, iar președintele brazilian a acuzat Franța că tratează Brazilia ca pe o colonie. La rândul său, Onyx Lorenzoni, consilier al președintelui Bolsonaro, a precizat că Brazilia ar putea oferi lecții oricărei țări în ceea ce privește protejarea pădurilor. „Vă mulțumim, dar probabil acele resurse ar fi mai relevante pentru reîmpădurirea Europei", a punctat Lorenzoni. Ulterior, liderii brazilieni au precizat că ar putea accepta suma, dacă li se va permite să o cheltuie cum cred ei de cuviință.

Politicile ecologiste relaxate ale lui Bolsonaro încurajează desfrișările prin incendiere

Ard și alte zone de pe glob

Peste 21.000 de mile pătrate de pădure au dispărut în flăcări, doar luna aceasta, în Siberia, un record negativ pentru Rusia. Fumul rezultat s-a răspândit deasupra unor orașe importante precum Novosibirsk, dar și deasupra Oceanului Pacific și a Statelor Unite ale Americii.

Un incendiu devastator a izbucnit recent și în Insulele Canare, forțând circa 8.000 de locuitori să părăsească regiunea. Alaska este și ea afectată de incendii, iar pompierii danezi au intervenit pentru stingerea unor incendii în Groenlanda care amenințau zonele locuite. Dacă aceste incendii nu vor fi stinse, vor contribui și mai mult la topirea calotei glaciare.

Potrivit administrației americane de meteorologie, luna iulie a fost cea mai caldă de când se fac astfel de măsurători. Precedentele recorduri datează din anii trecuți.

FOTO: GREENPEACE

KUMA ROMÂNIA 20 de ani

Producător de concepte pentru baie & bucătărie

Mesaj din partea Excelenței Sale Ambasadorul Regatului Danemarcei în România: *„KUMA represents elegance, simplicity and functionality very fundamental to Danish and Nordic design and know-how. I am proud of their enduring presence in Romania and congratulate them on the anniversary". (Kuma înseamnă eleganță, simplitate și funcționalitate, elemente esențiale pentru designul și know-how-ul danez și nordic. Sunt foarte mândru de prezența lor de lungă durată în România și îi felicit cu ocazia aniversării)*

Søren Jensen, Ambasadorul Regatului Danemarcei la București

KUMA ROMÂNIA ESTE o companie danezo-română înființată în 1998, subsidiară a KUMA A.S. din Danemarca. Designul nordic minimalist, tehnologia modernă, standardele înalte de producție și fabricație permit companiei obținerea unor produse de o calitate deosebită, pentru piața din România, Peninsula Scandinavă și alte țări din Europa.

Faptul că designul și tehnologia de producție sunt daneze este o garanție în plus a calității, o amprentă care trebuie protejată. Și, de aceea, pentru a garanta cea mai bună calitate, specialiștii KUMA analizează cu grijă, în fabrica din Prahova, fiecare etapă a procesului de producție, de la concept, la produsul final. Dorința de a respecta cerințele specifice ale clientului duce la modele inovatoare. Acest lucru se observă cu ușurință în conceptele KUMA. Elemente de design care radiază pasiune, pentru o impresie puternică, de lungă durată.

Putem spune cu adevărat că sloganul KUMA „Fii Diferit. Alege Designul. Alege KUMA" se bazează pe principiile fundamentale ale companiei: angajamentul de a crea calitatea și convingerea că designul înseamnă capacitatea de a înțelege nevoile clientului, pentru a rezolva un proiect cu integritate și claritate. Iar acest lucru va fi întotdeauna apreciat.

KUMA - 20 de ani de excelență

În 2019, KUMA România sărbătorește 20 de ani de excelență în promovarea designului scandinav, în producerea de concepte pentru baie și bucătării, marcă înregistrată KUMA. 20 de ani în care valoarea totală a investițiilor realizate în facilități de producție și stoc se ridică la aproximativ 5 milioane de euro.

Domeniul home&deco evoluează constant, iar acest lucru se datorează, mai ales, companiilor care dau importanță calității, designului, cu scopul de a realiza proiecte moderne. KUMA România este o astfel de companie, un producător de top al soluțiilor personalizate pentru baie, bucătărie și spații publice, care aduce designul scandinav aproape de consumatorul român și nu numai. KUMA se implică activ în dezvoltarea de concepte moderne la nivel global, iar în România face acest lucru, cu succes, de 20 de ani, găsind întotdeauna formula ideală pentru amenajări bazate pe confort și un stil particular, distinctiv. Acest lucru este confirmat și de creșterea cifrei de afaceri în 2018 cu 10% față de anul 2017, demonstrând astfel că este o companie din ce în ce mai apreciată în rândul consumatorilor.

DESIGN-ul nordic în România

Cozy este un mod de viață. Probabil ați auzit deja de cuvântul și fenomenul danez, „hygge", până acum. Scandinavii iau în serios confortul, iar asta se reflectă cu siguranță în modul în care amenajează spațiile și tipurile de materiale folosite. Este vorba despre utilizarea texturii pen-

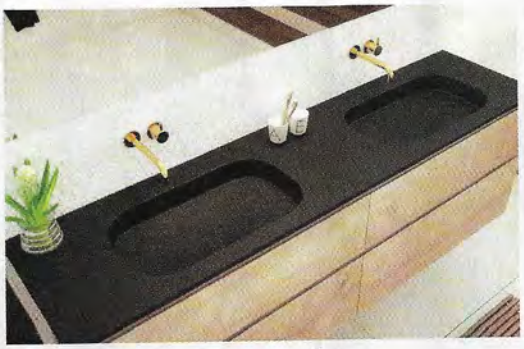

tru a crea căldură, așa cum și KUMA face prin conceptele sale. Elemente de design semnate KUMA, simple și organice, caracteristice stilului scandinav, sunt un frumos fundal pentru toate aceste lucruri. Adresabilitatea produselor KUMA este vastă, de la băi simple-devenite adevarate spa-uri, până la spații publice din office building-uri, mall-uri, aeroporturi, școli, spitale și nu în ultimul rând hoteluri-piesă de rezistență/Concept KUMA hotel, cu care s-a intrat pe piața din România acum 20 de ani.

KUMA – Obiectiv de majorare cu 20% a cifrei de afaceri în an aniversar

2019 este un an special pentru KUMA, în august, compania sărbătorind 20 de ani de când a început efectiv producția în România. „Este un an ambițios, deoarece ne-am propus realizarea unei cifre de afaceri de 5,8 milioane de euro și un profit pe măsură. Estimăm că această creștere de 22% față de 2018 se va realiza, în special, din vânzările pe piața de proiecte pentru hoteluri, spitale, școli în Peninsula Scandinavă și România", a declarat Camelia Olesen, director executiv KUMA România.

KUMA a terminat în an aniversar a 3-a etapă de extindere și retehnologizare a anumitor linii de producție (penultima modernizare a producției fiind în 2010-2011), un plan care va da o mai mare flexibilitate producției atât în ceea ce privește lavoarele custom made pentru proiecte gen hotel, office building, dar și pentru lavoarele standard cerute de către producătorii de mobilier sau direct de retail.

Unul dintre principiile de bază ale companiei este acela că nicio echipă nu poate funcționa și avea rezultate dacă accentul nu este pus, în primul rând, pe confortul și buna instruire a angajaților. În prezent există 130 de angajați, cu 15% mai mulți decât media anului 2017. KUMA se preocupă ca toți angajații să fie instruiți, iar apoi investește constant în perfecționarea competențelor acestora. Probabil că aceasta este cheia succesului de până acum al companiei KUMA, deoarece dacă angajaților li se acordă atenția cuvenită, atunci și ceea ce produc este la cel mai înalt standard de calitate.

KUMA-PARTENER de încredere pentru piața proiectelor din România

La nivel de grup, KUMA a luat decizia strategică pentru piața proiectelor, de a fi proactivă în crearea preferinței pentru produsele KUMA la toate nivelurile lanțului valoric. Acest lucru se materializează prin intermediul dialogului direct cu firmele de arhitectură, prin participarea la târguri și evenimente de profil și prin parteneriate cu distribuitorii care nu permit oferirea unor produse similare, de calitate inferioară.

Pentru toți cei care își doresc un design diferit, un concept personalizat, KUMA este partenerul ideal care se asigură că toate visele și ideile de amenajare vor fi transformate în realitate.

Fii diferit. Alege design-ul. Alege KUMA.

CANCERUL ÎN VIZOR

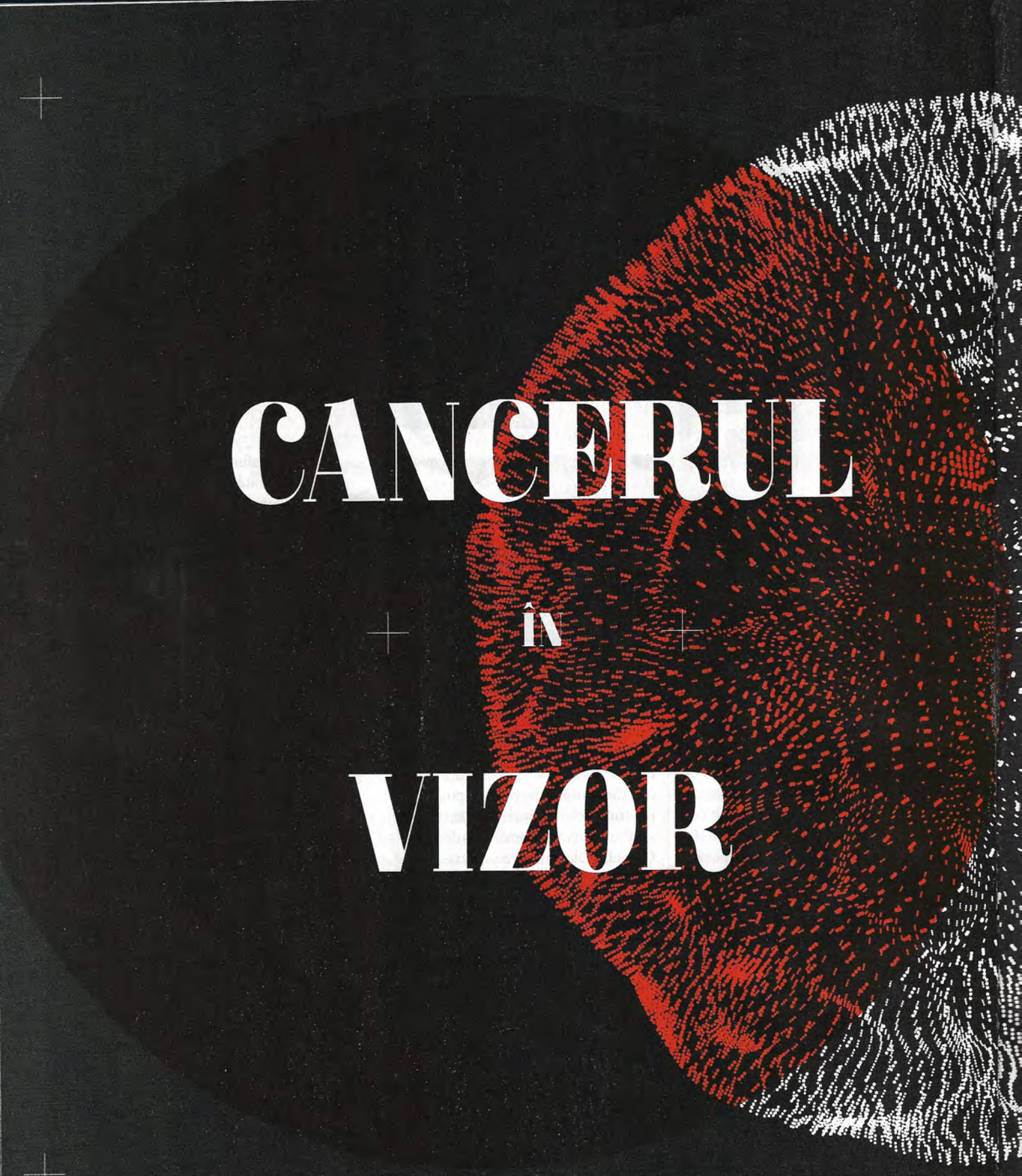

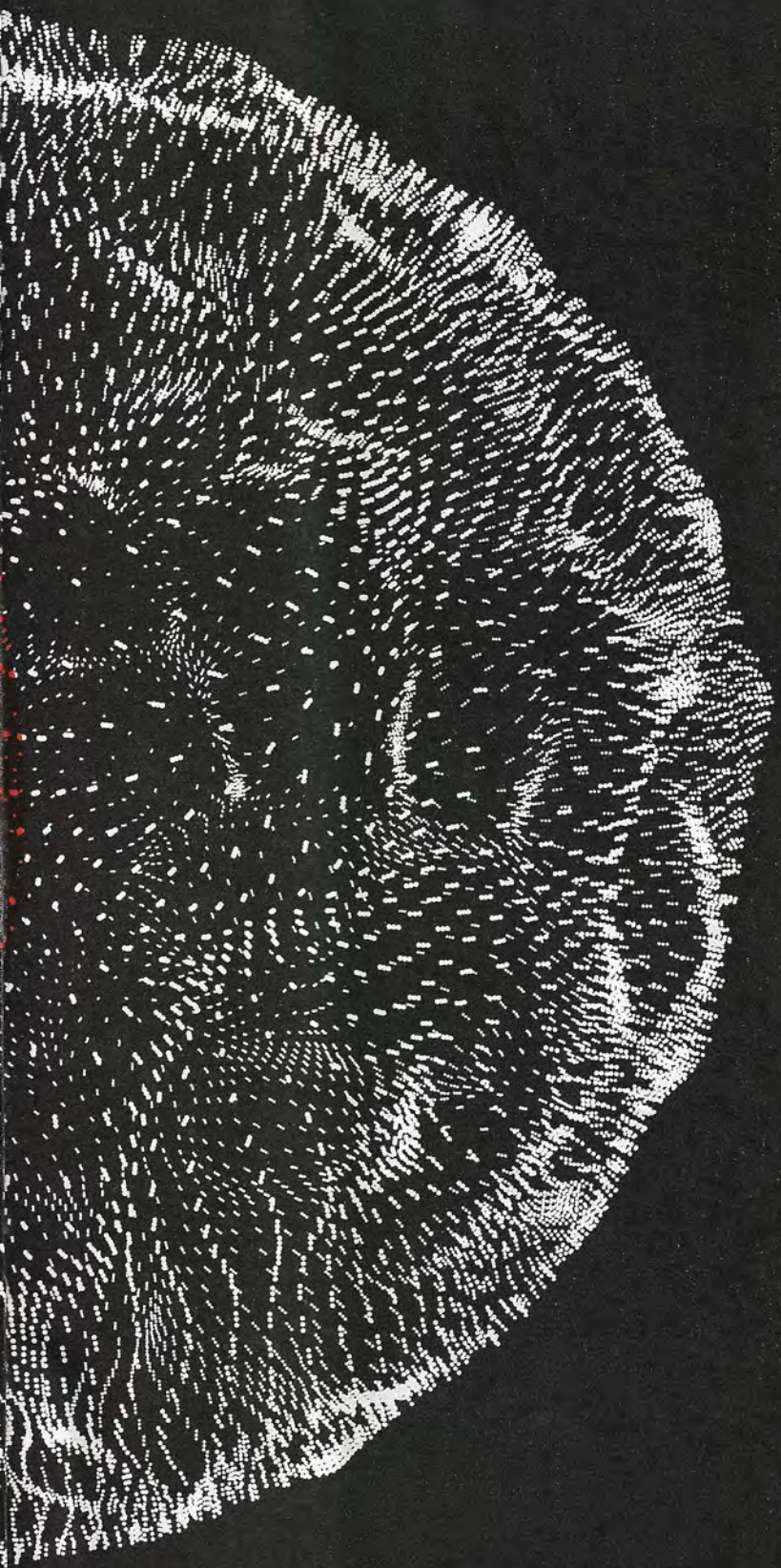

Prin țintirea tumorii unice pentru fiecare pacient, **MEDICINA DE PRECIZIE** distruge cancerele odată considerate incurabile. Dar numai o parte din pacienți beneficiază de un astfel de tratament în prezent. Poate medicina să extindă aria de aplicare?

DE
DAVID H. FREEDMAN

Ilustrație de STUDIOM1

FOTO: DIN STÂNGA: BSIP/UIG/GETTY; SCIENCE PHOTO LIBRARY/GETTY; COURTESY OF OHIO STATE UNIVERSITY COMPREHENSIVE CANCER CENTER

Pentru zeci de mii de pacienți, medicina de precizie rescrie poveștile lor despre cancer.

Linda Boyed, de exemplu, un terapeut profesionist, energic, în vârstă de 52 de ani, era încântată să fie în vacanță cu familia în Hawaii, să stea la plajă și să facă plimbări lungi. Dar nu a putut face față unei senzații constante de oboseală.

Când s-a întors acasă, lângă Columbus, Ohio, pielea i se îngălbenise. Medicul a trimis-o la un medic oncolog, care i-a dat veștile proaste: avea cancer la căile biliare și se răspândise deja prea mult pentru chimioterapie sau chirurgie. Singurul ajutor era să i se asigure o stare de confort pentru ultimele luni de viață.

Soțul Lindei a refuzat să accepte acest prognostic. A găsit un medic la Centrul de Cancer al statului Ohio, care studia efectele unor medicamente experimentale pentru cancerul gastro-intestinal. Boyed s-a înscris.

Testele genetice pe tumorile ei au relevat o mutație într-o genă numită FGFR („factor receptor de creștere a fibroblastelor"), care probabil a stimulat creșterea tumorilor canceroase. Medicul i-a administrat un medicament experimental, numit BGJ398, pentru a inhiba acțiunea mutației FGFR. Simptomele lui Boyed s-au ameliorat, tumorile au încetat să crească, iar ea a recăpătat greutatea pe care o pierduse.

Asta a fost acum trei ani. În aceste zile, Boyed devine efervescentă când își spune povestea. „Practic, duc o viață normală", spune ea.

„Tocmai am fost prezentă la ceremonia de sfârșit de liceu a fiului meu. Cred că am făcut mai mult în ultimul an decât am făcut înainte de cancer".

Povestiri precum a Lindei Boyed se tot aud în Statele Unite, în timp ce noi medicamente pentru cancer apar din laboratoare și intră în faza experimentală.

GLONȚUL DE ARGINT
Impactul medicinii de precizie este simțit puternic în unele tipuri de cancer, unde tratamentele au avut rate de succes ridicate. În orice caz, doar unu din zece pacienții este acum eligibil pentru tratamente în medicina de precizie. Cercetătorii încearcă să extindă numărul celor pe care îi pot trata cu terapii-țintă; se află pe urmele a sute de ținte genetice. De la stânga la dreapta: un pacient cu cancer; un prim-plan al celulelor canceroase înglobat în țesutul pulmonar; James Cancer Hospital de la Universitatea de Stat din Ohio (dreapta sus)

Zilele în care pacienții cu cancer primeau un singur regim de chimioterapie și radiații pot fi în curând de domeniul trecutului. În schimb, medicii au o viziune mult mai nuanțată despre ce medicamente și tratamente vor avea efect asupra pacienților și asupra diferitelor tipuri de cancer. Ideea acestui așa-numit „medicament de precizie" sau medicament personalizat este că în final medicii vor folosi teste genetice - atât ale pacientului, cât și ale tumorii canceroase - pentru a găsi medicamentele exacte sau tratamentele care au cele mai mari șanse să dea rezultate.

Deși tehnicile de medicină de precizie sunt acum experimentate în multe boli, impactul lor este resimțit cel mai puternic în tratamentul cancerului.

Cercetătorii construiesc o listă din ce în ce mai mare de gene și mutații genetice care apar în tumori și le corelează medicamentele care le pot opri funcționarea defectuoasă. Sunt zeci de gene de cancer cărora le corespund acum medicamente, iar cercetătorii sunt pe urmele a altor sute.

Pentru unele tipuri de cancer, odată considerate incurabile, perspectivele sunt deja mult îmbunătățite: aproximativ jumătate dintre pacienții cu cancer pulmonar răspund bine la una dintre noile terapii axate pe gene, iar în jumătate din aceste cazuri, cancerul nu se mai întoarce. Inhibitorii FGFR, medicamentul care a salvat-o pe Boyed, s-au arătat benefici nu numai în cancerul de canal biliar, ci și pentru unele tipuri de cancer de vezică, pulmonar, de sân și uterin. „Avem șase studii în lucru acum doar pentru medicamentele care inhibă FGFR", spune Sameek Roychowdhury, medicul oncolog care a salvat viața Lindei Boyed. „Până la sfârșitul acestui an ar trebui să existe 20".

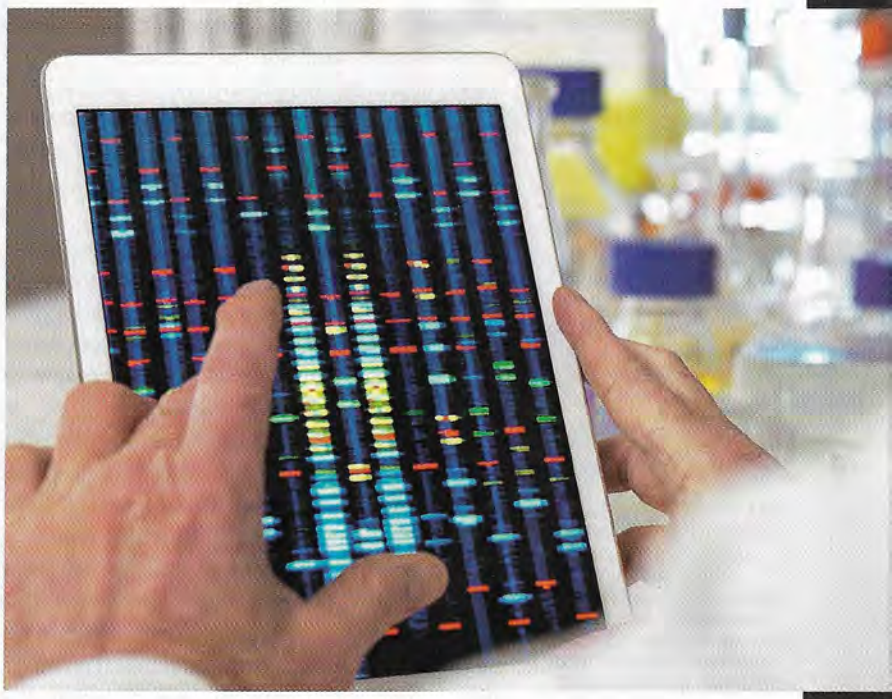

După decenii de bâjbâieli și noi începuturi în cercetarea cancerului, progresele înregistrate în medicina de precizie sunt o veste bună.

Dar să nu greșiți: nu există vreun „leac" atotcuprinzător. Medicina nu este nici măcar aproape de a învinge definitiv cancerul. Pentru pacienții diagnosticați cu cancer avansat - cei care sunt deja în metastaze sau la care celulele canceroase au început să se răspândească - doar unul din zece se dovedește a avea gene în prezent cunoscute pentru a face cancerul susceptibil la un nou medicament. „Scopul nostru este să oferim pacienților o nouă terapie 100% bazată pe testarea genomului", spune Roychowdhury. „Dar astăzi nu știm un tratament special pentru rezultatele a nouă din zece teste de genom pe care le facem".

Majoritatea pacienților nu au nici măcar o șansă din zece. Mulți medici nu au încă experiență în zonă și nu reușesc să administreze testele genetice care ar putea deschide ușa unui tratament medicamentos de precizie.

Cheltuielile sunt, de asemenea, un obstacol: companiile de asigurări nu rambursează în mod adecvat banii pentru teste. Din aceste motive, doar 10 la sută dintre bolnavii de cancer sunt supuși unor teste genetice. Medicina de precizie ajută, în cel mai bun caz, doar câteva procente din cele aproape două milioane de persoane care sunt diagnosticate cu cancer în Statele Unite în fiecare an, iar fracția este mult mai mică în rândul celor 17 milioane de pacienți cu cancer din întreaga lume.

Pentru a crește numărul de pacienți eligibili pentru tratament, medicii apelează la inteligența artificială (AI) pentru ajutor. Testarea genetică produce atât de multe date, încât chiar și o armată de doctoranzi nu ar putea înțelege totul. Inteligența artificială transformă volumul de date dintr-o inconvenientă în avantaj. Oamenii de știință deleagă acum sarcina de a găsi punctele slabe ale tumorilor canceroase software-ului „deep learning" care procesează milioane de rezultate ale testelor genetice și analize ale pacientului pentru a găsi noi relații între genele tumorii, creșterea celulelor canceroase și medicamentele specifice.

Cum se stabilesc șabloanele

Pentru a crește șansele ca unui pacient cu cancer care îi trece pragul să i se ofere o opțiune de tratament, City of Hope National Medical Center, aflat la periferia orașului Los Angeles, intenționează ca, în termen de doi ani, să devină primul spital din SUA care face teste de genom pe tumorile fiecăruia dintre cei 9.000 de pacienți ai săi, diagnosticați cu cancer în fiecare an.

(continuare în pagina 42)

FOAMEA DE DATE
Explozia datelor genetice este o forță motrică a medicinii de precizie. Dar pentru că domeniul este prin natura sa fragmentat, cercetătorii care caută tratamente noi au nevoie de și mai multe date despre pacienții cu cancer. În acest scop, Centrul Medical Național City of Hope, de la periferia orașului Los Angeles, intenționează să facă teste de genom pe tumorile tuturor pacienților săi. De la stânga la dreapta: Saul Priceman, de la City of Hope; un om de știință vizualizează rezultatele unui test genetic pe o tabletă digitală

FOTO DIN STÂNGA: PRIN AMABILITATEA CITY OF NATIONAL HOPE MEDICAL CENTER; TEK IMAGE/SCIENCE PHOTO LIBRARY/GETTY

De ce e ieftin să faci cercetare costisitoare pentru cancer

Banii cheltuiți pe tratamente inutile și investiții pentru o medicație corectă a pacientului se vor amortiza pe termen lung

DE MICHAEL CALIGIURI

Oamenii de știință au decodat ADN-ul primului genom uman în 2003, după un proces de 13 ani care a costat 2,6 miliarde de dolari. Astăzi, putem „secvenția" genomul unei tumori canceroase într-o zi, cu un cost între 1.500 și 3.000 de dolari.

Decodarea genomului poate fi accesibilă, dar costul pentru a stabili cum poate fi folosită pentru tratamentul cancerului a explodat.

Punerea cap la cap a elementelor genomului care contează cu adevărat în medicină și potrivirea cu proiecte noi biofarmaceutice, elaborate cu atenție, și cu noi oportunități pentru medicamente mai vechi necesită o investiție solidă în cercetare.

Pe măsură ce tehnologiile au evoluat, viziunea noastră asupra costurilor testelor genetice care schimbă viața a devenit mai nuanțată.

Este important să arătăm nu numai cum aceste teste pot ghida deciziile pe care le luăm cu pacienții noștri, ci și cum testarea suplimentară poate aduce valoare sistemului de asistență medicală.

Dacă cheltuirea banilor pe teste poate evita pierderi de timp cu îngrijiri inutile, dacă pacienții primesc medicamentele potrivite sau, și mai bine, dacă se poate preveni o boală, chiar și testele la un preț ridicat pot constitui o afacere.

După cum spunea Mary Lasker, marea avocată care a făcut posibilă aprobarea Legii Naționale a Cancerului în 1971 de către fostul președinte Richard Nixon: „Dacă credeți că cercetarea este scumpă, încercați boala".

Ceea ce face ca testarea genetică de generație următoare să fie atât de atrăgătoare este că ne apropie de Sfântului Graal al medicinei: obținerea unei îngrijiri mai bune, fără a cheltui mai mulți bani. Nu există un rezultat mai rău - pentru pacient, pentru medic, pentru sistemul de îngrijire a sănătății - decât administrarea unui medicament care nu oferă decât efecte secundare și cheltuieli.

Demonstrarea faptului că putem ajunge la acel Sfânt Graal este esențială pentru a fi siguri că asiguratorii de sănătate vor acoperi testarea genetică ca parte a unui program holistic de tratament al cancerului.

Această valoare este acum dovedită pentru multe teste și recunoscută de mulți asiguratori. Mă aștept ca această tendință să continue pe măsură ce costurile testării scad și pe măsură ce datele arată beneficii pentru pacienți.

Dar acoperirea costurilor nu este universală. Trebuie să solicităm în continuare companiilor noastre de asigurări să plătească pentru teste și pentru tratamente de impact.

Această acțiune nu va da roade peste noapte. Medicii au obligația de a asigura acoperirea testelor din ce în ce mai necesare. Cercetarea nu poate ignora dezbaterea mai largă în jurul valorii.

Este vital ca cercetarea să demonstreze că un test recomandat influențează costurile, dar și rezultatele.

Obținerea mai multor date genetice și de tratament de la pacienții cu cancer, înregistrările electronice ale datelor de sănătate și evoluția inteligenței artificiale în medicina de precizie vor permite medicilor să descopere cine are risc de cancer, cum poate să prevină și ce tratament va oferi cel mai bun rezultat în stadiile de început. Asta este o afacere mare, indiferent cum o priviți. N

→ **MICHAEL CALIGIURI**, doctor în medicină, este președinte al Centrului Național Medical City of Hope și șef al catedrei create în onoarea Alexandrei Levine, doctor în medicină, de către fondatorii centrului, Deana și Steve Campbell

> **Testarea genetică de generație următoare ne apropie de Sfântul Graal al medicinei: obținerea unei îngrijiri mai bune, fără a cheltui mai mulți bani"**
>
> — MICHAEL CALIGIURI

Ilustrație de ALEX FINE

Oamenii de știință lasă în seama software-ului „DEEP LEARNING“

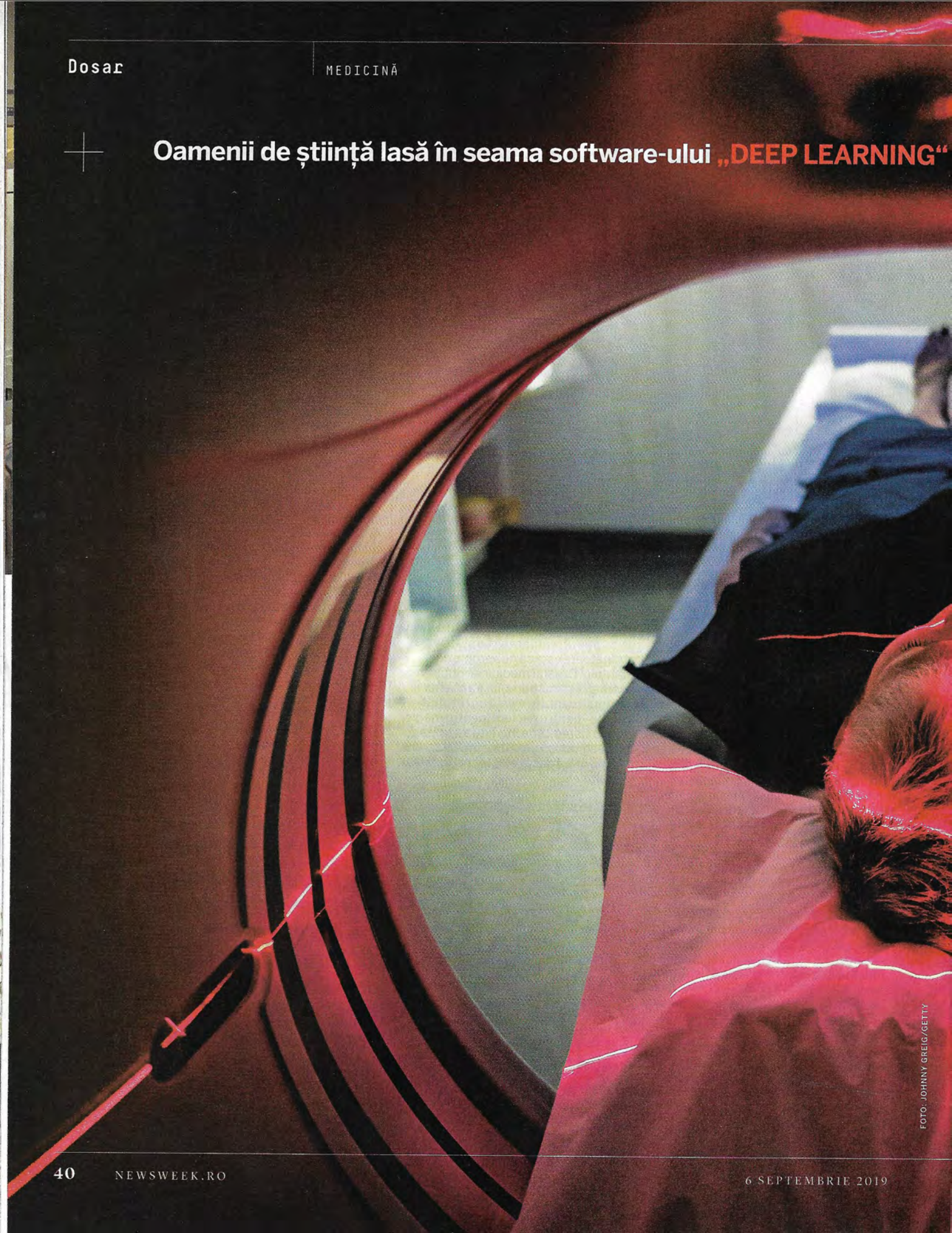

FOTO: JOHNNY GREIG/GETTY

indicarea punctelor slabe ale tumorilor canceroase

CĂUTAREA INDICIILOR
Algoritmii „deep learning" nu „înțeleg" cu adevărat biologia cancerului pe care îl analizează, dar văd șabloane pe care nicio armată de doctoranzi nu le-ar vedea. Ceea ce trebuie este o mulțime de date: de la scanări RMN, CT și PET, precum și din testarea genetică

(urmare din pagina 38)

„Tumorile care arată identic la microscop arată mult diferit din punct de vedere al genomului", spune Michael Caligiuri, medic și președinte al Centrului Medical Național City of Hope.

Pe măsură ce alte spitale urmează această cale, va fi generat un volum vast de date, care vor fi procesate de AI. Cele 20.000 de gene ale unui genom uman tipic includ trei miliarde de nucleotide de ADN, sau biți de informație, oricare dintre acestea putând suferi mutații, repetiții sau să se dezvolte într-o multitudine de moduri ce duc la cancer. Fiecare din miliardele de celule ale corpului uman are propria sa copie a genomului, sub rezerva mutațiilor sale proprii.

Dar ADN-ul este doar o parte a imaginii. În timp ce ADN-ul este un model, munca reală în celulele corpului este realizată de proteine - complexe moleculare ce controlează aproape tot ce se află în biologia omului.

Proteinele guvernează atât creșterea unei tumori canceroase, cât și activitatea sistemului imunitar în combaterea acesteia. Există până la șase milioane de proteine de bază și variații ale acestora, iar cercetătorii analizează acum câteva mii prelevate direct din probe de țesut canceros și alimentează cu informațiile respective programele de „deep learning".

„Medicamentele nu vizează genele, vizează proteinele", spune David Spetzler, cercetător-șef la Caris Life Sciences din Irving, Texas. „Acolo vedem cele mai multe progrese în înțelegerea cancerului și ne va furniza cea mai utilă informație pe care o s-o avem în următorii cinci ani", spune Jeffrey Balser, medic care conduce Centrul Medical al Universității din Vanderbilt: „Sunt cunoștințe incredibile ce apar".

Algoritmii „deep learning" nu funcționează așa cum fac oamenii de știință – aceștia nu „înțeleg" niciodată biologia cancerului pe care îl analizează.

În schimb, analizează o mulțime de informații din eșantioane de țesuturi ale pacienților care au avut anumite tipuri de cancer și corelează informațiile cu soarta finală a acestor pacienți - care au răspuns la tratamente și care nu.

Este un fel de exercițiu de asociere hit-or-miss, dar unul care este realizat de mii de ori, folosind cantități vaste de date. Calculatoarele pot stabili șabloane din datele introduse pe care un om nu le-ar putea vedea niciodată - corelând, de exemplu, prezența genei FGFR de un tip de cancer al canalului biliar.

Compania lui Spetzler lucrează la corelarea proteinelor de fortificare cu ajutorul unui software. Pentru a extrage informațiile utile din datele de la 170.000 de

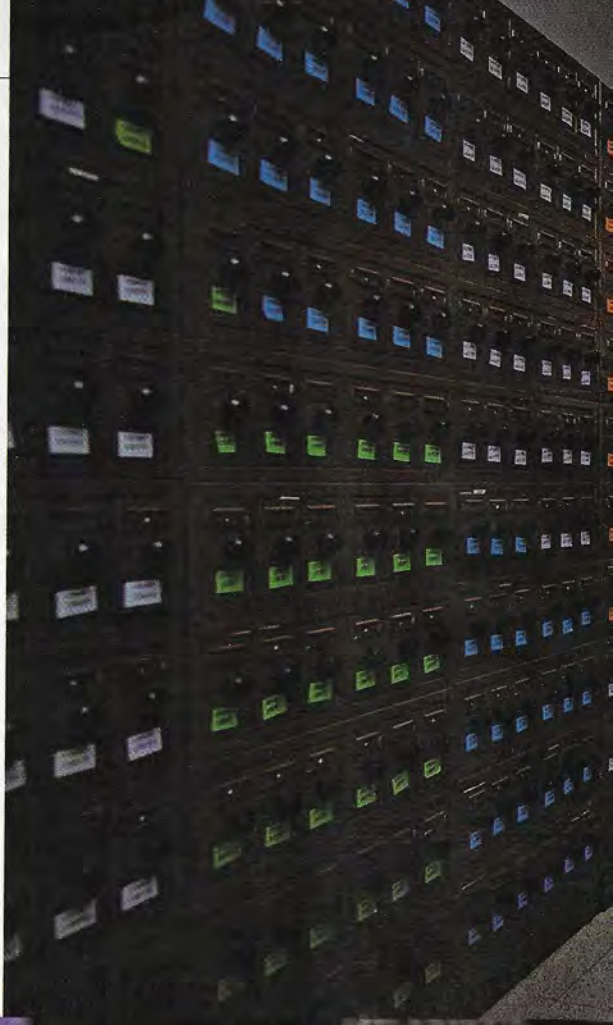

EXPLOATAREA AI
Inteligența artificială (AI) joacă un rol important în cercetarea cancerului. Caris Life Sciences utilizează sute de algoritmi „deep learning" care se completează unul pe altul în căutarea șabloanelor în datele a peste 170.000 de pacienți. Lunit caută indicii în probele patologice digitalizate. În sensul acelor de ceasornic, de la dreapta: David Spetzler, președinte și CEO la Caris; un cercetător de la Lunit introduce o probă de biopsie digitalizată într-un scaner de înaltă rezoluție; în prealabil, diapozitivele sunt curățate și inspectate

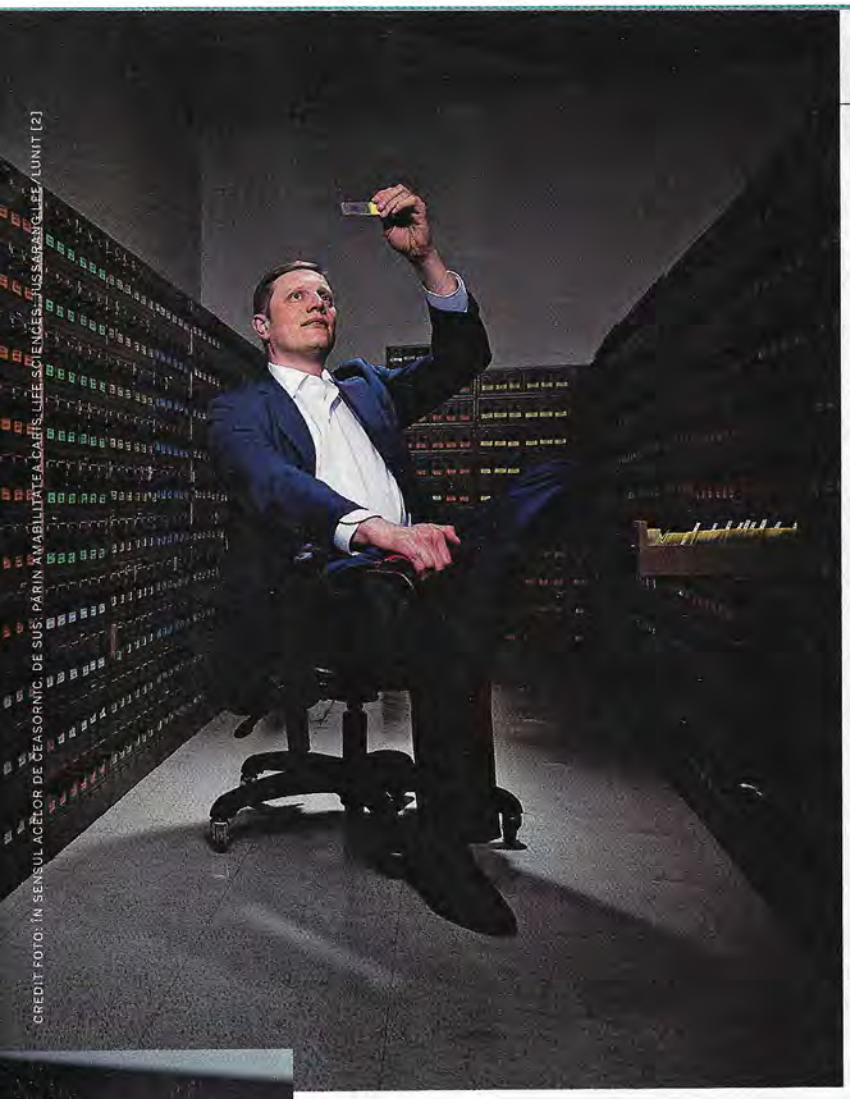

CREDIT FOTO: ÎN SENSUL ACELOR DE CEASORNIC, DE SUS: PARIN AMABILITATEA CARIS LIFE SCIENCES; HUSSARANG LEE/LUNIT [2]

Programele așa-numite „machine learning" încep să intre în scenă. O companie israeliană numită Nucleai și-a alimentat software-ul cu 20 de milioane de mostre digitalizate de biopsii pentru a recunoaște tipul de cancer, iar acesta are deja o exactitate de 97 la sută. „Diagnosticarea cancerului este doar începutul", spune CEO Nucleai, Avi Veidman.

Scopul este acum să se folosească Inteligența Artificială (AI) pentru a extrage mai multe informații din probe decât pot patologii - informații care pot ajuta la corelarea pacienților cu noile medicamente.

„Majoritatea informațiilor din țesutul respectiv nu sunt utilizate atunci când medicii sau software-ul încearcă să recomande tratamentele care vor avea efect", spune Veidman, care a petrecut două decenii în serviciile de informații israeliene dezvoltând software AI pentru a recunoaște bazele de rachete și activitatea teroristă în imagini din satelit, înainte de a-și îndrepta atenția asupra cancerului, în urmă cu trei ani.

„AI poate analiza diferitele tipuri de funcții din imagine mult mai eficient și poate găsi modele ascunse."

Veidman notează, de exemplu, că semnele subtile ale bătăliei dintre celulele canceroase ale pacientului și celulele sistemului imunitar pot fi identificate prin intermediul software-ului, iar aceste semne pot oferi indicii esențiale despre vulnerabilitatea cancerului la noile me-

> **„Ar trebui să putem merge la un computer, să introducem informații despre cancerul unui pacient, și să apară 50 de alte cazuri în întreaga lume care sunt similare la nivel molecular".**

pacienți cu cancer înscriși la Caris, compania lucrează cu sute de algoritmi „deep learning" diferiți. Programele concurează între ele pentru a găsi șabloane în datele ce indică ce medicamente vor funcționa și la care pacient. „Algoritmii diferiți vor sări peste anumiți pacienți, dar împreună pot face o treabă mai bună", spune Spetzler.

AI oferă încă un set critic de indicii cu privire la modul de potrivire a pacienților cu noile medicamente, învățând să citească mostre de probe de țesut prelevate din biopsii. Aceste probe au fost mereu citite la microscop de către patologi, care au emis un diagnostic de cancer bazat pe aspectul celulelor.

dicamente pentru imunoterapie - adică medicamente care funcționează nu luptând direct împotriva cancerului, ci prin stimularea sistemului imunitar al pacientului, astfel încât să poată ataca tumora.

Firma sud-coreeană Lunit a dezvoltat un software AI care poate analiza probele patologice pentru a spune, de exemplu, care pacienți vor răspunde la un tip relativ nou de medicament pentru cancer, numit „checkpoint inhibitors", ce împiedică celulele canceroase să blocheze sistemul imunitar al pacientului. Lunit susține că software-ul este cu 50% mai exact decât testele care folosesc doar date genetice. *(continuare în pagina 46)*

INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ ȘI SPARGEREA CODULUI CANCERULUI

Abraham Heifets de la Atomwise folosește AI pentru a accelera dezvoltarea medicamentelor care vizează celule canceroase specifice.

DE NOAH MILLER

În așteptarea celei de-a 50-a aniversări de la aselenizarea astronauților NASA, *Newsweek* pune accentul pe pionierii în știință și tehnologie, care își lansează propriile invenții și cum speră ei să schimbe lumea. Abraham Heifets este CEO și co-fondatorul Atomwise, o companie de biotehnologie ce utilizează tehnologia inteligenței artificiale numită „deep learning", brevetată pentru a identifica și recomanda ce medicament are un rezultat mai bun, mai sigur și mai puternic pentru bolnavii de cancer.

Newsweek: Care este proiectul vostru?

Abraham Heifets: Să descopăr medicamente noi, mai bune și mai sigure, cu scopul final de a le obține și a le livra pacienților mai repede.

Cum faceți asta?

Încercăm să înțelegem cum modificăm o celulă care se află într-un proces ce duce la boală și să vedem ce determină o celulă să se înmulțească, să se dividă. Gândiți-vă la proteinele din corpul uman ca la niște mașini pe linia de asamblare. Dacă mașina care guvernează creșterea celulei se strică, funcționează anapoda, atunci celula va crește și se va divide continuu. Aceasta este o tumoră, așa se manifestă cancerul.

Dacă vedeți că o mașină nu funcționează adecvat, vreți s-o reparați. Și vă ocupați de asta. Astăzi, este nevoie de aproximativ 15 ani și mai multe miliarde de dolari pentru a găsi un nou medicament. Fiecare zi este una în care nu aveți un tratament bun, e vorba de oameni reali, de pacienți, de vieți și de sănătate.

Cum caută Atomwise medicamentele potrivite?

Toate industriile folosesc calculatoare pentru proiectare. Dar în farmacie trebuie să le construiți și fizic și să testați fiecare prototip. Dacă vă gândiți la proiectarea unui nou avion, veți face o mie de simulări de aripi înainte de a construi una. Și numai după ce computerul spune că aripa #88 va fi aptă de zbor, eficientă din punct de vedere al combustibilului și nu va fi zgomotoasă și numai după ce simulați mii de aripi, atunci mergeți să construiți prototipul pe care îl duceți la tunelul de vânt pentru zborul de test.

La Atomwise se vrea aducerea acestei eficiențe și a acestui design în biologia și descoperirea medicamentelor.

Folosind inteligența artificială „deep learning"?

Corect. Co-fondatorul companiei, Izzy, și eu eram studenți la Universitatea din Toronto când a fost inventată inteligența artificială „deep learning". Grupul nostru de biologie se afla pe același hol cu grupul „deep learning" al lui Jeff Hinton. Tocmai a câștigat Nobelul pentru informatică, Turing Award, pentru inventarea

> ***Sincer, pacienții nu trebuie să aibă răbdare. Este de datoria noastră să le oferim medicamente cât mai repede posibil"***
>
> — ABRAHAM HEIFETS

DISTRUGĂTOR ȚINTIT TUMORAL
„Încercăm să rezolvăm modul de modificare a unei celule în boala galopantă și încercăm să ne dăm seama ce cauzează creșterea și divizarea unei celule"

„deep learning". Am văzut devreme cum funcționează identificarea imaginii și a vorbirii, proces ce putea fi aplicat și la identificarea moleculară.

Mai exact, cum permite AI descoperirea unor medicamente mai sigure, mai eficiente și mai puternice?

Imaginați-vă că sunteți biolog și că ați studiat cancerul la copii. Ați făcut tone de experimente și ați stabilit că, dacă puteți bloca proteina X, aceasta ar opri boala. În loc să încercați să omorâți fiecare celulă care se divide rapid, vreți să puteți opri boala fără a dăuna celulelor sănătoase. Aici aveți nevoie de medicamentul care este eficient și sigur.

AI ne permite să începem prin testarea a de 2.000 de ori mai multe molecule decât se puteau testa înainte. Odată ce avem câteva seturi de molecule care arată destul de bine, putem încerca variații care să îmbunătățească molecula. Calculatorul vă permite să evaluați miliarde - în loc de zeci sau sute de molecule - dintr-o dată, ceea ce înseamnă că veți găsi răspunsuri mai bune și veți fi capabili să descoperiți acel bilet câștigător la loterie. Proiectul nostru „10 din 10" este următorul pas în acest sens, care rulează 10 miliarde de molecule împotriva cancerului la copii.

Pare uimitor să primești acel „bilet câștigător la loterie"?

Absolut. Cred că toți care intră în așa ceva vor să ajute oamenii. Și sincer, pacienții nu trebuie să aibă răbdare. Este de datoria noastră să le oferim medicamente cât mai repede posibil.

Ce înseamnă „succes" pentru dvs. și sunteți aproape de realizarea acestuia?

Un succes pentru toată lumea din acest domeniu este de a ajuta pacienții. O altă măsură de succes este atunci când te uiți la parteneriatele noastre mari în domeniul farmaceutic și poți vedea că se acceptă această nouă abordare. Puteți vedea că există încredere în sistemele AI ale Atomwise. Am anunțat recent o tranzacție cu Eli Lilly pentru peste jumătate de miliard de dolari. Veți vedea Bayer și Pfizer. Marea tranzacție anterioară pe care am anunțat-o a fost cu Charles River Labs. Acești jucători standard din industrie și-au asumat abordările AI.

Cum vă imaginați industria în 20 de ani dacă aveți succes?

Industria se orientează către AI. De fapt, derulăm cea mai mare aplicație de descoperire de medicamente din istorie și avem peste 200 de proiecte în fiecare domeniu terapeutic. Deci, cred că aplicația potențială este uriașă. Aproximativ 35% din aceste proiecte sunt pentru cazuri de cancer. La sfârșitul zilei, succesul nostru este succesul pacienților. N

FOTO: CHRISTOPH BURGSTEDT/SCIENCE PHOTO LIBRARY/GETTY

(urmare din pagina 43)

„Este dincolo de ceea ce poate percepe ochiul uman", spune CEO-ul și medicul Beomseok Brandon Suh. „Software-ul găsește tipare prea complexe pentru ca oamenii să le recunoască, dar care au o însemnătate biologică".

Progrese similare au loc cu sisteme bazate pe AI, care citesc radiografii, RMN-uri și alte date de imagine. „Există deja algoritmi care sunt la fel de buni la citirea unei mamografii ca un radiolog foarte pregătit sau la recunoașterea cancerului de piele ca un dermatolog", spune Chi Young Ok, un patolog la MD Anderson Cancer Center din Houston.

În cele din urmă, aceste imagini sunt de natură să ajute sistemele AI să depășească simpla diagnosticare a cancerului, mergând mai departe, la a observa vulnerabilitatea cancerului unic al pacientului.

Algoritmii „deep learning" analizează mai multe date și analizează mai amănunțit decât o fac programele „machine learning" (de învățare automată). Sunt un pic ca Seymour, planta vorace din *Little Shop of Horrors*, al cărei apetit nu încetează să crească. Deși cercetătorii și clinicienii au acum acces la baze de date care conțin informații de la 250.000 de pacienți bolnavi de cancer, nu este suficient.

Mii de mutații diferite în genomul unui pacient pot modela dezvoltarea cancerelor și pot determina care tratamente sunt eficiente. Fiecare celulă canceroasă este o țintă în mișcare, dezvoltând continuu noi mutații care o pot ajuta să se sustragă celulelor imune și să supraviețuiască medicamentelor canceroase puternice.

Întrucât software-ul AI are nevoie de mii de exemple de un anumit tipar înainte de a putea începe să-l recunoască și, deoarece un anumit tip de mutații poate apărea la doar câteva mii de pacienți în totalitate, software-ul are nevoie de acces la datele a milioane de pacienți pentru a progresa mai rapid.

„Putem face predicții acum despre cum vor evolua tumorile și ce tratamente vor funcționa, dar chiar în momentul de față o fracțiune semnificativă din aceste predicții sunt greșite", spune Paul Boutros, medicul care conduce departamentul ce se ocupă cu știința datelor privind cancerul pentru UCLA Jonsson Comprehensive Cancer Center.

O serie de colaborări - cu nume precum International Cancer Genome Consortium, Oncology Research Information Exchange Network și Actionable Genome Consortium— au apărut prin centrele de cercetare și spitale pentru a înregistra datele despre pacienți.

Adunate cu permisiunea pacienților și cu informațiile de identificare personală eliminate, aceste date ar putea ajuta cercetătorii să ajungă la masa critică de informații necesară. „Trebuie să ajungem la punctul în care toate aceste rețele de date diferite vor fi legate între ele într-o rețea a rețelelor", spune Caligiuri de la City of Hope.

Clinicienii au nevoie și de acces la aceste date, pentru a găsi pacienți precum cei pe care îi tratează pentru a vedea ce ar putea funcționa. „Ar trebui să putem merge la un computer, să scriem informații despre cancerul unui pacient și să apară 50 de cazuri în întreaga lume care sunt similare la nivel molecular", spune el.

Medicina nu este de niciun folos dacă pacienții nu au acces la ea. Pentru a găsi mai repede tratamente noi, cercetătorii folosesc AI pentru a accelera procesul de dezvoltare a medicamentelor. *(continuare în pagina 49)*

ȚINTE ÎN MIȘCARE
Mii de mutații genetice sunt analizate pentru a determina ce medicament va avea efect asupra unei tumori. Și tumorile în sine evoluează pentru a se sustrage celulelor sistemului imunitar și a supraviețui medicamentelor. Din aceste motive, multe recomandări ale cercetătorilor cu privire la medicamentele care au efect sunt greșite. De sus: Dr. Paul Boutros de la UCLA Jonsson Comprehensive Cancer Center. Jos, stânga: Un tehnician efectuează o mamografie de rutină la un centru de radiologie din Franța. Dreapta: ambalaje goale de medicamente

„Oricărui pacient care tocmai a primit un diagnostic de cancer: Trebuie să obții o A DOUA OPINIE de la un medic oncolog care este specialist în tipul de cancer diagnosticat înainte de a începe orice tratament"

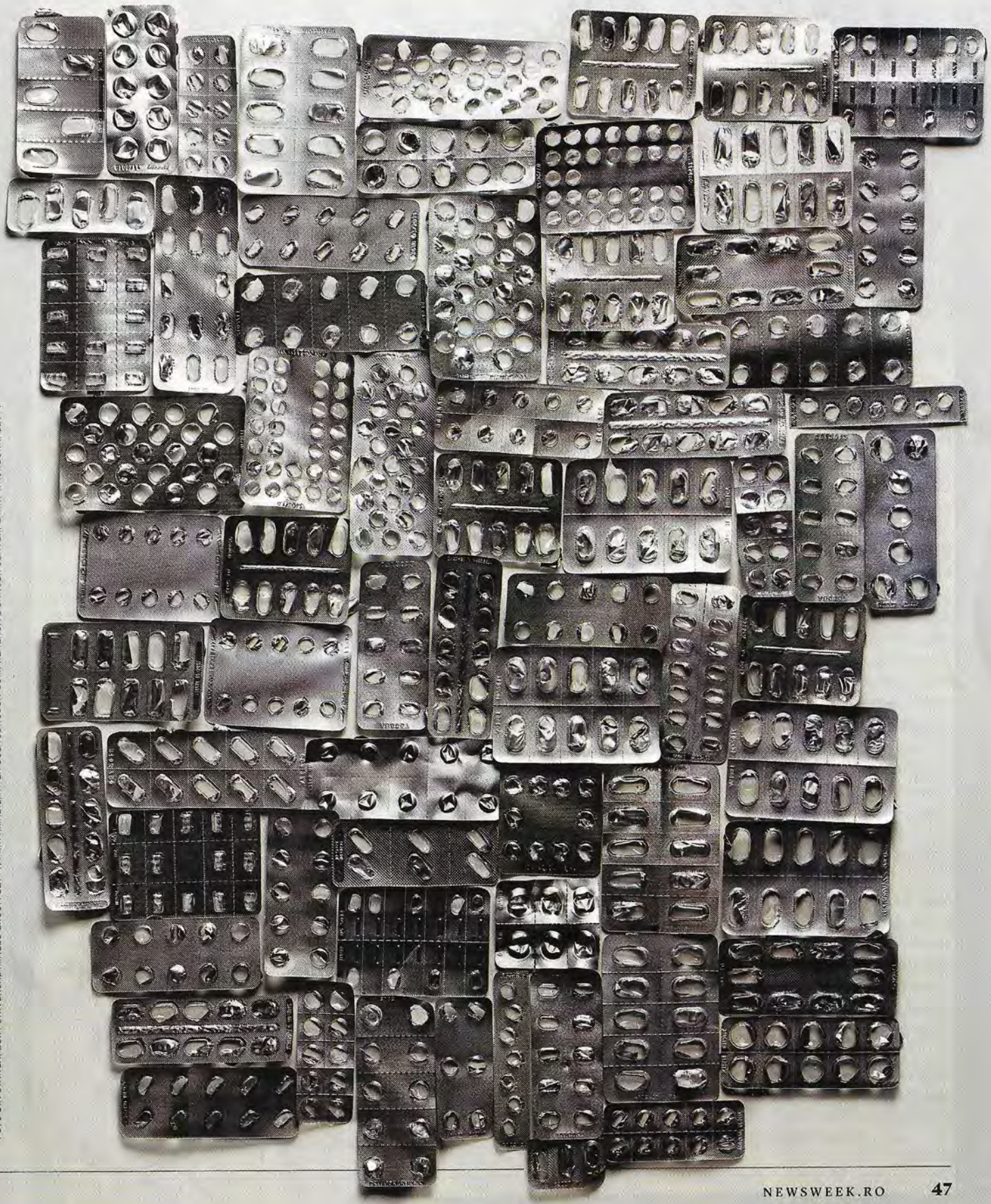

FOTO DIN STÂNGA: BSIP/UNIVERSAL IMAGES GROUP/GETTY; PRIN AMABILITATEA UCLA JONSSON COMPREHENSIVE CANCER CENTER; LARRY WASHBURN/GETTY

„AI NU MĂ VA ÎNLOCUI“

Medicii apelează la inteligența artificială pentru a diagnostica pacienții cu cancer

DE **DAVID H. FREEDMAN**

Testarea genetică se bucură de cea mai mare atenție atunci când vine vorba de potrivirea pacienților cu cancer la tratamente specifice.

Dar marea majoritate a informațiilor folosite în diagnostic și utilizate în selectarea unui tratament pentru cancer nu provine din aceste teste, ci de la microscopul patologului, care examinează biopsiile tisulare luate în timpul operației. Stanley Robboy, vicepreședinte al Departamentului de patologie diagnostică la Duke University Cancer Center, a vorbit cu David H. Freedman, de la *Newsweek*, despre modul în care inteligența artificială îmbunătățește diagnosticul - și de ce unii medici sunt reticenți față de aceasta.

Medicamentul de precizie schimbă ceea ce fac patologii?

Medicina de precizie avansează de mult timp. Tatăl meu a fost student la medicină când a fost descoperită penicilina, în anii 1920. Timp de mulți ani, acesta a fost un singur tratament administrat pentru infecție, indiferent de organismul infecțios. Când am fost la școala medicală în anii '60 aveam antibiotice specifice pentru anumite tipuri de infecții.

Timp de multe decenii, cancerele diferite au fost tratate cu aceleași medicamente. Acum putem privi amprenta genetică individuală a tumorii unui pacient, iar în laborator putem măsura diferitele caracteristici unice ale unui cancer, astfel încât putem recomanda adesea medicamente care vizează mecanismele individuale ale cancerului. După 25 de ani, vom fi la un nivel cu totul nou, mai profund, de diagnosticare, care depășește genetica, cu noi teste de patologie care indică noi tipuri de medicamente pe care încă nu le putem imagina.

Cum ajută AI?

De obicei într-un caz de cancer va trebui să mă uit la 30 până la 40 de ganglioni limfatici pentru a spune dacă cancerul s-a răspândit. Găsirea uneia sau a două celule poate face o diferență reală în prognosticul unui pacient. Un singur nod limfatic are aproximativ 300.000 de celule și am verificat fiecare secvență încercând să-mi dau seama dacă se ascunde o singură celulă canceroasă acolo. Este ca și cum ai căuta o piatră gri printre 300.000 de pietre albe de pe o plajă. AI poate fi grozav la găsirea acelei pietre, parcurgând imaginea într-un mod metodic, ceea ce înseamnă că pacientul are mai multe șanse să i se pună diagnosticul corect.

Unii patologi rezistă AI?

Problema încrederii este una dificilă cu AI. Este adevărat, au existat o mulțime de indivizi și oameni care se tem că AI îi va înlocui. Nu văd vreodată să se întâmple ca diagnosticul final și luarea deciziilor să fie făcute de un sistem. Aceste instrumente de descoperire mă vor ajuta, nu mă vor înlocui. Mă vor scuti de unele dintre cele mai obositoare și consumatoare de timp acțiuni, eliberându-mă pentru a mă concentra asupra sarcinilor mai complexe. AI va cerceta mai multe secvențe în mai multe detalii decât pot eu s-o fac. Și îmi pot da o a doua opinie, poate să mă salveze de a face o greșeală catastrofală. Dar nu îmi vor înlocui niciodată gândirea.

Puteți oferi unui pilot de linie aeriană o tehnologie excelentă de autopilot, care va face munca pilotului mult mai ușoară, dar va fi întotdeauna nevoie de un Sully (pilot american pe American Airlines, Chesley Sullenberger), care să poată folosi judecata pentru a prelua sistemul și a ateriza un avion pe Hudson. Nu există un sistem AI care să poată înlocui această judecată.

Ce spuneți de impactul AI asupra cercetării?

În vremea tatălui meu, un medic făcea această treabă singur, de a decide dacă un medicament avea sau nu efect pentru anumiți pacienți. În urmă cu zece ani, trei dintre noi ar fi făcut echipă pentru a face această muncă. Astăzi pot exista 20 sau chiar 40 de oameni care lucrează împreună la o problemă de genul acesta. În viitor, un sistem AI va fi, de asemenea, un membru critic al echipei respective. N

> ***„AI poate fi grozav la parcurgerea imaginilor într-un mod metodic, ceea ce înseamnă că pacientul are mai multe șanse să i se pună diagnosticul corect“***
>
> — STANLEY ROBBOY

PROTECȚIA ASIGURĂRII
Mulți medici cred ca toți pacientii cu cancer ar trebui să beneficieze de un test genetic de rutină. Multe centre de cancer nu le fac, în parte și din cauză că majoritatea companiilor de asigurare nu plătesc asemenea teste, care pot costa 10.000 $. Chiar și când este oferită o acoperire, obținerea rambursării poate fi un proces dificil. Dreapta: Dr. Sameek Roychowdhury la centrul ambulatoriu The James at Martha de la Universitate de stat Ohio

FOTO: PRIN AMABILITATEEA OHIO STATE UNIVERSITY COMPREHENSIVE CANCER CENTER

(urmare din pagina 46)

Una dintre cele mai mari cauze de întârziere în testarea de noi medicamente este recrutarea de suficient de mulți pacienți pentru un proces experimental.

Cercetătorii nu au nevoie doar de un grup care să încerce noul medicament, dar și de un alt grup de „control" pentru a obține tratamentul standard, în scopul comparației. Chiar și atunci când un nou medicament de precizie este promițător, poate dura ani pentru a efectua studiile care demonstrează că medicamentul funcționează efectiv pentru un grup de pacienți identificabil.

Pentru a accelera lucrurile, cercetătorii încep să folosească statistici și modele computerizate de mare putere, pentru a evita să recruteze grupul de control.

În schimb, ei folosesc un complex de date din studii anterioare pentru a prezice cum ar reacționa un grup de control real. „Rezultatele obținute de la acest grup sintetic sunt la fel de fiabile ca și cum ar fi ale unor pacienți dintr-un grup de control real, lucrând cu aceiași medici și aceleași protocoale", spune Glen de Vries, președintele Medidata Solutions, care a conceput instrumentele statistice.

Asta nu va fi suficient pentru a elimina blocajul pentru clinicienii și cercetătorii care speră să vină cu tratamente de precizie pentru cele mai mortale, cele mai agresive cancere. De exemplu, glioblastomul, cancerul la creier, are cel mai mic timp mediu de supraviețuire de la diagnosticare - 15 luni – dintre cancerele majore.

Este destul de dificil să se găsească un medicament care să treacă prin bariera sânge-creier pentru a ajunge la o tumoare glioblastom. Boala avansează atât de repede, încât abia există timp pentru a oferi șansa unui medicament experimental să demonstreze dacă este sau nu eficient. Pentru a oferi mai multă putere medicamentelor experimentale de precizie pentru glioblastoame, s-a creat un nou institut, Ivy Brain Tumor Center, la Institutul Neurologic Barrow din Phoenix, care a dezvoltat „studii accelerate" pentru pacienții cu cancer la creier.

Un pacient nou diagnosticat primește prima dată o doză de medicament experimental de precizie. Doza este prea mică pentru a răni pacientul (în cazul în care se dovedește a fi toxic, întotdeauna există un risc la medicamentele noi), dar suficient de mare pentru a ajunge la tumoră. După operație, medicii testează tumora pentru a vedea dacă medicamentul a avut vreun efect.

Dacă a avut, pacientul continuă cu o doză crescută. Dacă nu, pacientul și medicul află la timp pentru a găsi alt tratament. „Viteza este cheia pentru găsirea medicamentelor care au efect", spune directorul Ivy, Nader Sanai. Abordarea a creat deja un tratament personalizat care, în cazul unui pacient, a forțat un regres al unei forme de cancer de creier numit meningiom malign.

În timp ce toate aceste abordări conduc către o zi în care majoritatea cancerelor vor ceda la tratamente de precizie, nimeni nu crede că acea zi va fi prea curând. Totuși, trecerea la tratamente personalizate ar fi un beneficiu pentru toți bolnavii de cancer, prin faptul că-i scutește de cele ineficiente.

„Dacă puteți privi un test de genom sau alt test și știți din timp dacă tumora unui pacient va răspunde sau nu la un tratament, atunci chiar dacă doar unul din 100 de pacienți răspunde, ați salvat 99 de pacienți de complicații și cheltuieli inutile", spune Stanley Robboy, vicepreședinte pentru patologia diagnosticului la Duke University Cancer Center. „Aceste medicamente pot costa 100.000 de dolari și pot falimenta familiile".

Chiar și acel beneficiu modest, însă, este refuzat astăzi pacienților cu cancer avansat. Companiile de asigurări sociale de sănătate se retrag deseori de la plata testelor genetice, care pot costa până la 10.000 de dolari.

FOTO ÎN SENSUL ACELOR DE CEASORNIC DIN STÂNGA: COURTESY OF IVY BRAIN TUMOR CENTER; MARK KOSTICH/GETTY; SELVANEGRA/GETTY

„Medicare și unele companii încep să ofere o oarecare acoperire", spune Roychowdhury. „Dar este un proces dificil de rambursare pentru testare și este greu să faci teste în ultima clipă". Acesta este un motiv pentru care majoritatea centrelor de cancer de top din țară nu oferă în mod obișnuit testarea tuturor pacienților, chiar dacă practic toți experții sunt de acord că ar trebui să fie standardul de îngrijire pentru cancer.

Atunci când un pacient primește un test pentru o tumoră și testul arată că este eligibil pentru un medicament promițător de precizie, asigurătorii refuză de multe ori să plătească și pentru acest medicament, spune Roychowdhury.

Asigurătorii acoperă numai medicamentele care au primit deja aprobarea FDA ca tratament standard, după o lungă perioadă de studii. Inhibitori ai FGFR de genul care au salvat-o pe Linda Boyed și mulți alții, de obicei, nu sunt rambursabili.

Pacienții care devin parte a experimentului pentru medicamente, așa cum a fost Boyed, primesc de obicei tratamentul gratuit. Dar, în unele cazuri, pacienții cu cele mai avansate cancere - cei care au cel mai mult nevoie de medicamente experimentale - sunt excluși din experimentare. Companiile de medicamente și chiar cercetătorii academici doresc adesea să evite includerea pacienților foarte bolnavi, de teamă că rezultatul va fi un eșec.

Plata nu este singurul obstacol în calea tratamentului. Aproximativ 85 la sută dintre bolnavii de cancer din SUA sunt tratați la un spital comunitar, unde se află un oncolog care tratează tipuri diferite de cancer.

Acei generaliști nu sunt de obicei la curent cu ultimele teste și tratamente, spune Caligiuri. Spitalele care îi angajează nu se așteaptă ca aceștia să depășească timpul și cheltuielile în calcule noi de tratament.

În timp ce în centrele de cancer foarte apreciate mai mult de un sfert dintre pacienți sunt îndrumați spre medicamente de precizie, procentul la majoritatea spitalelor comunitare este aproape zero.

Ce ar trebui să facă pacienții? „Primul și cel mai important lucru pe care l-aș spune oricărui pacient care tocmai a primit un diagnostic de cancer este acela că trebuie să obțină o a doua opinie de la un medic oncolog care este specialist în tipul de cancer diagnosticat înainte de a începe orice tratament", spune Caligiuri.

„Dacă primul tău tratament nu este cel optim, tumora dezvoltă rezistențe multiple, nu numai la acel tratament, ci și la alte tratamente care ar fi putut să funcționeze dacă s-ar fi făcut mai întâi". Atunci când sunt întrebați despre alte opțiuni de tratament, oncologii comunitari insistă adesea că pacienții trebuie să înceapă rapid tratamentul. Unii plusează, văzând temerile pacienților, spunându-le că și o întârziere scurtă le-ar putea afecta

MARCARE RAPIDĂ
Viteza este cheia în găsirea medicamentelor împotriva cancerului cerebral. Pentru a decoperi medicamente de precizie pentru glioblastoame, unul dintre cele mai rapide și mortale cancere, Ivy Brain Tumor Center, de la Institutul Neurologic Barrow din Phoenix, a dezvoltat „studii accelerate". În sensul acelor de ceasornic, de sus: Dr. Nader Sanai, la Ivy; radioterapia este tratamentul obișnuit pentru cancer la creier; celulele sistemului imunitar atacă o celulă canceroasă care migrează

Dacă toată lumea ar beneficia de un TEST GENETIC de rutină pentru a vedea la ce tip de cancer are un nivel de risc, scanările gen PET, care sunt scumpe, ar putea fi făcute selectiv. Dreapta: O scanare la fiecare trei ani poate schimba viața“

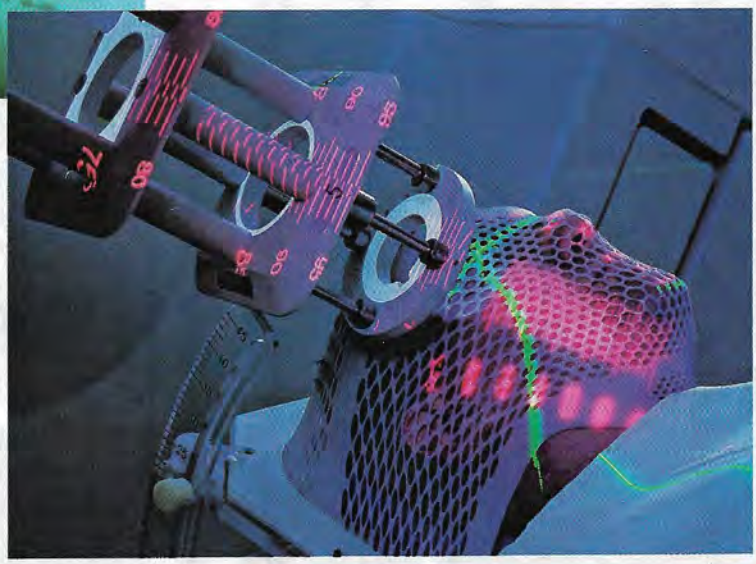

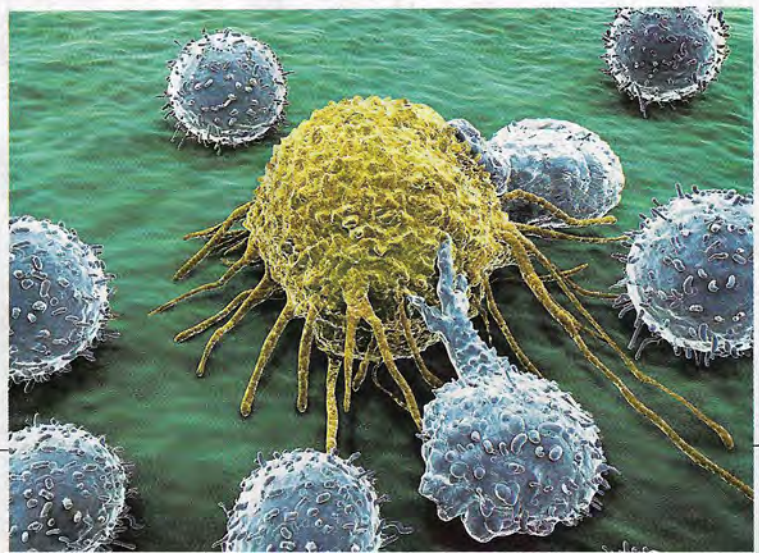

șansele de recuperare - atunci când, de fapt, le-ar putea salva viața“.

Centrul de cancer Vanderbilt încearcă să remedieze această problemă stimulând participarea oncologilor din spitalele comunitare la inițiativele medicinii de precizie. Site-ul My Cancer Genome îi ajută pe medici și pacienți să afle ce tratamente și studii noi ar putea fi disponibile pentru orice cancer special - site-ul enumeră 4.000 de studii. „Mă doare când pacienții vin la noi și li s-a dat deja un tratament care nu-i va ajuta“, spune Balser, de la Vanderbilt. „În acel moment, pacientul este în dezavantaj și tot ce putem face este să încercăm să rearanjăm piesele“.

La fel ca multe alte centre de cancer de top, Vanderbilt creează, de asemenea, legături cu spitalele comunitare din regiunea sa, pentru a le oferi acces la expertizele medicinii de precizie, teste genetice și experimentări ale celor mai noi medicamente.

Vanderbilt are deja astfel de legături cu aproape 70 de spitale din cinci state.

O listă din ce în ce mai mare de abordări ale medicamentelor de precizie va ajuta, de asemenea, la prevenirea apariției cancerului în primul rând. Unele tehnici imagistice, cum ar fi scanările PET, au rezoluția necesară pentru a indica un grup de celule canceroase nou formate, atât de mici, încât pot fi eliminate la fața locului cu un fascicul de radiații focalizate. Astfel de tratamente ar fi convenabile și prezintă mai puține complicații.

Și de ce să aștepți până când cineva este diagnosticat cu cancer, ca să fie nevoie de teste genetice? Dacă toată lumea ar face un test genetic de rutină pentru a vedea care sunt tipurile de cancer la care are un risc ridicat, teste precum scanările PET, care pot costa 7.000 de dolari sau mai mult, ar putea fi administrate selectiv.

Din păcate, screeningul genetic în sine este în prezent fie prea scump, fie în cazul companiilor de testare genetică axate pe consumatori, cum ar fi 23andMe, neperformant pentru a justifica recomandarea pentru întreaga populație.

Dar cercetătorii și companiile de biotehnologie lucrează la reducerea costurilor și creșterea preciziei testelor genetice. „Dacă putem cunoaște cancerul pentru care există un risc, scanarea potrivită la fiecare trei ani poate schimba viața unui posibil pacient“, spune Caligiuri. Desigur, ar fi bine să știm că, dacă pentru un cancer se cunoaște un medicament de precizie, acesta ar trebui recomandat. În acest fel, pacienții cu cancer nu vor „beneficia“ doar de un simplu confort în ultimele lor zile – soartă pe care ar fi avut-o Linda Boyed, până n-a mai avut-o.

ÎN NUMERE

Cancer

Cea de-a doua cauză mondială de deces după bolile de inimă și accidentul vascular cerebral, cancerul ucide una din șase persoane. Este o boală care începe la celulă. Când o mutație a codului genetic declanșează defecțiunea aparatului genetic al unei celule, aceasta se reproduce fără control, rezultând o tumoră. Cu progresele în tehnologia de citire și manipulare a ADN-ului și a inteligenței artificiale care ajută la interpretarea informațiilor genetice, oamenii de știință au dezvoltat modalități de a determina ce medicamente vor funcționa cel mai bine și în care cancere, cunoscute sub numele de medicamente de precizie. —***Noah Miller***

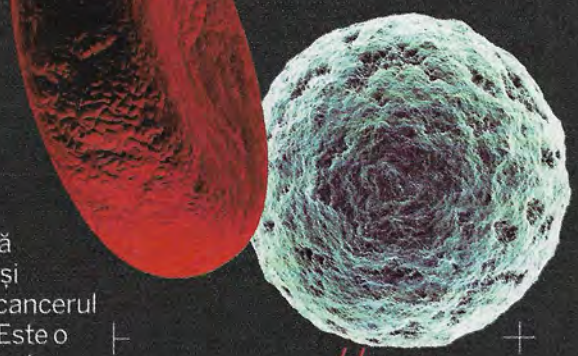

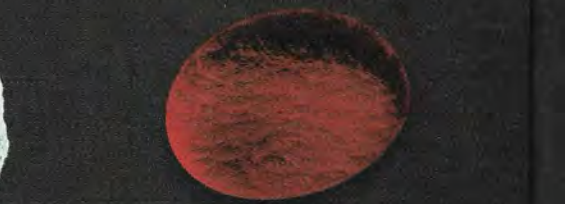

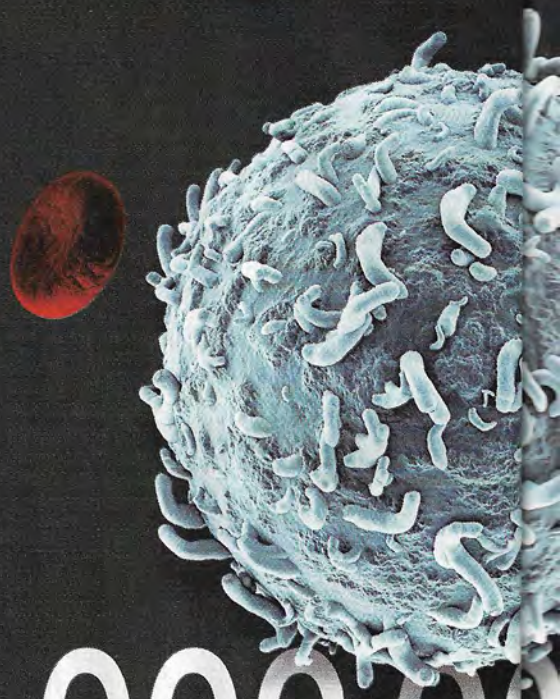

1/3

Proporția de oameni din SUA care vor dezvolta cancer. În prezent, peste 15 milioane de americani au avut câteva tipuri de cancer.[1]

96.000.000.000.00

În fiecare an, aproximativ 650.000 de pacienți cu cancer primesc chimioterapie într-o clinică oncologică ambulatorie din Statele Unite. 75% dintre pacienții cu cancer care au făcut chimioterapie au prezentat tulburări mintale în timpul tratamentului; pentru unii pacienți, aceste probleme au persistat ani de zile.[3]

UNA DIN OPT

Numărul de femei din SUA care sunt diagnosticate cu cancer la sân.[4]

15%

Proporția pacienților cu cancer care au efectuat test de genom și li s-au recomandat terapii-țintă.[5]

66

Media de vârstă a pacienților diagnosticați cu cancer.[6]

1 AMERICAN CANCER SOCIETY 2 MD ANDERSON CANCER CENTER 3 CENTERS FOR DISEASE CONTROL AND PREVENTION 4 NATIONAL CANCER INSTITUTE 5 JAMA 6 WORLD HEALTH ORGANIZATION 7 NATIONAL CANCER INSTITUTE 8 THE AMERICAN JOURNAL OF MEDICINE 9 SOURCE: AMERICAN CANCER SOCIETY 10 HEALTH AFFAIRS 11 AGENCY FOR HEALTHCARE RESEARCH AND QUALITY

2,5 MILIARDE $

Cost estimat pentru testarea genomului la persoanele cu cancer avansat, decizia de a acoperi cheltuielile fiind luată anul trecut.[10]

42% → Procentul pacienților cu cancer care au falimentat în doi ani de la diagnosticare. Pierdere medie: **92.000$.** [8]

70% Proporția deceselor cauzate de cancer în țări cu venit scăzut și mediu.[7]

10.590

Numărul de copii cu vârsta cuprinsă între 1 și 14 ani care au fost diagnosticați cu cancer în Statele Unite în 2018.[9]

29%

Procentul copiilor care au leucemie, cea mai frecventă formă de cancer în SUA pentru persoanele sub 15 ani.[5]

26%

Procentul copiilor cu cancer din SUA care sunt diagnosticați, respectiv, fie cu cancer al creierului, fie al sistemului nervos

00.000.000.000

Numărul de nucleotide ADN, sau biți de informație, în toate celulele unui corp uman tipic; fiecare dintre acestea putând fi supuse unei mutații.[2]

80,2 miliarde $

Cheltuieli totale de asistență medicală pentru cancer în SUA, în 2015, incluzând atât servicii ambulatorii, cât și tratament în spital.[11]

= $1 BILLION

FOTO: NEWANNYART/GETTY; CONEYL JAY/GETTY

PREMIERĂ

Campionatul Mondial de Jiu-Jitsu brazilian, în România

Competiția va avea loc în București, la sala Apolo, în perioada 27-28 septembrie, și se estimează că vor participa peste 300 de sportivi din toată lumea.

ACEST CAMPIONAT ESTE UNUL pilot, organizat de două entități de drept privat din România, World Brazilian Jiu Jitsu Association (WBJJA) și Clubul Sportiv Agon.

„Primul Campionat Mondial IBJJF a avut loc în 1996, în Brazilia, și a strâns câteva sute de participanți din zece țări. Brazilienii au dominat la toate categoriile, depășind de câteva ori numărul sportivilor străini. USA, Franța, Japonia, Olanda, Elveția, UAE, Italia și Cuba au fost prezente cu sportivi la acest eveniment. Cu siguranță a fost un sentiment extraordinar să fii prezent la un eveniment istoric unde Rikcson Gracie a fost pus la încercare de către Sergio Pehna.

Deși rezultatele IBJJF nu au fost și nu sunt omologate în nicio țară, sportivi din toată lumea se deplasează anual mii de kilometri și plătesc sume de sute, poate chiar peste o mie de euro să participe la europenele sau mondialele IBJJF", explică George Stanciu, unul dintre fondatorii WBJJA și ai Clubului Sportiv Agon.

Până acum, la mondialul WBJJA organizat în România s-au înscris deja sportivi din 15 țări: SUA, Brazilia, Germania, Grecia, Cipru, Rusia, Bulgaria, Uzbekistan, Danemarca, Italia, Cehia, Ungaria, Ucraina, Suedia și România.

Evenimentul este pus la punct în totalitate în zona privată și sunt speranțe că ramura de sport BJJ va fi recunoscută oficial, existând o cerere în aces sens. În calendarul cuprins în solicitare este menționat și acest eveniment.

De altfel, în primăvară, WBJJA și Clubul Sportiv Agon au organizat un Campionat European, tot la București, considerat de specialiști o mare reușită. Atunci au participat circa 400 de sportivi din 14 țări. Site-ul de profil bjjee.com a apreciat că la București s-a scris istorie, acest campionat fiind primul destinat cu adevărat doar europenilor. Asta pentru că toate competițiile europene precedente au fost „Open" și la ele au putut participa și sportivi de pe alte continente. Din acest motiv, timp de 16 ani, doar doi europeni au ajuns să câștige întrecerea la centura neagră, restul fiind brazilieni.

Cine poate participa

Păstrând fiosofia braziliană a acestei arte marțiale, Campionatul Mondial de la București este o competiție deschisă tuturor practicanților de BJJ.

„Modelul brazilian de organizare pentru acest gen de concurs este pe categorii de vârstă (copii, adulți, masters), pe categorii de greutate, dar și pe divizii de centuri. Este un campionat progresiv. Fiecare luptă la nivelul lui de experiență. Competiția noastră se adresează sportivilor din toate țările, de aceea poartă denumirea de Campionat

DE

MIHAI DUȚĂ
mihai.duta@newsweek.ro

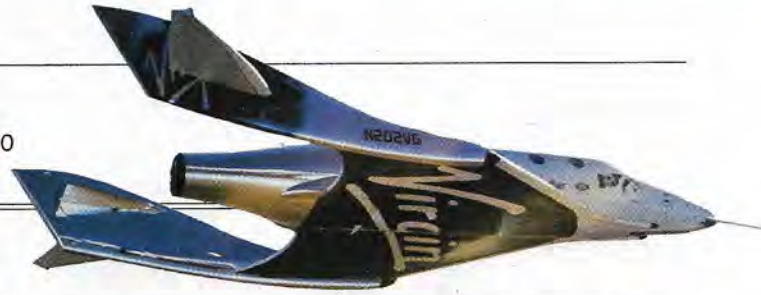

IMAGINI
de la Campionatul European de la București (sus). Competițiile de BJJ sunt organizate pe categorii de vârstă, de la copii la adulți

Mondial. Este un proiect pilot, care are menirea să demonstreze în primul rând Ministerului Tineretului și Sportului existența și practicarea acestui sport la o scară largă atât pentru întreținere, cât și pentru performanță. Dacă totul va fi OK, la anul intenționăm să facem un campionat pe nivel de centură și un campionat sau o cupă mondială care să fie doar pentru un singur nivel de experiență", spune George Stanciu.

Lista de înscrieri este încă deschisă, iar participanții plătesc o taxă de participare care crește odată cu apropierea de data începerii campionatului. De menționat este și faptul că sportivii nu sunt profesioniști, adică nu sunt plătiți pentru meciurile lor. Este vorba, de fapt, despre pasiunea lor pentru Jiu-Jitsu brazilian, pasiune pentru care sunt dispuși să-și plătească toate costurile de deplasare și participare.

„Este genul de concurs care nu are un impact atât de mare pentru public, însă este foarte important pentru sportivi.

La primele competiții organizate de brazilieni erau acceptați toți cei care doreau să se înscrie, nu exista o limită, nu erau implicate federații naționale.

Pentru zona privată este foarte bine, pentru că permite tuturor sportivilor să participe la nivelul lor de experiență. Acesta este spiritul acestei arte marțiale braziliene", completează George Stanciu.

Pentru buna desfășurare a campionatului va fi folosit un soft revoluționar, „smoothcomp", care și-a dovedit eficiența la concursul din primăvară.

Deocamdată nu există sponsori și nici vreo televiziune care să mediatizeze evenimentul.

Competiția este și pe două niveluri de echipament Gi & No-Gi. Categoria Gi este cea în care sportivii sunt echipați cu kimono-uri (Gi-uri) și se pot apuca de acestea, iar cea No-Gi este pentru cei care se luptă îmbrăcați cu șort și bluză de compresie, aici nefiind permisă tragerea de echipamentul adversarului.

Un proiect ambițios

Ca în primăvară, organizatori sunt WBJJA și Clubul Sportiv Agon. World Brazilian Jiu Jitsu Association este o asociație fondată anul trecut în România, care își propune identificarea celor care practică acest sport, promovarea și dezvoltarea Jiu-Jitsu-ului brazilian în România și în întreaga lume.

Obiectivul principal al Asociației este organizarea, conducerea și coordonarea pe teritoriul României, dar și în alte țări a tuturor activităților legate de BJJ. „Da, este o organizație fondată în România și asta nu este deloc rău. Mulți dintre străini apreciază asta, motiv pentru care fac sacrificii să participe la evenimentele noastre, deși suntem la început. Practic, WBJJA încearcă să ofere ceea ce IBJJF nu oferă, și anume campionate regionale destinate doar acelor regiuni și competiții fără divizii de centură astfel încât, atunci când vorbim despre cine este cel mai bine plasat sportiv la o anumită categorie din Europa sau Asia, să nu fie vorba de un sportiv de pe un alt continent. Legat de competițiile pe nivel de centură, acestea sunt foarte bune pentru evoluția sportivilor, din punct de vedere competițional, dar și psihologic. De aceea le-am denumit «progresive». Însă, pentru mulți, sau pentru anumite țări unde aceste medalii se vor omologate, titlul de campion național, european sau mondial la centura albă, albastră, mov și așa mai departe, este privită cu reticență", explică George Stanciu. Clubul Sportiv Agon face parte din organizația Ribeiro Jiu-Jitsu din 2011, fiind supervizat de Xande Ribeiro. De asemenea, Agon este afiliat Federației Române de Box, Federației Române de Judo și Federației Române de Kempo, fiind, totodată, membru fondator al Federației de Arte Marțiale Mixte – MMA și al Asociației Pro BJJ.

Aproximativ 400 de sportivi din 17 țări sunt așteptați la Campionatul Mondial de BJJ de la București

FOTO: WBJJA.ORG

KIA CEED 1.4 T-GDI DCT

Amenințarea coreeană

Kia a înțeles mai bine decât alții ce vor clienții de pe „bătrânul continent", a desenat și construit Cee'd-ul în și pentru Europa, iar acum cea de-a treia generație a modelului, care a pierdut pe drum apostroful din denumire, este privită drept o amenințare puternică în clasa compactă.

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU
razvan.scaesteanu@newsweek.ro

DE MAI BINE DE PATRU DECENII, Volkswagen Golf conduce ostilitățile în clasa compactă din Europa, clasă care, neoficial, îi poartă numele. Iar pentru următoarele locuri, luptele s-au dat și se dau între hatchback-uri europene cu tradiție, precum Ford Focus, Peugeot 308, Seat Leon, Opel Astra sau Renault Megane. Dar, cum lucrurile se schimbă permanent, în viitorul nu foarte îndepărtat, dacă se mențin pe trend-ul actual, constructorii coreeni și japonezi s-ar putea să-i surprindă pe cei europeni. Kia Cee'd, de exemplu, a apărut abia în 2007 și, în doar 12 ani, a intrat în „Top 10 cele mai vândute compacte în Europa" - locul 8, în primul semestru din 2019, cu aproape 53.979 de unități vândute. Renault Megane e pe 7, cu circa 71.000 de unități. Iar pe locul 9 se află Toyota Corolla (53.848 de unități). Mai mult, cu excepția Kia Ceed (+39%), Toyota Corolla (+56%) și Ford Focus (+9%), celelalte modele din „Top 10" au înregistrat vânzări negative, față de aceeași perioadă a anului trecut.

Pariurile Ceed-ului

În 2007, Kia Cee'd a pariat pe siguranță (5 stele Euro NCAP) și pe introducerea în premieră pe piața europeană a garanției de șapte ani. Și a câștigat. În primul an, s-au vândut peste 66.000 de exemplare. Apoi, în 2012, cea de-a doua generație Cee'd a pus mai mult accentul pe design, rafinament și echipamente. Iar acum, a treia generație Ceed (fără apostrof) plusează pe calitate, experiența la volan, tehnologie și, nu în ultimul rând, emană un parfum nemțesc. Încă nu merge ca un Golf

FOTO: NEWSWEEK ROMÂNIA

sau Focus, de exemplu, dar este foarte aproape. Și dacă în 12 ani a ajuns aici și menține ritmul...

Seducătoare, confortabilă și bine echipată

A treia generație Ceed în cinci uși are aceeași lungime cu modelul anterior, 4,31 metri, dar este mai lată (+20 mm) și mai scundă (-23 mm), iar cabina este poziționată mai spre spatele mașinii. Efectul: o alură mai sportivă. De asemenea, un plus de agresivitate îi conferă și parașocurile sculptate, calandrul tip „nas de tigru" și blocurile optice față cu design 3D. Nu, nu seamănă cu Focus, ci Focus cu Ceed, modelul coreean apărând înainte pe piață.

Spuneam mai devreme că Ceed plusează la capitolul calitate. Acest aspect se vede și se simte din plin în habitaclu. Sigur, există și plastice neprietenoase, dar sunt destul de bine ascunse. Specialiștii centrului de design european

19.825 €

este prețul de bază pentru Kia Ceed 1.4 T-GDi DCT Star, TVA inclusă.

al brand-ului din Frankfurt au croit un habitaclu ergonomic și au avut grijă să pună materiale bune în cele mai pipăite locuri – planșă de bord, consolă centrală, fețe de uși etc. Dar au uitat să mai deseneze și linii cu emoție, ca la exterior. Arhitectura planșei de bord este prea ternă. Ai ce-ți trebuie, unde trebuie, dar nu te impresionează ce vezi. Mai salvează situația volanul și trapa panoramică, dacă e bifată pe lista de opțiuni.

La capitolul spațiu și confort, Ceed stă mai bine decât Cee'd. Producătorul se laudă cu cel mai mare spațiu din clasă la nivelul umerilor, iar patru adulți pot călători fără niciun stres. Scaunele sunt bine profilate și oferă un sprijin lateral mulțumitor, iar portbagajul are o capacitate de 395 de litri. E mai generos decât la Golf (380 litri), Focus (375 litri) sau Mazda3 (358 litri), dar, în comparație cu Honda Civic, pare mic (478 litri).

În ceea ce privește tehnologia, am apreciat sistemul de infotaintment cu touchscreen „plutitor" de 8.0 inch, care face mirroring perfect cu telefonul, prin Apple CarPlay (evident, este compatibil și cu Android Auto), facilitând, de pildă, utilizarea Waze-ului. Dar rezoluția camerei de marșarier și grafica lasă loc de mai bine.

Pe partea de siguranță, Ceed vine standard cu un pachet bogat de tehnologii, ce include sistemul de asistență pentru faza lungă, sistemul de avertizare privind atenția șoferului și sistemul de asistență la păstrarea benzii de rulare și de atenționare la posibilele coliziuni frontale (Lane Keeping Assist with Forward Collision-Avoidance Assist). De asemenea, este disponibilă și o tehnologie de condus autonom de „Nivel 2", Lane Following Assist (sistemul de asistență la păstrarea benzii de rulare). Acest sistem urmărește vehiculele aflate în față, identifică marcajele rutiere (unde există și respectă normele europene) și corectează traiectoria pentru a ține mașina pe bandă. Sistemul controlează accelerația, frâna și volanul, utilizând senzori radar pentru a menține o distanță de siguranță față de vehiculul din față și operează la viteze cuprinse între 0 și 130 km/h.

Motor agreabil și dublu-ambreiaj

Demonstrând încă odată că este constructorul străin care a înțeles cel mai bine dinamica pieței auto europene și cerințele clienților, adaptându-se din mers, Kia a pus sub capota lui Kia Ceed 1.4 T-GDi DCT un ansamblu aproape perfect. Motorul turbo este mic, elastic (cuplu de 242 Nm, între 1.500 rpm și 3.200 rpm) și forțos. Iar cutia automată cu dublu-ambreiaj și șapte trepte, DCT, este suficient de rafinată pentru

a se bate de la egal la egal cu omologagele europene. Nu se compară, însă, cu DSG-ul celor de la Volkswagen, care este un etalon în mai multe segmente.

În modul „Normal", treptele sunt schimbate lin şi motorul trage linear, fără zgomot. Iar în „Sport", cei 140 CP se trezesc veseli la viaţă. Cutia ştie să ţină motorul în ture, chiar dacă mai ezită din când în când, schimbând o treaptă superioară dacă iei brusc piciorul din gaz. Iar turometrul urcă fără ezitare până la 6.000 rpm. Zgomotul de sub capotă nu este nici măcar în acest caz deranjant, ci chiar plăcut, cu uşoare tonalităţi sportive.

Mai mult, combinaţia 1.4 T-GDi 140 / 7 DCT nu este agresivă cu buzunarul. Consumul urban în test a fost de 10,2-10,4 litri/100 km, în contextul unui trafic aglomerat şi a utilizării fără pauză a climatizării, iar extraurban, pe un traseu Bucureşti – Sinaia - Bucureşti, de 6.9-7.1 litri/100 km, ceea ce, pentru 140 CP legaţi la o cutie automată şi un stil de condus mai sportiv, nu e rău deloc.

Verdict Newsweek

+ Echipare de bază bogată; ţinută de drum bună; motor şi cutie de viteze agreabile, cu uşoare tente sportive; design exterior, spaţiu interior.

- Direcţie precisă, dar artificială - nu transmite aproape niciun fel de feedback în volan; habitaclu tern, atât ca arhitectură, cât mai ales în ceea ce priveşte alegerea şi combinarea culorilor; ergonomia pedalierului.

FOTO: NEWSWEEK ROMÂNIA

TRAVEL MIX 4K

Abonează-te!

La furnizorul tău de servicii TV!

CĂLĂTORII

Poarta către Spațiu

Uitați de vacanțele pământene. Nicio călătorie, oricât de exclusivistă și pe orice continent ar fi, nu poate echivala experiența unui voiaj spațial, mai aproape de stele.

NAVETA COMERCIALĂ VSS UNITY A COMPANIEI Virgin Galactic a efectuat mai multe teste de zbor și a ieșit de două ori în afara atmosferei terestre. Prin urmare, cum visul călătoriilor spațiale private al lui Richard Branson prinde din ce în mai mult contur, excentricul miliardar s-a gândit să-i răsfețe pe turiștii dispuși să plătească 250.000 de dolari, pentru a vedea curbura Pământului și a experimenta imponderabilitatea, cu servicii de top încă dinainte să pună piciorul în navetă. Și a construit un terminal special, o aerogară destinată exclusiv zborurilor spațiale.

Primul terminal spațial civil din lume a fost botezat „Gateway to Space" (Poarta către Spațiu), se întinde pe o suprafață de peste 62.000 de metri pătrați și a fost ridicat în New Mexico, pe un teren de peste șapte mii de hectare. Desenat de firma britanică Foster & Partneners, acesta are o arhitectură futuristă și o structură pe două niveluri.

Denumit „Gaia" (mama pământ, în greacă), primul nivel include mai multe lounge-uri și cafenele luxoase, în care turiștii intergalactici se pot relaxa și socializa înaintea zborului. Iar cei care au nevoie de puțin curaj, pot lua o mică doză la barul „Barista Island", care are o tejghea din marmură italienească cu inserții făcute manual din stejar.

Cel de-al doilea nivel, „Cirrus", este dominat de spații operaționale. Aici se află, de exemplu, centrul de control al zborurilor și un spațiu de lucru pentru piloți.

Cele două niveluri se împletesc artistic și reprezintă călătoria de pe Pământ în spațiu. Ferestrele extinse, de la podea până la tavan, permit vederi panoramice ale deșertului din jur, ceea ce amintește de un peisaj de pe Marte. N

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU

razvan.scaesteanu@newsweek.ro

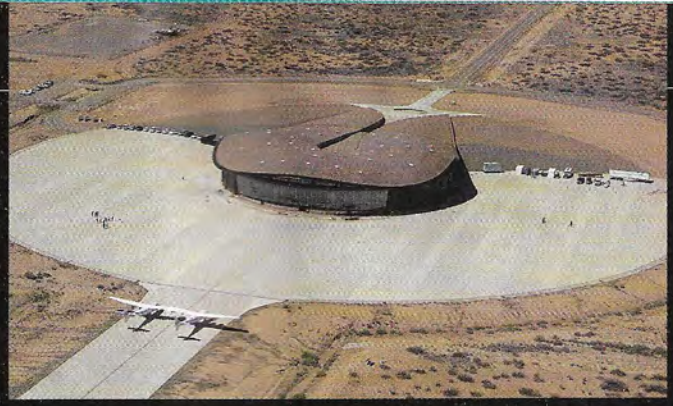

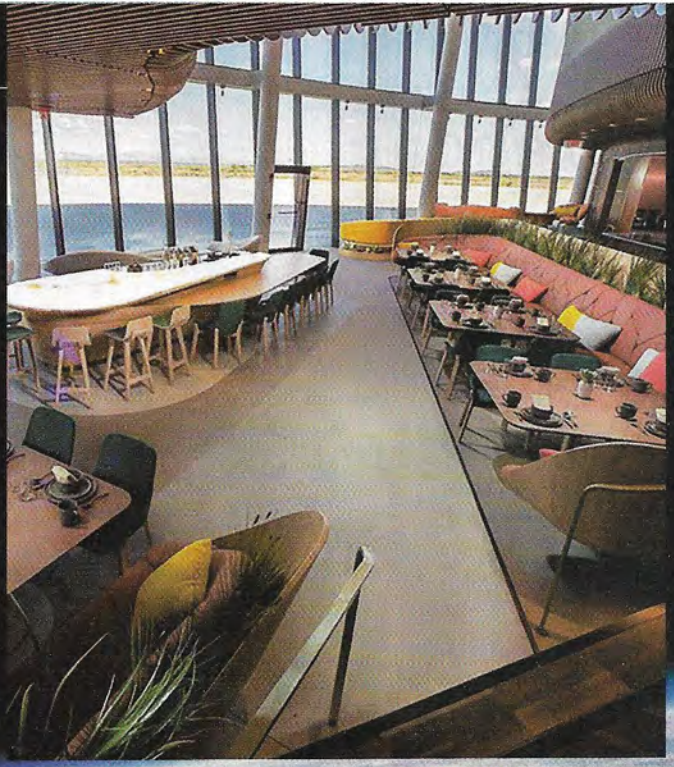

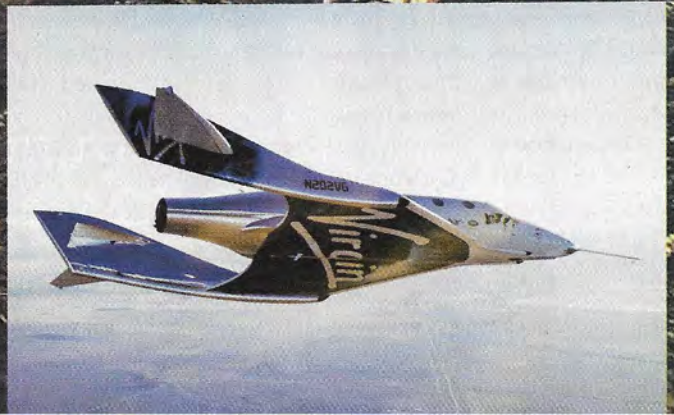

PHOTO: VIRGIN GALACTIC

ARMATA ROȘIE ocupând Bucureștiul, în 1944

URSS ne impune condițiile de pace

12 SEPTEMBRIE 1944: LA MOSCOVA, A FOST SEMNATĂ CONVENȚIA DE armistițiu dintre guvernul român și guvernele Națiunilor Unite, prin care se consfințea starea de fapt a ieșirii României din războiul împotriva Națiunilor Unite și întoarcerea armelor împotriva Germaniei naziste.

România întorsese armele încă din 23 august, dar, timp de 20 de zile, de jure, a fost în război și cu Germania, și cu coaliția anti-nazistă. Armata Roșie, care a intrat fără nicio rezistență pe teritoriul României, a continuat să-i ia prizonieri pe militarii români.

Delegația română desemnată să încheie armistițiul – delegație care îi avea în frunte pe vicepremierul comunist Lucrețiu Pătrășcanu, țărănistul Ghiță Popp și pe prințul Barbu Știrbey – a ajuns la Moscova din 29 august, dar nu a reușit să discute cu nimeni timp de circa 12 zile. Abia pe 10 septembrie, seara, i s-a prezentat documentul armistițiului.

Delegația română nu a reușit să obțină decât o modificare majoră: precizarea că „Transilvania sau cea mai mare parte a ei" va reveni României. Despăgubirile către URSS erau estimate la „300 de milioane de dolari ai Statelor Unite, plătibili în curs de 6 ani, în mărfuri (produse petrolifere, cereale, materiale lemnoase, vase maritime și fluviale, diverse mașini etc.)".

Diplomatul Constantin Vișoianu a cerut ca armistițiul să prevadă retragerea din România, după război, a trupelor aliate. Ministrul de Externe al URSS, Viaceslav Molotov, i-a replicat că acest lucru este „de la sine înțeles". Trupele sovietice s-au retras din România abia în 1958.

6-12 SEPTEMBRIE

9/11

11 septembrie 2001: 2.996 de oameni din 78 de țări au murit în atacurile teroriste din SUA, asupra Turnurilor Gemene din complexul World Trade Center, asupra clădirii Pentagonului și asupra Casei Albe. În răspuns, președintele George W. Bush a declarat război talibanilor din Afganistan și rețelei teroriste al-Qaeda, condusă de Osama bin Laden (omorât 10 ani mai târziu). 11 septembrie a fost declarată Ziua patrioților.

„Alegem să mergem pe Lună"

12 septembrie 1962: Președintele John F. Kennedy ține celebrul discurs pe stadionul Universității Rice, din Texas, în care anunță că „alegem să mergem pe Lună în acest deceniu, pentru că este o provocare pe care intenționăm să o câștigăm". Cu un an înainte, URSS trimisese primul om în cosmos, pe luri Gagarin. Șapte ani mai târziu, Neil Armstrong pășea pe Lună, câștigând bătălia pentru cucerirea cosmosului. NASA a anunțat că în 2024 va trimite din nou oameni pe Lună.

Cea mai veche universitate din SUA

6 septembrie 1636: Puritanii înființează, cu 400 de lire, prima universitate din colonii, Harvard, în Massachusetts, numită după clericul John Harvard.
De altfel, motto-ul universității în primele secole după înființare a fost „Veritas Christo et Ecclesiae" (Adevărul în numele lui Hristos și al Bisericii).

Magic FM
always great music
magicfm.ro
Download on the App Store
GET IT ON Google Play

ABONEAZĂ-TE!

MODALITĂȚI DE ABONARE:

- Online, prin card, la www.newsweek.ro/abonamente
- Prin ordin de plată în contul S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., Cod Unic de Înregistrare: 38847674, cont nr. RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor
- La toate oficiile poștale
- La firmele de abonamente:
  - Manpress Distribution București
  - Calliope S.R.L. Ploiești
  - Cuget Liber S.A. Constanța

Pentru informații și reclamații abonamente *Newsweek România*:
- E-mail: abonamente@newsweek.ro.
- Tel.: 0374.00.23.81 / 0374.00.23.82 tarif normal (de luni până vineri între 10.00 și 17.00).

Pentru abonamentele plătite cu ordin de plată este necesar să trimiteți talonul de mai jos completat, împreună cu copia dovezii de plată, la S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., București, B-dul Mărăști nr. 65-67, Pavilion G3, Complex Romexpo, Intrarea B, sector 1, sau prin e-mail la: abonamente@newsweek.ro.

PLATA SE VA EFECTUA PÂNĂ LA DATA DE 25 A LUNII ÎN CURS PENTRU CA LIVRAREA ABONAMENTULUI SĂ ÎNCEAPĂ DE LA DATA DE 1 A LUNII URMĂTOARE. DACĂ PLATA SE EFECTUEAZĂ DUPĂ DATA DE 25, DATA DE ÎNCEPUT A ABONAMENTULUI SE DECALEAZĂ CU O LUNĂ.

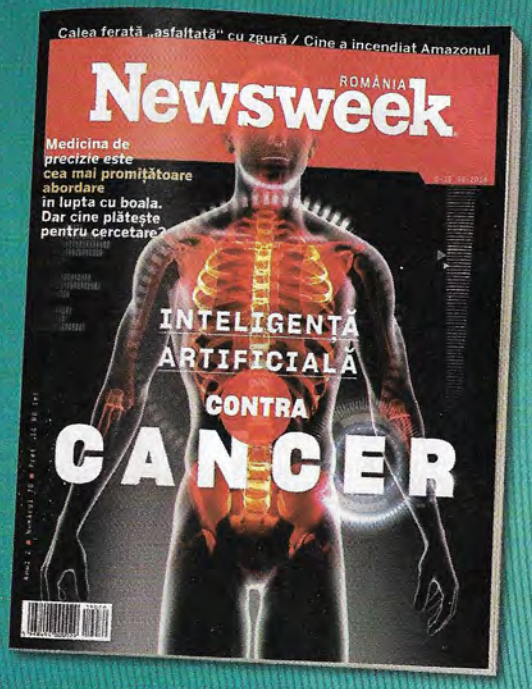

Talon de abonament

Newsweek ROMÂNIA

Nume, prenume .....
Str..... Nr....., Bl....., Sc....., Et....., Ap.....
Localitate ..... Județ / Sector .....
Cod poștal..... Telefon..... E-mail.....

Am achitat suma de ..... lei cu ordin de plata nr. ..... din data .....
către S.C. NEWS INTERNATIONAL SA, cod fiscal 38847674, în contul RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor.

Abonamentul va începe din luna .....

Operatorul NEWS INTERNATIONAL S.A., editorul revistei Newsweek România, prelucrează datele cu caracter personal furnizate de dumneavoastră în scopul abonării la publicație și livrării revistei. Datele vor fi dezvăluite Poștei Române sau firmei de distribuție care livrează revista la adresa dumneavoastră. Pe viitor, aceste date: nume, prenume, adresă, telefon, e-mail, ne permit să vă trimitem revista la care v-ați abonat și să vă ținem la curent cu diverse informații despre abonamentul dumneavoastră.
În cazul în care nu doriți aceasta, bifați ❑ NU

Conform Legii nr. 677/2001, beneficiați de dreptul de acces, de intervenție asupra datelor, dreptul de a nu fi supus unei decizii individuale. Aveți dreptul să vă opuneți prelucrării datelor personale care vă privesc și să solicitați ștergerea datelor. Pentru exercitarea acestor drepturi, vă puteți adresa cu o cerere scrisă, datată și semnată la News International S.A. De asemenea, vă este recunoscut dreptul de a vă adresa justiției.

Prin prezenta sunt de acord ca NEWS INTERNATIONAL S.A. să prelucreze datele mele cu caracter personal și să le dezvăluie terților conform legii nr. 677/2001. Îmi rezerv dreptul să mă opun acestei prelucrări și să solicit ștergerea datelor adresându-mă societății NEWS INTERNATIONAL S.A. printr-o cerere scrisă.

Semnătura abonatului .....

PAȘI PENTRU ABONARE

A) CU CARDUL

1. Intri pe site-ul www.newsweek.ro/login, creezi cont nou și te înregistrezi.
2. Intri în contul tău și alegi varianta de abonare dorită (print / print + digital / digital) și perioada (o lună, 3, 6 sau 12 luni).
3. Dai click pe CUMPARĂ și faci plata cu cardul.
4. Primești factura prin email.

B) PRIN ORDIN DE PLATĂ (OP)

1. Alegi varianta de abonament
2. Efectuezi plata prin OP în contul News International S.A, Bd. Mărăști, Nr. 65-67, Complex Romexpo, intrarea A, pavilion G3 Sectorul 1, București, România, J40/2003/2018, CUI: RO38847674, Cont bancar: RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Moșilor
3. Ne trimiți un e-mail la adresa abonamente@newsweek.ro cu o copie a OP-ului și adresa de livrare a abonamentului, dar și o adresă de e-mail pentru activarea contului de abonament digital.
4. Primești factura prin email.

REDUCERE de până la 20% față de prețul revistei la chioșc

Tip abonament \ Perioada	1 lună	3 luni	6 luni	12 luni
PRINT (revista tipărită; acces parțial online; newsletter)		**139lei**	**259lei**	**499lei**
PRINT + DIGITAL (revista tipărită; acces total online, inclusiv arhivă; newsletter)		**169lei**	**319lei**	**619lei**
DIGITAL (acces total online,inclusiv arhivă; newsletter)	**18lei**	**49lei**	**89lei**	**169lei**

Revista *Newsweek România* este distribuită în toată țara, la chioșcurile de presă, în magazinele de presă Inmedio, Relay și Tabac Xpress și în benzinăriile: OMV, Petrom V, Mol, Rompetrol, Socar. Prețurile afișate sunt valabile pentru livrarea revistei pe teritoriul României. Pentru livrarea în străinătate se adaugă taxe poștale, în funcție de zonă. Vă rugăm să ne contactați la adresa: abonamente@newsweek.ro pentru a stabili toate detaliile.

DACĂ NU GĂSIȚI REVISTA ÎN ORAȘUL DUMNEAVOASTRĂ, vă rugăm să ne comunicați telefonic, la numerele **0374.00.23.81 / 0374.00.23.82** sau prin e-mail, la adresa: **abonamente@newsweek.ro.**

Vrancart®

Aproape de tine, aproape de natură

rompaper

Producem cu mândrie, în ROMÂNIA:
- hârtie pentru carton ondulat
- carton ondulat și ambalaje din carton ondulat
- hârtii igienico-sanitare

Suntem prietenoși cu natura:
- colectăm la nivel național peste 30% din deșeurile din hârtie și carton

ROMANIAN GOOD - BUN ROMÂNESC

Produs în ROMÂNIA

Strada Ecaterina Teodoroiu 17, Adjud - VN
T: +40 (237) 64 08 00, F: +40 (237) 64 17 20
www.vrancart.ro | office@vrancart.com

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2026

AVENTURA

SCORPIONUL

COLECȚIA SFINX

fondată în 1895 bpt serie nouă

COLECȚIA SFINX